

የሐዋርያው ጳውሎስ መልእክት ወደ ተሰሎንቄ ሰዎች - አንደኛ

መግቢያ

የተሰሎንቄ መልእክቶች ጻፈ

ወደ ተሰሎንቄ ከተላኩት መልእክታት ውስጥ ጳውሎስንና የሥራ ባልደረቦቹን የተጓዙባቸውንም ቦታዎች ከተሰሎንቄ መልእክታት ጋር በማዛመድ መመልከት ለምናደርገው ጥናት ጠቃሚ ነው። የተጓዙባቸው ቦታዎች የሚከተሉት ናቸው፡-

- (1) ጳውሎስና ሲሳስ ከተሰሎንቄ ወደ ቤርያ ሸሹ (ሐሥ17:10)፤ ጢሞቴዎስ ግን አልተጠቀሰም፤ ምክንያቱም በተሰሎንቄ ቀርቶ ሊሆን ይችላል፤ ወይም ወደ ፊልጶስቴስ ከተመለሰ በኋላ በቤርያ ከጳውሎስና ከሲሳስ ጋር እንደ ገና ተገናኝቶ ይሆናል (ሐሥ17:1)።
- (2) ጳውሎስ በቤርያ ተከሰቶ ከነበረው ስደት የተነሣ ሲሳስንና ጢሞቴዎስን በቤርያ ትቶ ወደ አቴና ሸሸ (ሐሥ17:14)
- (3) ጳውሎስ አቴና ሆኖ ሲሳስና ጢሞቴዎስ ወደ እርሱ እንዲመጡ መልእክት ላከ (ሐሥ17:15) እንዲሁም የ3+1-2 ማብ ይመ)
- (4) ጢሞቴዎስ በአቴና ጳውሎስን አገኘው፤ ከዚያም ጳውሎስ ጢሞቴዎስን፤ ወደ ተሰሎንቄ ላከው። (3+1-5 ይመ) በዚህ ስፍራ ሲሳስ ስላልተጠቀሰ ምናልባት ጢሞቴዎስ ወደ ተሰሎንቄ ሲሄድ እርሱ ደግሞ ወደ ፊልጶስቴስ እንደተመለሰ ይገመታል።
- (5) ጳውሎስ ወደ ቆሮንቶስ ሄደ (ሐሥ18:1 ይመ)
- (6) ሲሳስና ጢሞቴዎስ ጳውሎስን ለማግኘት ወደ ቆሮንቶስ መጡ (3+6፤ሐሥ18:5 ይመ)
- (7) ጳውሎስ 1ኛ ተሰሎንቄን ጽፎ ወደ ቤተ ክርስቲያን ላከ።
- (8) ስድስት ወር ያህል ቂይቶ (51/52-44/45 ዓ.ም) ስለ ቤተ ክርስቲያኒቱ በሰማው ሁኔታ ላይ ተመሥርቶ 2ኛውን የተሰሎንቄ መልእክት ጽፎአል።

ጸሐፊው፣ መልእክቱ የተጻፈበት ጊዜና ቦታ

ጳውሎስ ይህን መልእክት ቆሮንቶስ በነበረበት ወቅት እንደ ጻፈው ውስጣዊም ሆነ ውጭያዊ መረጃዎች ይመስክራሉ (የ3+1-2 ማብ ይመ)። በጥንት ቤተ ክርስቲያን የነበሩ ጸሐፊዎችም በዚህ ጉዳይ ላይ ይስማማሉ (ለምሳሌ ማርሲዮን 140 ዓ.ም)። ጳውሎስ የሚታወቅበት ባሕርይ በዚህ ደብዳቤ ውስጥ ተንጸባርቆአል (3+1-2:8-11)፤ ከሐሥ15+36፤ 2ቆሮ11+28 ጋር ያነጻጽሩ። በመልእክቱ ውስጥ የተጠቀሱት ታሪካዊ ሁኔታዎች በሐዋርያት ሥራና በሌሎች የጳውሎስ መልእክታት ስለ ጳውሎስ ሕይወት ከተጻፈው ታሪክ ጋር ይስማማሉ። (2+14-16 ን ከሐሥ17+5-10 ያነጻጽሩ፤ እንዲሁም 3+6 ን ሐሥ17+16 ጋር ያነጻጽሩ)። በዚህ መረጃ መሠረት ጳውሎስ የ1ኛ ተሰሎንቄ ጸሐፊ መሆኑን የሚቃወሙ ሰዎች ጥቂት ናቸው። መልእክቱ እ.ኤ.አ በ51 ዓ.ም እንደ ተጻፈ ይገመታል፤ ለዚህም በግሪክ አገር ዴልፊ ከተባለ አካባቢ የተገኘው የጥንት ጽሑፍ አስተማማኝ ማስረጃ ነው፤ ይህም ጋሊዮ የተባለ የሮም ቆንሲል በተሾመበት በ51-52 ዓ.ም ጳውሎስም በቆሮንቶስ በነበረበት ጊዜ መሆኑ ነው። (ሐሥ18+12-17 ይመ) የገላትያ መልእክት ከሁሉ አስቀድሞ እንደ ተጻፈ (48/41-49/42 ዓ.ም) ከሚሰጠው ግምት በስተቀር፤ ከጳውሎስ መልእክቶች ሁሉ በቅድሚያ የተጻፈው 1ኛ ተሰሎንቄ ነው።

የተሰሎንቄ ከተማና ቤተ ክርስቲያን

የተሰሎንቄ ከተማ በቴርማዊዝ የባሕር ሰላጤ ራስጌ የምትገኝና ከፍተኛ እንቅስቃሴ ያለባት የወደጎስ ከተማ ነበረች። ተሰሎንቄ በታላቁ በኢግናቲያን መንገድ መገናኛ ላይ ስለምትገኝ የታወቀች የመገናኛና የንግድ ማዕከል ሆና ነበር። 200.000 ሕዝብ ይኖርባት ስለ ነበር በመቄዶኒያ ካሉት ከተሞች ሁሉ ታላቅዋ እርስዋ ናት። የክፍለ አገሯ ዋና ከተማም ነበረች። የተሰሎንቄ ቤተ ክርስቲያን ታሪካዊ ጻፈ በሐሥ17:1-9 ላይ ይገኛል፤ በዚህች ከተማ ጳውሎስ አገልግሎቱን የጀመረው በአይሁድ ምክራብ ውስጥ ስለ ነበር በቤተ ክርስቲያኒቱ ውስጥ ጥቂት አይሁድ ይገኙ እንደ ነበረ መገመት አያጸግትም፤ ይሁን እንጂ በ1+9-10፤ሐሥ17:4 ላይ የቤተ ክርስቲያኒቱ አባላት በአብዛኛው ከእስላሞች ወገን ወደ ጌታ የመጡ መሆናቸው ተጠቅሷል።

ዐላማው

ጳውሎስ በተሰሎንቄ ከተማ ለጥቂት ጊዜ ከቄየ በኋላ በድንገት ከተማዋን ለቆ ወባ (ሐሥ17:5-10)፤ በዚህ ምክንያት ከእስላሞች ወደ ጌታ የመጡትን አጻዲስ አማኞች በስደቱ ውስጥ የሚያጽናኛቸው አልነበረም፤ ጳውሎስም ይህን መልእክት የጻፈበት ዐላማ በፈተና ውስጥ የነበሩትን አጻዲስ አማኞች ለማጽናናት ነበር (3+3-5)። ይኸውም፡- እንደ እግዚአብሔር ፈቃድ እንዲኖሩ መመሪያ ለመስጠት (4+1-8) ዕለታዊ ሥራቸውን እንዳያቋርጡ ለመምከር (4+11-12)፤ ከክርስቶስ ጸግም ምጽአት በፊት ስለ ሚጥቱት አማኞች የወደ ፊት ሁኔታ (ተስፋ) ማረጋገጫ ለመስጠት ነው። (መሪ ሐሳቡን፤ የ4+13:15 ማብ ይመ)።

መሪ ሐሳብ

ደብዳቤው ለተለያዩ ዐላማ የተጻፈ ቢሆንም ሁለቱም የተሰሎንቄ መልእክታት በመጨረሻው ዘመን በሚሆኑ ነገሮች ላይ ትኩረት ያደርጋሉ። የተሰሎንቄ መልእክታት በይበልጥ የሚናገሩት ስለትምህርተ ፍጻሜ ወይም ስለ ክርስቶስ ዳግም ምጽአት ነው። እያንዳንዱ የ1ኛ ተሰሎንቄ ምዕራፍ የሚደመደመው የክርስቶስን ዳግም ምጽአት በማመልከት ነው። ም4 ስለ ዳግም ምጽአት ትኩረት ይሰጣል (1፡9-10፡2፡19-20፡3፡13፡4፡13-18፡5፡23-24)። ስለዚህ የጌታ ምጽአት ጉዳይ በመልእክቱ ውስጥ ሰፊውን ቦታ የያዘ በመሆኑ መሪ ሐሳብ ተደርጎ ሊቈጠር ይችላል፤ ሁለቱም መልእክታት አብዛኛውን ጊዜ ጳውሎስ ስለ መጨረሻው ዘመን የጻፉአቸው ደብዳቤዎች ተብለው ይታወቃሉ።

አስተዋፅኦ

1. ስለ ተሰሎንቄ ሰዎች የቀረበ ምስጋና (ም1)
  - ሀ. የምስጋና መንግሥት (1፡1-4)
  - ለ. የመንግሥት እውነተኛ (1፡5-10)
2. ስለ ሐዋርያዊ አገልግሎቱና ከእነርሱ ስለ ተለየበት ምክንያት የተሰጠ መከላከያ (ም2-3)
  - ሀ. ስለ ሐዋርያዊ አገልግሎቱ የቀረበ መከላከያ (2፡1-16)
  - ለ. ወደ ተሰሎንቄ ስላለመምጣቱ የተሰጠ መግለጫ (2፡17-3፡10)
  - ሐ. ጸሎት (3፡11-13)
3. ለተሰሎንቄ ሰዎች የተሰጠ ምክር (4፡1-5፡22)
  - ሀ. ስለ ግላዊ ሕይወት (4፡1-12)
  - ለ. ስለ ክርስቶስ ዳግም ምጽአት (4፡13-5፡11)
  - ሐ. ስለ ቤተ ክርስቲያን ሕይወት (5፡12-22)
4. ማጠቃለያ ጸሎት፣ ሰላምታና ቡራኬ (5፡23-28)

1ከአውሎ፣ ከሲሳሰና ከጠሞቲዎስ፣ የሕዝብ ስብሐቱ አብና የጌታ የኢየሱስ ክርስቶስ ለሆኑት ለተሰላሳንቄ ሰዎች ቤተ ክርስቲያን፤ ከስግዚአብሔር ከአባታችን ከጌታም ከኢየሱስ ክርስቶስ ጸጋና ሰላም ለእናንተ ይሁን።

ስለ ተሰላሳንቄ ሰዎች እምነት የቀረበ ምስጋና ጎበዝሎታችን እያስታወስናችሁ ሁልጊዜ እግዚአብሔርን ስለ ሀሳችሁ እናመሰግናለን። ግዚ ምኑን የሆነውን ሥራችሁን፤ ከፍቅር የሆነ ጨውን ደካማችሁንና በጌታችን በኢየሱስ ክርስቶስ ባላችሁ ተስፋ የተገኘውን ጽናታችሁን በእምላካችንና በአባታችን ፊት ዘወትር እናናባለን።

ግዚአብሔር የተወደዳችሁ ወንድሞች ሆይ፤ እርሱ እንደ መረጣችሁ እናውቃለን። ምክንያቱም ወንጌላችን ወደ እናንተ የመጣው በጉይልና በመንፈስ ቅዱስ በብዙም መረዳት እንጂ በቃል ብቻ አይደለም። ደግሞ ስለ እናንተ ስንል በመካከለችሁ እንዴት እንደናወገን ታውቃላችሁ። እናንተ እኛንና ጌታን መሰማችኋል፤ ምንም እንኳን ብርቱ መከራ ቢደርስባችሁም ቃሉን በመንፈስ ቅዱስ ደስታ

1÷1 ሐሥ15÷22፤ 16÷117÷11 ርሜ1÷712÷101÷1
1÷2 ርሜ1÷18÷101፤ አረፈ5÷20
1÷3 ርሜ8÷25፤ 14፥131÷1745÷61
14A4÷2011÷103÷61
2ተሰ1÷3፤11፥የዕ2÷1
4÷26
1÷4 ሄ43÷12፤ 2ተሰ2÷13

1÷5 ርሜ11÷16፤ 15፤132፥ፋር2÷12፤ 1ተሰ2÷10፤ 2ተሰ2÷14
1÷6 ሐሥ13÷52፤ 17፥5-10፤ 14፥4
4÷161 24፥6÷10
1÷7ሐሥ16÷9፤ 18÷121፤ጠሞ4÷12
1÷8 ርሜ11÷8፤ 2ተሰ3÷1
1÷9 ግብ16÷16፤ ሐ14÷15፤11፥ፋር12፤ 174÷8
1÷10 ሐሥ2÷24፤ ርሜ11÷18፤14፥17
2÷1 1ተሰ1÷5፥9፤ 2ተሰ1÷10

ተቀብላችኋል። ገዢህም የተነሣ በመቄዶንያና በአካይያ ለሚገኙ ምእመናን መልካም ምሳሌ ሆናችኋል። የጌታ ቃል ከእናንተ ወጥቶ በመቄዶንያና በአካይያ መሰማት ብቻ ሳይሆን በእግዚአብሔር ያላችሁ እምነት በሁሉ ቦታ ተውቅዳል፤ ስለዚህ እኛ በዚህ ጉዳይ ላይ ምንም መናገር አያስፈልገንም፤ ስለእንዴት ያለ አቀባበል እንደ ተቀብላችሁና ሕያውና እውነተኛ የሆነውን ስምዳክ ለማገልገል ከግባታችን ወደ እግዚአብሔር እንዴት እንደ ተመላሳችሁ እነርሱ ራሳቸው ይናገራሉ።¹⁰ ደግሞም ከመታችን የስነሥነትና ከስማዊ የሚመጣውን ልጁን፤ ከሚመጣውም ቀጣዩ የሚያድነንን ኢየሱስን እንዴት እንደምትጠባበቁ ይናገራሉ።

የአውሎስ አገልግሎት በተሰላሳንቄ

2ወንድሞች ሆይ፤ ወደ እናንተ የመጣውን ልዩነት አንዳልሆነ እናንተ ራሳችሁ ታውቃላችሁ።

¹⁰ ገሪኩ ሰላዎስ ይልል ስለእንዳና ጽጌዎች ከእግዚአብሔር ከአባታችን ከጌታም ከኢየሱስ ክርስቶስ ቅዱሳን የላቸውም

1÷1 ከአውሎስ፤ የሐሥ9፤1113÷9፤ ፊል3÷4-14 ማብ ይመ። ከሲሳሰ፤ የሐሥ15÷22 ማብ ይመ። በሁለቱም የአውሎስ የወንጌል ጥብ ብዙ ጊዜ አብርት ተጥሏል (ሐሥ 15÷22-18፥5)። ከጠሞቲዎስ፤ ከ1፥ ጠሞቲዎስ መንግሥት "ተደራሲው" የሚለውን ይመ። ከሲሳሰ ጋር በመሆን የአውሎስን ቤተ ክርስቲያን ለመመሥረት ጸውሎስን ረድተውታል (ሐሥ17÷1-14)። ከእግዚአብሔር...ከጌታን ክርስቲያኖች ከአብና ከወልድ ጋር ያላቸውን ጠንቅ-ገጃችንን ሕያው ጎብረንን ያመለክታል (ዮሐ14÷23፤ 17÷21)። የግሪኩ ሰዎችም አብና ወልድ የተለያዩ አካል እንዳላቸው ያሳያል። በአብና በወልድ መካከል ያለው ግንኙነት የሥላሴን ግንኙነት ያመለክታል (3÷1112ተሰ1÷2-8፤12÷16፤3፥5)። ጸጋና ሰላም፤ የዮና 4÷2፤ ዮሐ14÷27፤20፤19፤1741÷3 አረፈ1÷2 ማብ ይመ።

1÷2 እናመሰግናለን የፊል1÷3-4 ማብ ይመ። 1÷3፤ በአካይስ ኪዳን መጽሐፍት ውስጥ እምነት፤ ተስፋፋ ፍቅር ብዙ ጊዜ በአንድነት ተጠቅሞ ይገኛል (5፥8፤ርሜ5÷2-5፤1፥ፋር 13፤13፤1745፥5-6፤ፋር14÷5-10፤ፋር10-12፤10÷22-24፤1፤ፋር11÷3-8፤ 21-22)። ከእምነት የሆነውን ሥራችሁን፤ እምነት በተግባር ይገልጻል (ርሜ11÷5፤ 16÷26፤ 1745÷6 12ተሰ1፤11፤የዕ2፤14-26 ይመ።) ተስፋፋ መሠረት የለልው የምኞት ሐሳብ ሳይሆን በጌታችን በኢየሱስ ክርስቶስና በዳግም ምጽአት ላይ የተመሠረተ እምነት ነው (ቀ፡10)። ዕብ 6÷18-20 እና የቄሳ1÷5 ማብ ይመ።

1÷4 የተወደዳችሁ...መረጣችሁ፤ ሁለቱም ቃላት የእግዚአብሔርን ፍቅር ይገልጻሉ (ቄሳ31÷122ተሰ2÷13፤ የኢፊ14 ማብ ይመ።)። ወንድሞችን ከክርስቶስ አብ ጎብረን የሚጣባዎ አንድነት ነው። ለተሰላሳንቄ ክርስቲያኖች በተፋተት ሁለት መልእክቶች ወጥቶ ይህ ቃል ሃያ ስምንት ጊዜ ሁል ተጠነክሮል። እናውቃለን፤ አውሎስ መመረጣቸውን በሚመለከት ጽኑ እምነት እንዲኖረው ያደረገው ምክንያት ከቀ፡5-10 ላይ ተጠቅሞአል።

1÷5 ወንጌላችንን በአውሎስ የሰዎችና በጠሞቲዎስ የተሰበ ከውንና እነርሱም በእምነት የተቀበሉትን ወንጌል ያመለክታል። ወንጌሉ ከሁሉ አስቀድሞ እግዚአብሔር አብ ስለ ጎብረው የሚመራ የኢልሳ ነው (2፥8)፤ ደግሞም ለጊጠኢታችን ሥርዐት በክርስቶስ ሞት ላይ የተመሰረተ ስለ ሆነ የክርስቶስም ነው (3፥2)። ጌል፤ ከመንፈሳዊ ባርነት ነጻ የሚያጣባ ጌልል ነው፤ ይኸውም የምንፈልክ ቅዱስ ጌልል ነው (ርሜ15፤13፤18-19፤ፋር22÷4-5 ይመ።) ደግሞም ይህ ጌልል በመንጌል ውስጥ አለ (ርሜ11÷16 ይመ።)። በብዙም መረዳት፤ በሰባዊዎቹም ሆነ በተሰላሳንቄ ክርስቲያኖች ዘንድ የነበረው ይህ መረዳት ከመንፈስ ቅዱስ ነው።

1÷6 መሰላችኋል፤ ክርስቲያን መከተል የሚገባው የመልካም ምሳሌነት ደረጃዎች፡- (1) የተሰላሳንቄ ክርስቲያኖች በይሁዳ

ያሉትን አብያት ክርስቲያኖች ምሳሌነት እንደተከተሉ (2፥14)፤ በመቄዶንያና በአካይያ ያሉ ለማኞች የተሰላሳንቄን ክርስቲያኖች ምሳሌነት ተከትለዋል (ፋ7)፤ (2) የቆርንቶስ ክርስቲያኖች የአውሎስን ምሳሌነት እንደ ተከትሉና (1፥ፋር 4÷6፤ 11÷1) ለማኞች ሁሉ የመራዎቻቸውን ምሳሌነት እንደሚከተሉ የተሰላሳንቄ ክርስቲያኖችም የአውሎስን ምሳሌነት ተከትለዋል (2ተሰ3÷7፥9፤ 1ጠሞ 4÷12፤ፋር2፥7፤1፤ፋር5፥3)፤ (3) ጸውሎስ የክርስቶስን ምሳሌነት እንደ ተከተለ የተሰላሳንቄም ክርስቲያኖች የክርስቶስን ምሳሌነት ተከትለዋል (ፋ6)፤ (4) ሁሉም እግዚአብሔርን ለመምሰል ይህን አደረጉ (አረፈ5፥1)። ብርቱ መከራ በሐሥ17÷5-14 እንደ ተዘገበው ነው (1ተሰ2÷14 ይመ።)

1÷7 በመቄዶንያና በአካይያ በዚያን ዘመን ግሪኩ የተከፈ ፈለቅባቸው ሁለት የሮማ ክፍላተ አገራት ነበሩ (ሐሥ19÷21፤ ርሜ15÷26 ይመ።)

1÷8 በሁሉ ቦታ፤ በጎበትበትና በሚያውቁት ስፍራ ሁሉ ማለት ነው (ርሜ11÷8፤ 1፥ፋር11÷2፤ 2፥ፋር2፤14፤ 1ጠሞ2፥8)። የምሥራቹ በፍጥነት የተሠራጩት ምክንያት የተሰላሳንቄ የክርስቶስን ምሳሌነት የሚናገረው ስለ ክርስቶስ ሁለት ምጽአት ነው (ቀ፡10፤ 2፥19፤ 3፥13፤ 4÷13-5፥4፤ 2ተሰ1÷7-10፤ 2፥1-12)።

1፥10 ለጸሐፊ "የቸዋ" ከሚለው የዕብራይስጥ ቃል የተወሰደ ሲሆን ትርጉሙም "እግዚአብሔር ያደኛል" ማለት ነው። ቀጣዩ አንዳንዶች ቃሉ የመጨረሻውን ፍርድ እንደሚያመለክት እድርገው ሲያሰቡ (የሮማ 1፥18 ማብ ይመ።) ለሌሎች ግን ወደ ፊት ያለውን ታላቅን መከራ የመለክታል ይላሉ።

2፥1-12፤ ለአገልጋይ የሚሆን "መመሪያ" ነው ይኸውም፡- (1) የእርሱ መልእክት የእግዚአብሔር መልእክም ዘና ነው ("ወንጌል")፤ (2) የተሰላሳንቄን ወላግ ከፋት ላይ የተመሠረተ አይደለም (ቀ፥3)፤ ሰዎችን ደስ ለማዘነት (ቀ፥4) በሥሥት (ቀ፥5) ወይም ከሰዎች ጽህፈትና ለማግኘት ሳይሆን (ቀ፥6) እግዚአብሔርን ደስ ለማሰት ነው (ቀ፥4) (3) ተግባሩ በማገልገል (ቀ፥3) በሽንገል (ቀ፥5) ወይም በስርዓት ሳይሆን (ቀ፥5)፤ ለሰላም ልብ (ቀ፥2)፤ በየዋህነት (ቀ፥7) በፍቅር (ቀ፥8-11) በድካም እና(ቀ፥9) በቅድስት ሥነ (ቀ፥10)።

2፥1 ታውቃላችሁ፤ ለኢየሱስ ያሉ ቤተ ክርስቲያኒቱ በአውሎስ ላይ ተቃዋሚዎች የተሰነዙት የእምነት ማጉደል ከስ መቃወም ችላለች (ቀ፥3)።

እንደምታውቁት ከዚህ ቀደም በፊልጵስዩስ መከራ ተቀብለን ተንገላታን፤ ሃዘ ግን ብርቱ ተቃውሞ ቢደርስብንም እንኳ የሕዝብነቱን ወንጌል ለእናንተ እንደምናበሥር በፊልጵስዩስን ድፍረት አገኘን። ፤ምናቀርበው ልመና ከሰሙት ወይም ከከፉ ዐላማ ወይም እናንተን ለማታለል ከመፈለግ የመነጨ አይደለም። ፤ነገር ግን ወንጌልን በዐደራ ለመቀበል ሕዝቢ ስብከድ ብቁ አድርጎ እንደ ፍጠራቸው ሰዎች ሆነን እንናገራለን። ይህንንም የም ናደርገው ልባችንን የሚመረምረውን ስብከድ እንጂ ሰዎችን ደስ ለማሰኘት ብለን አይ ደለም። ፤የሸንገላ ቃል ከቶ እንዳልተናገርን ወይም ሥሥትን ለመሸፈን ብለን አስመሳሳችን እንዳልሆነን ታውቃለችሁ። ለዚህም ስብከድ ምስክራችን ነው። ፤ከእናንተም ሆነ ከሌሎች ከማንም፤ ከሰው የሚገኝ ክብር አል ፈለግንም። የክርስቶስ ሐዋርያት እንደ መሆ ናችን መጠን ሽክም በሆንባችሁ ነበር፤ ፤ነገር ግን እናት ልጅዋን እንደሚትገባቸዋል እኛም በመካከላችሁ በየዋህት ተመሳሳለን።

የሕዝብነቱን ወንጌል ብቻ ሳይሆን ሕይ ወታችንን ጭምር ልናካፍላችሁ ደስ እስከ ሚለን ድረስ ወደድናችሁ። ምክንያቱም እና ንተ በእኛ ዘንድ ተወዳጆች ነበራችሁ። ፤ወንድሞች ሆይ፤ ጥረታችንንና ድካማችንን ታስታውሳላችሁ፤ በማንም ላይ ሽክም እንዳ ገሆን ሊሊትና ቀን እየሠራን ወንጌል በስክ ገላችሁ።

፤በእናንተ በምታምኑት መካከል ሳለን እንዴት በቅድስና፤ በጽድቅ እንዲሁም ያለጥፋ ሆነን እንደናርን እናንተም ስብከድ መሆን ምስክርች ናችሁ። ፤አባት ለገዛ ልጆቹ እንደ ሚሆን እኛም ለእያንዳንዳችሁ የቱን ያህል

2፡2 ሐሥ14፡19፤
16፡12፤22፡17-1-
9፡16፤130
2፡3 2ቆ፡2፡17፤
4፡2
2፡4 ሮሜ፡29፤
ገላ2፡1፤1፤ጠ፡፡11፤
6፡2፤23
2፡5 ቀ፡10፤
ሐሥ20፡33፤
ሮሜ1፡9
2፡6 ሉክ፡5፡4፡144፤
1ቆ፡9፡1፡2፤
2ቆ፡1፡7-11
2፡7 ቀ፡11
2፡8 ሮሜ፡1፡1፤
2ቆ፡12፡15፤
1ቆ፡3፡16
2፡9 ሐሥ18፡3፤
2ቆ፡1፡9፡2፡ተ፡3፡8

2፡10 ቀ፡5፤
ሮሜ1፡9፡2፡4፡1፡12፤
1ተ፡1፡5
2፡11 ቀ፡7፡1ቆ፤
4፡14፤ ገላ4፡19፤
1ጠ፡፡1፡2፡፡4፡፡10፤
1ቆ፡2፡1፤
2፡12 ሮሜ8፡28፤
ሐፈ4፡1
2፡13 ሮሜ1፡18፤
1ተ፡1፡2፡፡4፡፡12
2፡14 ሐሥ17፡5፤
ገላ1፡22፡1ተ፡1፡6፡12
ተ፡1፡4
2፡15 ግብ፡5፡12፤
ሉቃ24፡20፤
ሐሥ2፡23
2፡16 ግብ፡23፡32፤
ሐሥ13፡45፡50፤
17፡5፡20፡3፤
21፡27፡24፡9
2፡17 1ቆ፡5፡3፤
ቄ2፡1፡5፡1ተ፡3፡10
2፡18 ግብ፡4፡10፤
ሮሜ1፡13፡15፡22

እንደ ሆንን ታውቃላችሁና። ፤ወደ መንግ ሥቴና ወደ ክቡሩ ለጠራችሁ ስብከድ እንደሚገኝ ትኖሩ ዘንድ አበረታታችሁ። አጽናናችሁ፤ አጥብቀን ለመንኛችሁ።

፤ከእኛ የሰማችሁትን የስብከድን ቃል በተቀበላችሁ ጊዜ፤ በእናንተ በምታምኑት ዘንድ በእርግጥ እንደሚሠራ እንደ ስብከድ ቃል እንጂ እንደ ሰው ቃል አድርጋችሁ ሰላል ተቀባችሁት እግዚአብሔርን ያለ ማቋረጥ እና መሰማሰን። ፤ወንድሞች ሆይ፤ በክርስቶስ ኢየሱስ ያሉትን በይሁዳ የሚገኙትን የስብከድን አባላት ክርስቲያናት መሰላችኋል፤ እነዚያ ከአይሁድ መከራ እንደ ተቀብሉ፤ እናንተም ከገዛ ወገናቸው መከራ ን ተቀብላላችኋል። ፤እነርሱ ጌታ ኢየሱስንና ነቢያትን ገደሉ፤ እኛንም አሳደዱ። ስብከድ ሆኖ ደስ አሳሰኙትም፤ የሰውም ሁሉ ፀር ሆኑ። ፤ወንድሞች ሆይ፤ ዘንድ ለአሕዛብ እንደ ዳንናገር ለመክላል ነው፤ በዚህ ሁኔታ ገጠላቸውን ሁልጊዜ በራሳቸው ላይ እስከ መጨረሻው እያስማቹ ይሄዳሉ። ቀጣውም በእነርሱ ላይ ያለ ልክ መጥቶአል።

ጳውሎስ የተሰሎንቄን ሰዎች ለማየት የነበረው ናፍቆት

፤ነገር ግን ወንድሞች ሆይ፤ እኛ በልባችን ሳይሆን በአካል ለጥቂት ጊዜ ከእናንተ ብንለ ይም፤ ለእናንተ ካለን ታላቅ ናፍቆት የተነሣ ፊታችሁን ለማየት ብርቱ ጥረት አደረግን። ፤ወደ እናንተ ለመምጣት ፈልገን ነበር፤ በተ ለይም እኔ ጳውሎስ ብዙ ጊዜ ሞክራ ነበር፤ ነገር ግን ሰይጣን አዘዘዋች።

*16 ወይም በሙላት መጥቶአል

2፡2 ተንገላታን፤ ጳውሎስ በፊልጵስዩስ ከተማ በደረሰበት መንገሳታት ከኩኛ ተጉድቶአል (ሐሥ16፡19-40)።

2፡3 ለግታለል፤ በገሪኩ ቋንቋ ይህ ቃል ዓማን ለማጥመድ በመጠቀ ሳይ የሚደረገውን ምግብ ያመለክታል፤ በኋላ ገን ለጥ ቅም ሲባል የሚደረገውን ማንኛውንም ዐይነት ተንኮል ማንላት ጥቅም ላይ መዋል ጀመረ።

2፡4 ልባችንን ስሜታችንን ብቻ ሳይሆን አስተሳሰባችንንና ፈቃዳችንን ያመለክታል።

2፡5 ሥሥትን ለመሸፈን፤ የጳውሎስ ዐላማ የግል ጥቅም ምግብን አልነበረም።

2፡6 ሽክም፤ ሐዋርያት ከቤተ ክርስቲያን ድጋፍ ለደረግላቸው ይገዛል (1ቆ፡9፡13-14፡2ቆ፡1፡7-11)። ጳውሎስ መብቱን መጠቀም የሚችል ሰው ቢሆንም እንኳ ሁልጊዜ የመብቱ ተጠቃሚ ሰው አልነበረም።

2፡7 ልናት ልጅዋን እንደምትገባቸዋል ጳውሎስና ረዳቶቹ የወንጌል መልእክተኞች ወይም መጋቢዎች ወንጌልን ሲሰብኩ ሊኖራቸው ስለሚችሉ መንፈሳዊነት መልካም አርአያ ጥቅም አለፈዋል፤ ይህ ትህትናና እንክብካቤ በመከራ ጊዜ ለመመገብ ለመጠቀም የአዳዲስን መንፈሳዊ ፍላጎት ለሚገልጽ የሰከራት መሥቀሶችን ታይቶአል።

2፡9 ጥረታችንና ድካማችንን ገራሽ በእኛ የሚሠራን ሥራ አይወዱም፤ እንዲህ ዐይነቱ ሥራ ለባረደዎች ብቻ የሚሆን ነው ብለው ያስባሉ። ጳውሎስ ግን ወንጌልን ለማሠራጨት የሚረዳን ማንኛውንም ዐይነት ሥራ የሚገኝ ሰው አልነበረም፤ ያለ አግባብ በሌሎች ላይ ጥገኛ መሆንም አይፈልግም ነበር።

2፡10፤ ለንዴት በቅድስና፤ የክርስቶስ ኢየሱስ ያለ ሆኖ ከገዛ አት እስራትና ገደል ነጻ ለማውጣት ብቃት የለውም የሚለውን የሐ ሰት ትምህርት ጳውሎስ አይቀበሉም፤ ይህንንም በተሰሎንቄ ክርስቲያናት መካከል በቅድስና፤ በጽድቅ ያለ ነቀፋ በመኖር

እንዳየ የደነገራል።

2፡12 መንግሥት፤ ይህ የኢየሱስ ክርስቶስ ትምህርት ዋና አባብ ነው። ጳውሎስ ይህን ቃል ብዙ ጊዜ አልተጠቀመም፤ ነገር ግን የሰበከውን ስብከት ለማጠቃለል ሲል ብቻ እንዴ ተጠ ቅምበታል (ሐሥ20፡25)። ለጠራችሁ፤ የ1፡4 ማብ ይመ። ለእግ ዚአብሔር እንደሚገኝ ትኖሩ ዘንድ ሐፈ4፡1 ይመ።

2፡13 እንደ ሰው ቃል... አድርጋችሁ፤ ከዘመኑ ሰዎች ዕውቀት ጋር ያልተደባለፍ ማለት ነው።

2፡14 አይሁድና ምንም እንኳ ጳውሎስ ለገዛ ወንጌቹ ድነት ትልቅ ናፍቆ ያለውና የሚገደው ሰው ቢሆንም እንኳ (ሮሜ9፡1-3፤10፡1 ይመ) ቤተ ክርስቲያንን የሚያሳድዱትን አይሁድ መገ ሠኑን ግን አላገደባቸው። እናንተም ከገዛ ወገናቸው መከራን ተቀብላችኋል፤ ጳውሎስ መጀመሪያ ተሰሎንቄን በጎበኘበት ጊዜ በአይሁድ የተቀነሰበረ ስደት ከአሕዛብ ደርሶበታል (ሐሥ 17፡5-9)።

2፡15 ነቢያት፤ በብሉይ ኪዳን ዘመን እስራኤላውያን ነቢ ያታቸውን ያሳድዱ ነበር (ሐሥ7፡52 ጋር ያዳጽፋ)።

2፡16 ቀጣው... መጥቶአል፤ በዘመኑ ፍጻሜ የሚሆነውን የእግዚአብሔርን ቀጣ የመለከታል፤ ይህም ገጠአተኛ በሆነው የሰው ዘር ላይ የሚደርሰውን የእግዚአብሔርን ቀጣ የሳያል (1፡10 ይመ)። ይህ የተነገረው በአሁኑ ጊዜ እንደ ሆነ ተደርጎ ነው፤ ምክንያቱም በአይሁድ ላይ ይህ ቀጣ በክፍል ስለ ተፈጸመ ወይም መፈጸሙ ስለማይቻል ነው። ጳውሎስም ወንጌልን የሚቃወሙትን አይሁድና ያቃወሙ (ቀ፡14-16)፤ ደግሞም የእግ ዚአብሔር ቀጣ በእነርሱ ላይ እንደ ሆነ ይናገራል።

2፡17 ብንለይም፤ በቀሙ "ወላጅ የለልው" ማለት ነው። ጳውሎስ ራሱን እንደ እናት (ቀ፡7) እንደ አባት (ቀ፡11) እዚህ ቦታ ደግሞ ወላጅ እንደ ሌላው አድርጎ ይቀርባል።

19 ጌታችን ኢየሱስ ሲመጣ በእርሱ ፊት ተስፋችን ወይም ደስታችን ወይም አክላላችን ማን ነው? እኛን አይደላችሁም? 20 በእርግጥ ከብራችንም ደስታችንም ናችሁ።

3 ስለዚህ መታገሥ ስልቻልን በጊዜ በአቴና ብቻችንን መቅረት መልካም መስሎ ታዋቂ። 2 በእምነታችሁ እንዲያጸናችሁና እንዲያበረታችሁ ወንድማችንንና በክርስቲያን ወንጌል ሥራ ከእኛ ጋር የስግዚአብሔር አገልጋይም የሆነውን ጢሞቴዎስን ልከንላችኋል። 3 ይኸውም በዚህ ፊትና ማንም እንዳይናወጥ ነው። እኛም ለዚህ ነገር አንደተመደብን እናንተ ራሳችሁ ታውቃላችሁ። ሳለዚህም ከእናንተ ጋር በነበረ ንብት ጊዜ መስራ እንደሚደርሱበን በየጊዜው እንንግራችሁ ነበር። እንደምታውቁትም እንዲሁ ደግሞ ሆኖአል። 4 ስለዚህ ምንም መታገሥ ባልቻልሁ ጊዜ ስለ እምነታችሁ ለማወቅ ሳክሁ፣ ይህንንም ያደረግሁት ምናል ባት ፈታች ፈትኖአችሁ ድካማችን ሁሉ ከንቱ፣ ሆኖአል ብሎ ስለ ፈራክ ነው።

ጢሞቴዎስ ይዘት የመጣው የምሥራች 5 አሁን ግን ጢሞቴዎስ ከእናንተ ዘንድ ወደ እኛ መጥቶ ስለ እምነታችሁና ስለ ፍቅራችሁ መልካም ዜና አስምቶናል። ደግሞም እኛን ሁልጊዜ በመልካም እንደምታስታውሱንና እኛ እናንተን ለማየት የምንናፍቃችሁን ያህል እናንተም እኛን ለማየት

2፥19 ለ462፥31 ጥቁር16፥27፥34፥17፥30፥11፥4፥17፥14፥5፥12 30፥11፥4፥14፥4፥1፥1 1፥10፥3፥13፥12፥ተሰ፥18-10፥1፥ጥ፥1፥7 1፥ጥ፥2፥28፥1፥ፊ፥1፥7 2፥20 2፥ፍ፥1፥14 3፥1 ፋፍ፥1 ሐሥ፥17፥15 3፥2 ሐሥ፥16፥1፥1 1፥ፍ፥3፥19፥2፥ፍ፥2፥12 3፥3 ግር፥4፥17፥1 ጥቁር16፥33፥1፥ጥ፥9፥1 16፥1 14፥22፥ፍ፥1 5፥3፥2፥ፍ፥1፥4፥1 4፥17፥1 2፥ጢ፥3፥12 3፥4 1፥ተሰ፥2፥14 3፥5 ፋፍ፥1፥2፥1 ጥቁር4፥3፥ጥ፥2፥2፥1 ፊ፥2፥1፥6 3፥6 ሐሥ፥16፥1፥1 18፥5፥1፥ተሰ፥1፥3፥2፥1 7፥18 3፥8 1፥ፍ፥1፥16፥13 3፥9 1፥ተሰ፥1፥2፥1 2፥19፥20 3፥10 1፥ተሰ፥2፥17፥1 2፥ጢ፥1፥3 3፥11 ፋፍ፥1፥3፥1 ፊ፥4፥2፥20 3፥12 ፊ፥1፥9፥1፥ተሰ፥1፥3 3፥13 ፋፍ፥1፥11 መዝ፥15፥2፥ጥ፥2፥25፥1 3፥11፥ፍ፥1፥8፥1 ፊ፥2፥15፥1 4፥20፥1

እንደምትናፍቁ ነገሮናል። ስለዚህ ወንድሞች ሆይ፤ በጭንቀታችንና በመከራችን ሁሉ በእምነታችሁ ምክንያት በእናንተ ተጽናናን። 8 በጌታ ጸንታችሁ ስለ ቆማችሁ በእርግጥ አሁን በሕይወት እንኖራለን። 9 በእናንተ ምክንያት በእምነታችን ፊት ስለገኘው ደስታ ሁሉ ስንገዛለብከዉ ምን ያህል ምስጋና ልናቀርብ እንችላለን? 10 እንደ ዝና ልናያችሁና በእምነታችሁ የጉደለውን ለማሟላት ሊሊትና ቀን እጅግ ተዛዝን እንጸልያለን። 11 አሁንም ራሱ አምላካችንና አባታችን፤ ጌታችንም ኢየሱስ ክርስቶስ ወደ እናንተ እንድንመጣ መንገዳችንን ያቅናልን። 12 እኛ ለእናንተ ፍቅር እንዳለን ሁሉ እርስ በርስ ያላችሁን ፍቅርና ለሌሎችም ያላችሁን ፍቅር ጌታ ያብዘችሁ፤ ያትረፍርፍላችሁም። 13 ጌታችን ኢየሱስ ክርስቶስ ከቅዱሳን ሁሉ ጋር በሚመጣበት ጊዜ በእምነታችንና በአባታችን ፊት ነቀፋ የለበሳችሁና ቅዱሳን ሆናችሁ እንድትገኙ ልባችሁን ያጽና።

ስግዚአብሔርን ደስ የሚያሰኝ አኗኗር **4** በቀረውስ ወንድሞች ሆይ፤ ስግዚአብሔርን ስለ ሎዝክን እንደገና መኖር እንደሚጠችሁ 2ተሰ፥1፥7፥1፥ጢ፥6፥14፥1 2፥ጢ፥3፥14 4፥1 2፥ፍ፥5፥9፥1 13፥11፥1፥ፊ፥4፥1፥2፥ተሰ፥3፥1 "2 እንዳንድ ትጅዎች ወንድማችንና...ስለግዚአብሔር ጋር ለብር የሚሰራ ሲሉ ሌሎች ደግሞ ወንድማችንና...የእግዚአብሔር አገልጋይ ይላሉ።

2፥19 ለአክላላችን የንጉሥና አክላል ሳይሆን በበዓል ጊዜ ለክብር እንደሚሰጠው የለበሰ ጉንጉን ወይም በግሪካውያን የስ ጋርነት ወድድር ጊዜ እንደሚሰጠው ሽልማት ዐይነት ነው። 2፥20 ከብራችንም ደስታችንም ናችሁ፤ ይህ አሁንም ሆነ (በፊልፋህ ጋር ያጸጸፍና) በክርስቲስ ጸምት ምጽአት እውነት ነው። 3፥1-2፥1 ጸውሎስ በመጀመሪያ ብቻውን ወደ አቴና ሄደ፤ ከዚያም በፊያ ወደ ነባሪት ወደ ሲሳሳን ጢሞቴዎስ መመለስን ላከ (ሐሥ፥17፥14-15)። ነገር ግን ሲሳሳ እንደ ታዘዘው ከጢሞቴዎስ ጋር ወደ ነባሪት መመገብ ግልጽ አይደለም (ሐሥ፥17፥15)፤ ይህን እንጂ ከተሰሎንቄ ጢሞቴዎስ ቆሮንቶስ ወደ ነባሪት ወደ ጸውሎስ መመገብ ጊዜ ሲሳሳ ከእርሱ ጋር መጥቶአል (ሐሥ፥18፥5)። ከዚህ መጽሐፍ መንግሥት "የተሰሎንቄ መልእክታት ታሪካዊ ጻፈ" የሚለውን ይመ። 3፥2 እንዲያበረታችሁ፤ በጥንቃቄ ግሪክ ሥነ ጽሑፍ ቃሉ የሚያመለክተው አንጻን በላቲንክ የሚሠራውን ድጋፍ ነው። እዚህ በታ እንደተጠቀሰው በአዲስ ኪዳንም በሥላሳዊ መመለሱን ቀርቦአል። የክርስቲያን ወንጌል፤ የ1፥5፥1 ማር፥1፥ ማህ፥1 ይመ። ከእኛ ጋር የእግዚአብሔር አገልጋይ ከርስቴያዊ አገልግሎት ምን ያህል ክብር እንደ ሆነ የሚያመለክት ነው (1፥ፍ፥3፥9 ይመ።) 3፥3 ፈታና፤ በተሰሎንቄ ክርስቲያኖች ላይ የደረሰውን ተቃውሞና ሰደት ያመለክታል። ክርስቲያኖች ችግር ወይም መከራ ሊያጋጥማቸው እንደሚችል ማወቅ ይገባቸዋል (ማር፥4፥17፥ጥቁር 16፥33፥ሐሥ፥14፥22፥ጢ፥3፥12፥1፥ጥ፥2፥1፥2 ይመ።) መከራ የሚደርስ ብብን የእግዚአብሔርን ዐላማ ለማስፈጸም እንጂ እኛን ለመጥገዝ ወይም ለማጥፋት አይደለም (ሐሥ፥11፥9፥ፍ፥1 5፥3፥2፥ፍ፥1፥4፥1 4፥17 ይመ።) 3፥4 ፈታና፤ በአዲስ ኪዳን ውስጥ በብዙ ቦታ ላይ ሰደማን በዚህ ስም ተጠርቶአል። እርሱም የርከላንን መናፍቅት ሁሉ የበላይ ነው (ጥቁር16፥1፥ፊ፥2፥2 ይመ።) በድርጊቱም ቀላማቸውን (2፥ፍ፥12፥7 ይመ።) መንፈሳዊነትን ነገር ይሳዳል (ማቴ፥13፥39፥1 ማር፥4፥15፥2፥ፍ፥4፥4 ይመ።) እርሱ ላይሰሰን ፈትኖአል (ማቴ፥4፥1-11 ይመ።) የኢየሱስን አገልጋዮች በመፈተን ላይ ነው (ሉቃ፥22፥3፥1፥ፍ፥7፥5 ይመ።) የወንጌልን ሥርዓት ያደናገጥናል (2፥18)። ነገር ግን የተሸነፈ ስለ ሆነ (ፍ፥2፥1፥5 ይመ።) ከርስቲያኖች ዕድል ሲገኝ ለሰጡት እይታ ባቸውም (ኤፌ፥6፥16)። በመጨረሻም ለዘላለም መጣሉ የተረጋገጠ ነው (2፥16 20፥10 ይመ።)።

3፥6 መልካም ዜና አለምቶናል፤ በግሪኩ "ወንጌል" የሚለው ቃል ከሚሰጠው ትርጉም የተለየ ሐሳብ ያለው ብቸኛ የግሪኩ

ቋንቋ ሐረግ ነው። ሕውሎስ ለደስታው ምንገዶች የሆኑትን ሦስት ነገሮች ጠቅሷል፤ (1) "እምነታችሁ" ወደ እግዚአብሔር የሚወስድ ትክክለኛ ዝግግር፤ (2) "ፍቅራችሁ" ሰው ለሰው ሊኖረው ስለሚገባ ትክክለኛ ዝግግር፤ (3) "እኛን ለማየት" እንደምትናፍቁ" ለጸውሎስ የነበረችውን ትክክለኛ ዝግግር ያሳያል። 3፥9 ለእግዚአብሔር... ምስጋና፤ ከዚህ በፊት ያለው ታሪክ የሕውሎስ የምንጌል አገልግሎት ስኬታማ እንደ ነበር ያሳያል። የሥራውን በተገባው ሁኔታ በሕይወቱ ራሱን ሲያደርግ በተገባው ነበር፤ ነገር ግን እግዚአብሔር ከሠራው ሥራ የተነሣ ደስ በመሰጠቱ እግዚአብሔርን ያመሰግናል። 3፥10 በእምነታችሁ፤ ሕውሎስ ስለ እምነታቸው በዚህ ምዕራፍ ለአምስተኛ ጊዜ መናገሩ ነው (ፋፍ፥2፥5-7 ይመ።) የጉዳ ለውጥ በሰላታዊ ሕይወታቸው የግብር ገብነት (4፥1-12) እና የሥነ ሥርዐት (5፥12-24) ጉድጓድን እንዳለ ያመለክታል። ሌላው ደግሞ ከክርስቲያኖች አስተዋወጥኖ ጋር የተያያዘ ሲሆን በክርስቶስ ጸምት ምጽአት አንጻር የነበራቸውን ግራ መጋጠን ያሳያል። ሌላ ጥያቄ ቀን፤ በሁለቱ ክፍለ ጊዜያት በቻ ተወስኖ መጸለይን ሳይሆን ያለማደግ መጸለይን ያሳያል (1፥2፥3 ይመ።) እጅግ ተግተን፤ ከሁሉ የሚመነጨውን የአውሎን ናፍቆትና ጥጥት ጠንክሎ ሁኔታ ስለተመደመ የግሪክ አባባል የሚገልጽ ነው (ቃሉ በአዲስ ኪዳን በ5፥13 እንዲሁም በኤፌ 3፥20 ላይ ብቻ ይገኛል)። 3፥11 ሕውሎስ ብዙ ጊዜ በመልእክቱ መካከል ጣልቃ እያሰጠላ እሱትን ያቀርባል (ኤፌ፥1፥5-23፥1፥4-21፥ፊል፥1፥9-11፥1 ፍ፥1፥9-12)። በአባላት በወልድ መካከል ያለው ግንኙነት በተመለከተ የ1፥1 ማህ፥1 ይመ። 3፥12 ጌታ፤ በሕውሎስ ጽሑፎች ውስጥ ይህ ቃል አብዛኛውን ጊዜ አብላ ሳይሆን ለኢየሱስና የሚያሳይ ነው። 3፥13 በእምነት በብዙ የአዲስ ኪዳን መጽሐፍት ቅዱሳን የሚለው ቃል ክርስቲያኖችን ያመለክታል። እዚህ በታ የሚያመለክተውን ከክርስቶስ ጋር ተመልሰው የሚመጡት ወይም ደግሞ ሁለቱም ሊሆን ይችላል (ማር፥8፥38)። ቅዱሳን መሠረታዊ ሐሳብ "እግዚአብሔር የተለየ" ማለት ነው፤ በዚህ ስፍራ ግን የቅድስትን የመጨረሻ ደረጃ የሚለል (የ1፥ፍ፥1፥2 ማህ፥1 ይመ።)፤ ጽናት የቀጥቶ ማህ፥1 ይመ።

4፥1 በቀረውስ ከዚህ የሚቀጥል ብዙ ነገር ቢኖርም የመልእክቱ

አስተምረናችኋል፡ በእርግጥም እንደዚያው እየኖራችሁ ነው፡፡ ስለ ሆነም በጌታ በኢየሱስ የምንጸምትችሁና የምንመክራችሁ ከዚህ በበለጠ ሁኔታ በዚህ እንድትገቡበት ነው፡፡ ግብጌ ቢሆን በኢየሱስ ሥልጣን ምን ዓይነት ትእዛዝ እንደ ሰጠናችሁ ታውቃላችሁ፡፡

የሕዝብአብዛኛ ፈቃድ ከዘመኑት ርቃችሁ እንድትቀደሱ ነው፡፡ 'ደግሞም እያንዳንዱ የገዛ ሰውነቱን በቅድሳናና በክብር መያዝ' እንዳለበት እንዲያውቅ ነው፡፡ ይህም ስገዛ ስብዛቱን እንደማያውቁ አሕዛብ በፍትወት ሥጋ ምኞት አይሆን፡፡ ግዚህም ነገር ማምን ተላልፎ ወንድሙን አያታል፡፡ ምክንያቱም ከዚህ በፊት እንደነገርናችሁና እንዳስጠነቅቁናችሁ ጌታ እንደ እነዚህ ያለውን ንግግሉት ሁሉ የሚፈጽሙትን ይበቀላል፡፡ ሕዝብአብዛኛ በቅድሳና እንደገመገመለሰ እንጂ ለርድፍነት አልጠራጠራ ነው፡፡ 'እንገንዲህ ይህን ምክር ንቅ የማይቀበል፤ የናቀው ቅዱስን ምንፊሉን የሰጣችሁን ስገዛብዛኛን እንጂ ሰውን አይደለም፡፡

የሰለ ወንድማማች መዋደድ ማንም እንዲጽፍላችሁ አያስፈልግም፤ ምክንያቱም እርስበርሳችሁ እንድትዋደዱ እናንተ ራሳችሁ ከስገዛ ስብዛቱ ተምራችኋልና፡፡ 10) በመላዩቱ መቀደንያ

1+02+1915+231
4+3 1466+181
ሌፌ517
4+4 1467+29
4+5 623+1261
704+815+417
4+6 18A25+171
8832+3510894+1
1022+25-111
12+191146C6+81
041104303113134
4+7 18A11+441
18A1+15
4+8 18A36+271
C255+512461+221
704+6119A3+24
4+9 18A61+451
133+34C2512+101
1+0A51
4+10 18A16+91
1+0A3+12
4+11 18A4+281
2+0A3+10-12
4+12 70C4+11
4+13 70A9+241
C2511+251
18A2+12
4+14 C2514+91
146C15+34118124
C2515
4+15 146C1+71
15+52

የሚገኙትን ወንድሞች ሁሉ እንደምትወዳቸው የታወቀ ነው፤ ነገር ግን ወንድሞች ሆይ፤ ከዚህ በበለጠ እንድትገቡበት እንመክራችኋለን፡፡

11) ከዚህ በፊት እንዳዘነከናችሁ በገዛ እጃችሁ ሥሩ፤ በጸጥታ ኑሩ፤ በራሳችሁ ጉዳይ ላይ ብቻ አተኩሩ፡፡ 12) ይኸውም በዕለት ተለት ኑሩአችሁ በውጭ ባሉት ዘንድ እንዲያስከብራችሁና በማንም ሰው ላይ ሽክም እንቅሁኑ ነው፡፡

ጌታ ዳም ምጽአት

13) ወንድሞች ሆይ፤ አንቀላፍተው ስላሉ ሰዎች ሳታውቁ እንድትቀሩ አንፈልግም፤ ደግሞም ተስፋ እንደ ሌላቸው እንደ ሌሎች ሰዎች እንድታገኙ አንሻም፡፡ 14) ኢየሱስ እንደ ሞተና እንደ ተነሣ ካመንን በኢየሱስ ሆነው ያንቀላፉትን እግዚአብሔር ከእርሱ ጋር እንደዚሁ የመጣቸዋል፡፡ 15) በጌታ ቃል የምንላችሁ ይህን ነው፤ እኛ በሕይወት ያለንና ጌታ እስኪመጣ ድረስ የምንቀር ያንቀላፉትን አንቀድምም፡፡

"4 ወይም ከገዛ ግሪክ ጋር መገናኛ መገናኛ ወይም ግሪክ ለማንኛው መገናኛ

ዋና ክፍል ተርጉሞች (ፈል3:1 ማለት ይመስል)፡፡ በመገናኛ የቃላት ቀጥተኛ ተርጉም "መመለስ" ማለት ነው፡፡ እውሱስ በብዙም ጊዜ ይህን ተለዋጭ ዘይቤ የክርስትናን አካሄድ ለመግለጽ ይጠቀምበታል (C255+41246C51+718A4+115+1717A1+10 "ትፍና ዘንድ" 26:6 4:5 "ተመላላሱ"፡፡ ይህ የማያቋርጥ እድገትን የመለከታል፡፡ የቃላት ለምናችሁና የምንመክራችሁ እውሱስ በትሕትና በጌታ ለየዘነበ በተሰጠው ሥልጣን መናገሩ ነው፤ ምክንያቱም "የክርስቶስ ልብ" አለው (1ቆሮ 2:16)፡፡

4:2 ትእዛዝ በሥልጣን የሚተላለፍን ትእዛዝ ይጠቀማል፤ ቃሉም ታውራጭ አመራርን ያዘለ ነው (ሐሥ5:28116+624 ይመስል)፡፡

4:3 እንደትቀደሱ በ3:13 ማለት ይመስል፡፡ የዘመኑት በመጀመሪያው ምላክ ዓመት የሥነ ምግባር ብልሹነት ተስፋፍቶ ወርሶ ራሱን በንጽሕ መጠበቅም አስፈላጊ እንዳልሆነ ተደርጎ ይወጣል፡፡ ዘር፡፡ ይሁን እንጂ እውሱስ የእግዚአብሔርን ገልጽ የሚጠር መስኪያዎች ከዘመኑ ሁኔታ ጋር እንዲቀየሩ አልፈቀደም፡፡ ክርስቲያኖችም ሊፈተኑ ስለሚችሉ ግስጥንቀቅ አስፈላጊ ወር (1ቆሮ 5:1 ይመስል)፡፡

4:5 እንደሚያውቁ አሕዛብ ፤ ክርስቲያኖች ከማያምኑ ሰዎች የተለዩ ሊሆኑ የገባቸዋል፡፡

4:6 ወንድሞችን ለያታል፤ የዘመኑት ንግግሉን ድርጊቱን የሚፈጽሙትን ብቻ ሳይሆን ሌሎችንም ይሳል፡፡ ለምሳሌ የአመክንዚራ ሰው የትዳር አጋር ለሁጊዜ ይደረጋል፤ በቅድመ ጋብቻ የሚፈጽም የግብር ሥጋ ግንኙነት እስከ ጋብቻው ቀን ድረስ ሊጠበቅ የሚገባውን ግሕጽና በማጥፋቱ ወደ ፊት የትዳር ዓይኖች የሚሆነውን (ሰው ይደረጋል፡፡ ጌታ...ይበቀላል፤ በንጽሕና ለመኖር የሚያስፈልጋቸው ነው፡፡

4:7 የእግዚአብሔር የቅድሳና ጥሪ በንጽሕና ለመኖር ሊሳው ምክንያት ነው፡፡

4:8 የማይቀበል...እግዚአብሔርን እንጂ ሰውን አይደለም፡፡ ሐዋርያው ስለ ቅድሳናን ግሕጽና የሰጠውን ትእዛዝ የማታወቅ ወይም የማያገኝበት እግዚአብሔርን ይቃወማል፡፡ ቅዱስ ምንፊሉን የሚገባችሁን እግዚአብሔርን በንጽሕና ለመኖር ሊሳው ምክንያት ደግሞ የዘመኑን ንግግሉን መፈጸም አማኞች በቅድሳና እንዲኖሩ ምንፊሉ ቅዱሱን በሰጠው በእግዚአብሔር ላይ የሚሠራ ሀመድ በመሆኑ ነው፡፡

4:9 እግዚአብሔር ተምራችኋልና፤ ከኢሳ54:13፤ ዮሐ 6:45፤ ከ1ቆሮ2:13 ጋር ያነጻጽራል፡፡ ስለ ወንድሞች መዋደድ በግሪኩ ፈላጊደልያ ማለት ሲሆን ከአዲስ ኪዳን መጻሕፍት ውጭ ቃሉ የአንድ አዳጋ ሊገኝ በሆኑ ሰዎች መካከል ያለውን የፍርድ አገደነት ያሳያል፡፡ በአዲስ ኪዳን ግን አንድ አዳጋዊ አባት ባላቸውና በክርስቶስ በሚያምኑ ሰዎች መካከል ያለውን ፍርድ የመለከታል፡፡

4:11 እንደገና የተሰሉትን ክርስቲያኖች ማድልባት ሥራ ከመናታታቸው የተነሣ በሌሎች ሰዎች ጉዳይ ግልጽ የመጣበት

ሊገኝ ሳይኖራቸው አይቀርም፡፡ በገዛ እጃችሁ ሥሩ፤ በግሪክን ዘንድ በአጠቃላይ በእጅ የሚሠራ የጥላቻ ሥራ ሁሉ የሚያዋርድ በረያዎች ብቻ እንዲሠሩት የተገባ እንደ ሆነ ይታሰባል፡፡ ክርስቲያኖች በገዛ እጃቸው እየሠሩ የራሳቸውን ኑሩ ለመሩ ሲገባቸው እንዳንድ የተሰሉትን ክርስቲያኖች ግን የክርስቶስ ዳም ምጽአት በቅርብ ይሆናል የሚል እምነት ስለ ወሰደው (2ተሰ3:11) ሥራ መሥራት ትተው በሌሎች ላይ ጥቸ በመሆን ይኖሩ ነበር፡፡

4:12 በማንም ሰው ላይ ሽክም እንቅሁኑ ወይም "ማንም ሳያስፈልጋችሁ" ማለት ነው፡፡ ሁሉንም ትርጉሞች እውነተኛና ጠቃሚ ናቸው፡፡ በሥራ ፈተነታቸው ምክንያት በትግር ላይ የሚወረዱ ክርስቲያኖች ለእግዚአብሔር የሚታዘዙ አይደሉም፡፡

4:13 አንቀላፍተው ስላሉ ሰዎች፤ የሞት የባለይነትን አስፈላጊነት በትንሹ ገደል ላል ተሻር፤ "አንቀላፍ" ለክርስቲያኖች ሞትን የሚያመለክት ተለዋጭ ዘይቤ ነው፡፡ አንዳንድ የተሰሉትን ክርስቲያኖች፤ አማኞች ሁሉ ክርስቶስ እስኪመጣ ድረስ አይቀም በማለት የቃወሙትን ትምህርት በተሳሳት መንገድ ተረድተውት ነበር፡፡ ከመካከላቸው አንዳንዶች በሞቱ ጊዜም፤ "እነዚህ የሞቱ ሰዎች በታላቁ ቀን ድርሻ ይኖራቸው ይሆን?" የሚል ጠየቁ ያህዛዝ (የታላቁ 15 ማለ ይመስል፡፡ ገላጌ 1:7 ሌባቸውን በመቃብር ያን ጋይ ላይ የተጻፉና ቀድሞ የነበሩ ጽሑፎች እንደሚያሳዩት በመጀመሪያ ምላክ ዓመት የነበሩ አረማውያን ሞት እጅግ አሰሩና የሁሉ ነገር መመረጥ እንደ ሆነ ያስሱ ነበር፡፡ የክርስቲያኖች አመለካከት ግን ከዚህ ፍጹም የተለዩ ነው (1ቆሮ15:55-57፤ ፈል1:21-23 ይመስላል)፡፡

4:14 የተነሣ በዚህ ክፍል እውሱስ፤ ክርስቶስ "የትዳሩ" አላለም፤ ምክንያቱም በእርሱ የሚያምኑ ሁሉ ክርስቶስ ፍርሃት ነጻ ይሆኑ ዘንድ ክርስቶስ መሞቱን በተራህ ማለት ተገቢ በመሆኑ ሊሆን ይችላል፡፡ ተነሣ፤ ትንሣኤን የሚመለከት 1ቆሮ7:115 በተለይም ቀጥሮ 14:17-22 ይመስል፡፡ በኢየሱስ... ያንቀላፉትን በኢየሱስ አምነው የሞቱትን አማኞች የመለከታል፡፡

4:15 በጌታ ቃል፤ በዚህ ስፍራ የተቀሰሰው የክርስትና ትምህርት በወንጌላት ውስጥ የተጻፈ አይደለም፤ ነገር ግን ለእውሱስ በቀጥታ በጉላይ የተገለጠበት ወይም በቃል ሲተላለፍ የመጣ ክርስቶስ ለክርስቲያኖች የተናገረው ሊሆን ይችላል፡፡ እኛ በሕይወት ያለን ክርስቶስ ዳም ሰመጣ በሕይወት የሚገኙትን ክርስቲያኖች ያመለከታል፤ "እኛ" የሚለው ቃል እስከ ክርስቶስ ዳም ምጽአት ድረስ እውሱስ በሕይወት እንደሚኖር አለብ የተናገረው ሊሆን ይችላል፡፡ ብዙ ጊዜ መልእክቱን ከጻፈላቸው ሰዎች ጋር ራሱን ያመለከታል፡፡ በሌላ ስፍራ እግዚአብሔር "እኛን" በዚያን ጊዜ ያሳየ "ኛል" በማለት የተናገረው (1ቆሮ6:141246C414)፡፡ እንደዚያው የተሰሉትን ክርስቲያኖች ከመካከላቸው የሞቱት ሰዎች ጌታ ተመልሶ በሚመጣበት ታላቅ ቀን ስፍራቸውን ያጣሉ ብለው ስለ ተጨነቁ ይህ እንደሚሆን እውሱስ ያረጋግጥላቸዋል፡፡

13 ስለ ሥራቸውም በፍቅር እጅግ አክብሯቸው። እርስ በርሳቸውም በሰላም ኑሩ። 14 ወንድሞች ሆኒ ይህን እንመክራችኋለን፤ ሥራ ፈቶችን ሂሊጃቸው፤ ፈሪዎችን አደፋፍሯቸውን ደካሞችን አርዷቸው፤ ሰውን ሁሉ ታገሡ። 15 ማንም በክፉ ፈንታ ክፉ እንዳይመልስ ተጠንቀቁ፤ ነገር ግን እርስ በርሳቸውም ሆነ ለሌሎች ሰዎች ሁልጊዜ መልካም የሆነውን ነገር ለማድረግ ተባባሩ።

16 ሁልጊዜ ደስ ይበላችሁ፤ 17 ላታዳርጡ ጸልዩ፤ 18 ማንኛቸውም ሁኔታ አመጣጡ፤ የስጋዬ ስብከቱ ፈቃድ በክርስቶስ ኢየሱስ ለእናንተ ይህ ነውና።

19 የመንፈስን እሳት አታዳፍኑ፤ ጌትጊትን አትናቁ። 20 ሁሉን ነገር ፈትኦ መልካም የሆነውን ያዙ፤ 22 ማንኛቸውም ዐይነት ክፉ ነገር ራቁ።

23 የሰላም ስምዛክ ራሱ ሁለንተናችሁን ይቀ

5፥13 ማር9፥50
5፥14 ሮሜ14፥11
1ቆ8፥7-12
2ተሰ3፥6፥7፥11
5፥15 ሮሜ12፥17፤
ኢፌ4፥32፤1ኡጥ3፥9
5፥16 ፈፈ4፥4
5፥17 ሉቃ18፥1
5፥18 ኡፌ5፥20
5፥19 ኡፌ4፥30
5፥20 1ቆ14፥1-40
5፥21 ሮሜ12፥9፤
1ቆ14፥29፤
1ዮሐ4፥1
5፥23 ሮሜ15፥33፤
1ተሰ2፥19፤3፥13፤
ዕብላ12
5፥24 ዘጥ23፥19፤
ሮሜ8፥28፤
1ቆ1፥9፤ፈፈ1፥6
5፥25 6፥19፤
ቄላ4፥3፤2ተሰ3፥11

ድስ፤ መንፈሳችሁ፤ ነፍሳችሁና ሥጋችሁ ጌታችን ኢየሱስ ክርስቶስ በሚመጣበት ጊዜ ያለንቀፋ ይጠበቅ። 24 የጠራችሁ የታመነ ነው፤ እርሱም ያደርገዋል።

25 ወንድሞች ሆይ፤ ስለ እኛ ደግሞ ጸልዩ። ጌትጊትን ሁሉ በተቀደሰ አሳሳም ሰላም በሏቸው። 27 ይህ መልእክት ለወንድሞች ሁሉ እንዳይዘብ በጌታ ዐደራ እሳችኋለሁ።

ጌትጊትን የኢየሱስ ክርስቶስ ጸጋ ከእናንተ ጋር ይሁን።

ዕብ13፥18
5፥26 ሮሜ16፥16
5፥27 2ተሰ3፥14፤1ጢጥ4፥13
5፥28 ሮሜ16፥20

25 እንዳንድ ትርጉሞች ደግሞ የሚለው ቃል የላቸውም

5፥13 ስለ ሥራቸውም በግል ከመቀራረብ የተነሣ ወይም ሥልጣን ስላላቸው ብቻ ሳይሆን ስለ ሥራቸው ስትሉ ግለት ነው። በሰላም ኑሩ፤ ሐሳብ በአጠቃላይ በክርስቲያኖች መካከል ስላለው ነብረት የሚናገር ቢሆንም፤ እዚህ ላይ ግን በመሪዎችና በእነርሱ ሥር በሚተዳደሩ መካከል ሊኖር ስለሚገባው ትክክለኛ ነብረት ያመለክታል።

5፥14 ሥራ ፈቶችን እንዳንድ የተሰሉንቁ ክርስቲያኖች የክርስቶስ ጸጋም ምጽኦት በቅርቡ እንደሚሆን እርግጠኞች ሆነው ለዝግጅት ሥራቸውን እርግፍ አድርገው የተዉ ይመስላል፤ ስለ እዚህ እንደሁሉ ይነገራቸዋል። ፈሪዎች...ደካሞችን እነዚህ በብርቱዎች ሊደገፉና ሊረዱ እንጂ ሊጣሉ አይገባም (ከሮሜ14፥1-15፤1ቆ8፥13 ጋር ያነጻጽሩ)።

5፥15 እንዳይመልስ ብቀላ ለክርስቲያኖች አማራጭ ሆኖ ሊቀርብ አይችልም (ከሮሜ12፥17፤1ኡጥ3፥9 ጋር ያነጻጽሩ። ክርስቲያኖች ይቅርታ እንዲያደርጉ ተጠርተዋል (ማቴ5፥38-42፤18፥21-35)።

5፥16 ሰዎች በእንዳንድ ሁኔታዎች ደህተኞች ይሆናሉ፤ የክርስቲያኖች ደስታ ግን በሁኔታዎች ላይ የተመሰረተ አይደለም። ደስታቸው የሚመነጨው ክርስቶስ ከሠራው ሥራ ነው፤ ይህም ደግሞም ዘላቂ ነው።

5፥17 ሰዎች ማጽረጥ ስለሚደረግ ጸሎት 1፥3፤2፥13፤ ሮሜ1፥9-10፤ ኡፌ4፥18፤ ቄላ1፥31 2ጢጥ 1፥3 ይመጣ።

5፥18 በቀፊ ልዩ እንደተገለጸው፤ ክርስቲያኖች በሁኔታ ላይ ከተመሠረቱ ከተፈጥሮአዊ ሰዎች የተለዩ ናቸው። ምክንያቱም በየትኛውም ሁኔታ ውስጥ ቢሆኑ እንኳ እግዚአብሔር ካደረገላቸው ነገር የተነሣ የሚያመጣጥኑ ናቸው (ከኡፌ5፥20 ጋር ያነጻጽሩ)።

5፥19 የመንፈስን እሳትን ይህን አባባል እውነት የሚያደርገው በመንፈስ ቅዱስ መገኘት መቀትና ብርሃን መኖሩ ነው። ጳውሎስ የተቃወማቸው ባሕርያት ሥራ ፈትነትን፤ ዝሙትንና ሌሎችንም ገጠላቶች ነው። በሌላ በኩል ደግሞ በጉባኤ ውስጥ የመንፈስ ቅዱስን ስጦታ የሚያዳክም ሥጋዊ የሆነ አምላክ እንዳይደረግ ያስጠነቅቃል (ቀፋ20 ይመጣ።

5፥20 ትንቢትን ስለ ትንቢት ስጦታ ሮሜ12፥6፤ 1ቆር

12፥10-28፤ 13፥2 14፤ ኡፌ4፥11 ይመጣ። ስለ ትንቢት መናገር አገልግሎት ደግሞ 1ቆር14፥3 ይመጣ።

5፥21 ሁሉን ነገር ፈትኦ ትንቢት መናገር ተገቢ ቢሆንም (ቀፋ 20)፤ በጌታ ስም እናገራለሁ የሚል ሁሉ ያለ ምንም ጥያቄ ተቀባይነት የገኘል ግለት አይደለም። ጳውሎስ መፈተኞቹን በግልጽ ባያስቀምጥም እንኳ እያገኛን ይታመናል።

5፥23 የሰላም ስምዛክ ከቀፊ12-15 እንደ እግዚአብሔርን የሚያመለክት ነው፤ ጳውሎስ በመልእክቱቹ መጨረሻ ላይ ብዙ ጊዜ በእንደዚህ ዐይነት መንገድ ስለ እግዚአብሔር ይጽፋል (ሮሜ15፥33፤ 16፥20፤ 1ቆር14፥33፤ 2ቆር13፥11፤ ፈፈ4፥9 ይመጣ። ከ2ተሰ3፥16 ጋር ያነጻጽሩ)። መንፈሳችሁ ነፍሳችሁና ሥጋችሁ፤ ጳውሎስ የሰውን ሁለንተና ሳይነጥቀል በእኛነት ያቀርባል።

5፥24 ጳውሎስ የሚተማመነው የጀመረውን ከፍጻሜ በሚያደርሰው በእግዚአብሔር ላይ ነው (ከዮሐ18፥25 ጋር ያነጻጽሩ፤ ዘጥ23፥19፤ፈፈ1፥6 ይመጣ።

5፥26 ሁሉን ጳውሎስ ሰላምታውን የላከው የገሠጸቸውን ሰዎች ጨምሮ ለሁሉም ነው። በተቀደሰ አሳሳም፤ በዚህ ዘመን እጅ በመጨባበትና በመሳሳም ሰላምታ እንደምንለዋወጥ ሁሉ፤ በዚያን ዘመን በመሳሳም ሰላምታ ይለዋወጡ ዛር (ከሮሜ16፥16፤ ከ1ቆር16፥20፤ 2ቆር13፥12 ጋር ያነጻጽሩ፤ በ1ኡጥ5፥14፤ ላይ “የፍቅር አሳሳም” የሚለውን ይመጣ።

5፥27 ዐደራ እሳችኋለሁ፤ ጠንከር ያለ አባባል ሲሆን “አምላችኋለሁ” ግለት ነው። ጳውሎስ የተሰሉንቁ ቤተ ክርስቲያን ምእመናን በሙሉ የእርሱን መልእክት እንዲያክሱ ወይም እንዳሉ ስሙ እንዲሁም እንደሚያስብላቸው እንዲያውቁና የሚሰጠውንም ምክር እንዲቀበሉ ይፈልጋል።

5፥28 ጳውሎስ ሁልጊዜ መልእክቶቹን የሚደመድመው ለእንዳንድ ወይም ለሁሉ ብረከቶችን ይጨምራል (2ቆር13፥14)።

5፥27 ዐደራ እሳችኋለሁ፤ ጠንከር ያለ አባባል ሲሆን “አምላችኋለሁ” ግለት ነው። ጳውሎስ የተሰሉንቁ ቤተ ክርስቲያን ምእመናን በሙሉ የእርሱን መልእክት እንዲያክሱ ወይም እንዳሉ ስሙ እንዲሁም እንደሚያስብላቸው እንዲያውቁና የሚሰጠውንም ምክር እንዲቀበሉ ይፈልጋል።

5፥28 ጳውሎስ ሁልጊዜ መልእክቶቹን የሚደመድመው ለእንዳንድ ወይም ለሁሉ ብረከቶችን ይጨምራል (2ቆር13፥14)።

የሐዋርያው ጳውሎስ መልእክት ወደ ተሰሎንቄ ሰዎች - ሁለተኛ

መግቢያ

የ1ኛ ተሰሎንቄን መግቢያ ይመ

ጸሐፊው፤ መልእክቱ የተጻፈበት ጊዜና ቦታ

የጥንት ክርስቲያን ጸሐፊዎች ከሚሰጡት ሰፊ ድጋፍ በስተቀር በአንዳንዶች ዘንድ የጳውሎስ ጸሐፊነት ከ1ኛ ተሰሎንቄ ይልቅ በ2ኛ ተሰሎንቄ ላይ አጠያያቂነቱ የጉላ ነው። ተቃዋሚዎቹ መሠረት የሚያደርጉት የቤተ ክርስቲያን አባቶች በሚሰጡት ምስክርነት ብቃት ላይ ያተኮረ ሳይሆን፤ በውስጥ መረጃዎች ላይ ነው። በቃላት (በሌላ ስፍራ የማይገኙ ዐሥር ቃላት እዚህ አሉ)፤ በአጻጻፉ ስልትና (ከሚጠበቀው በላይ መደበኛ ስልት ይጠቀማል) ስለ ዓለም መጨረሻ በሚያቀርበው አሳብ ላይ (ስለ ዐመፅ ሰው የተሰጠው ትምህርት በመጽሐፍ ቅዱስ በሌላ ስፍራ አልተሰጠም)። ይህ መልእክት ከመጀመሪያው እንደሚለይ የሚናገሩ አሉ፤ ይሁን እንጂ እነዚህ ምክንያቶች በወቅቱ የነበሩትን ምሁራን ሊያሳምኑ አልቻሉም። አሁንም አብዛኞቹ ምሁራን የ2ኛ ተሰሎንቄ ጸሐፊ ጳውሎስ መሆኑን ያምናሉ፤ ሁለቱ መልእክታት ተመሳሳይነት ስላላቸው የተጻፉበትም ጊዜ ተቀራራቢ ሳይሆን አይቀርም፤ ምናልባትም ሁለተኛው መልእክት የተጻፈው የመጀመሪያው መልእክት ከተጻፈ ከስድስት ወር በኋላ ሊሆን ይችላል። በወቅቱ በቤተ ክርስቲያን ውስጥ የነበረው ሁኔታ በሁለቱም መልእክታት ተመሳሳይ ነው፤ ጳውሎስ ይህን መልእክት የጻፈው (1+13+17) በ51/44 ወይም በ52/45 በቆርንቶስ ላለ ሳይሆን አይቀርም፤ በዚህ ጊዜ ሲላስና ጢሞቴዎስ የመጀመሪያውን የተሰሎንቄ መልእክት አድርሰው ተመልሰዋል ።

ዐላማው

በተሰሎንቄ ቤተ ክርስቲያን የነበረው ሁኔታ ብዙም ያልተለወጠ ስለ ነበር፤ ጳውሎስ ይህን መልእክት የጻፈበት ዐላማና የመጀመሪያውን መልእክት የጻፈበት ዐላማ በጣም ተመሳሳይ ነው። ጳውሎስ ይህን መልእክት የጻፈው፡-

- (1) በስደት ያሉትን አማኞች ለማፅናናት (1+4-10)፤
- (2) የተሰሎንቄ ሰዎች ታማኞች እንዲሆኑ፤ ለኑሮአቸውም ተግተው እንዲሠሩ ለመምከር (2+13-3+15)፤
- (3) ስለ ጌታ ዳግም ምጽአት የነበራቸውን የተዛባ ግንዛቤ ለማስተካከል ነው (2+1-12)።

መሪ ሐሳብ

እንደ 1ኛ ተሰሎንቄ ይህም መልእክት በስፋት ስለ ነገረ ፍፃሜ ይተነትናል (ከ1ኛ ተሰሎንቄ መግቢያ ላይ፤ “መሪ ሐሳብ” የሚለውን ይመ) ፤ እንዲያውም በ2ኛ ተሰሎንቄ ውስጥ ካሉት 47 ጥቅሶች 18ቱ ማለትም 38% የሚሆኑት በዚህ ርእስ ላይ የሚናገሩ ናቸው።

አስተዋፅኦ

1 መግቢያ (ም 1)

ሀ ሰላምታ (1+1-2)

ለ ስለ እምነታቸው፤ ስለ ፍቅራቸውና ስለ ጽናታቸው የቀረበ ምስጋና (1+3-10)

ሐ በመንፈሳዊ ሕይወታቸው እንዲያድጉ የቀረበ ጸሎት (1+11-12)

2 ትምህርት (ም 2)

ሀ ስለ ጌታ ቀን የተነገረ ትንቢት (2+1-12)

ለ ስለ መመሪያቸውና ስለ መጠራታቸው ምስጋና (2+13-15)

ሐ ስለ አገልግሎታቸውና ስለ ምስክርነታቸው ጸሎት (2+16-17)

3 የተለያዩ ትእዛዛት (ም 3)

ሀ ለጸሎት የተደረገ ጥሪ (3+1-3)

ለ ያለ ሥርዐት ለሚሄዱና ለሰነፎች የተሰጠ ማስጠንቀቂያ (3+4-15)

ሐ ማጠቃለያ ሰላምታና ቡራኬ (3+16-18)

1 ጳውሎስ፤ ሲላሰና፤ ጢምቴዎስ፤
 በሽዚሲከሴድ በአባታችን በጌታም በኢየሱስ ክርስቶስ ለሆኑት፤ ለተሰሎንቄ ሰዎች ሴተ ክርስቲያን፤
 ከሽዚሲከሴድ አብ፤ ከጌታ ከኢየሱስ ክርስቶስም ጸጋና ሰላም ለእናንተ ይሁን።
 የምስጋናና የልመና ጸሎት

3 ወንድሞች ሆይ፤ እምነታችሁ በየጊዜው እያደገ በመሄዱና የእርስ በርስ ፍቅራችሁም እየጨመረ በመምጣቱ ስለ እናንተ ስንዚሲከሴድ ሁልጊዜ በሚገባ ማመስገን አለብን። ከሰዚሁ በደረሰባችሁ ስደትና መከራ ሁሉ በመጽናታችሁ፤ እኛ ራሳችን ስለ ትዕግሥታችሁና ስለ እምነታችሁ በሽዚሲከሴድ አብያተ ክርስቲያናት ዘንድ እንመካለን።
5 ይህ ሁሉ የሽዚሲከሴድ ፍርድ ቅን መሆኑን የሚያመለክት ነው፤ ከዚህም የተነሣ መከራን ለምትቀበሉለት በሽዚሲከሴድ መገኘት ስለዎት ሆኖችሁ ትቁጠራላችሁ። ከሽዚሲከሴድ ጻድቅ በመሆኑ መከራን ለሚያመጡባችሁ መከራን ይከፍላችሁ፤ ገመዝራን ለተቀበላችሁት ለእናንተም ሆነ ለእኛ ደግሞ ዕረፍት ይሰጠናል። ይህም የሚሆነው ጌታ ኢየሱስ በሚንበላበላ እሳት ከገደላን መላእክት ጋር ከሰማይ በሚገለጥበት ጊዜ ነው።

1፡1ሐ.ሥ15፡221
 16፡117፡11
 1ተሰ1፡1
 1፡2ሮጪ1፡7
 1፡3ሮጪ1፡8
 ለፈ.5፡2011ተሰ3፡12
 1፡42፡4ሮጪ7፡14፡1
 1ተሰ1፡3፡612፡14፡1
 3፡3
 1፡5ሐ.ሥ20፡351
 ፈላ1፡28
 1፡6ሐ.ሥ18፡7፡8፡1
 ሮጪ12፡19፡1
 ቁላ3፡25፡4ሐ.6፡10
 1፡7ሐ.ሥ17፡30፡1
 ሰጠ10፡27፡12፡29፡1
 2፡2፡3፡7፡5፡10፡14፡1
 ራሳ1፡14
 1፡8መ፡79፡6፡1
 ሊሐ66፡15፡1
 ሊር10፡425፡1
 ሮጪ2፡812፡4ሮጪ2፡12፡1
 744፡8
 1፡92፡717፡1፡18፡1
 ሊላ21፡10፡19፡1
 ፈላ3፡19፡1ተሰ5፡3፡1
 2ተሰ2፡8፡2፡2፡3፡7
 1፡10ሮጪ1፡7፡10፡1
 1፡4ሮጪ1፡6፡13፡13
 1፡11ተሰ5፡1
 ሮጪ1፡10፡18፡28፡1
 15፡14፡1ተሰ1፡3
 1፡12ሊላ24፡15፡1
 ፈላ2፡9፡11
 2፡1፡7ሮጪ13፡27፡1

8 በዚያ ጊዜ ስንዚሲከሴድን የማያውቁትንና ለጌታችንም ለኢየሱስ ወንጌል የማይታዘዙትን ይበቀላል። ስንዚሴድ ከጌታ ፊትና ከግድሉ ክብር ተወግደው በዘላለም ጥፋት ይቀጥሉ።
10 የሚቀጡትም በቅዱሳን ዘንድ ሊከብርና በሚያምኑበትም ሁሉ ዘንድ ሊገረም በሚመጣበት በዚያን ቀን ይሆናል፤ እናንተም ከሚያምኑት መካከል ናችሁ፤ ምስክርነታችንን ተቀብላችኋልና።

11 ይህን እያሰብን አምላካችን ለጥሪው የበቃችሁ አድርጎ እንዲቁጥራችሁ መልካም ለማድረግ ያላችሁን ምኞትና ከእምነት የሆነ ወገን ሥራችሁን ሁሉ በግድሉ እንዲፈጽም ላችሁ ዘወትር ስለ እናንተ እንጸልያለን።
12 ደግሞም እንደ አምላካችንና ለእንደ ጌታ ኢየሱስ ክርስቶስ ጸጋ መጠን የጌታችን የኢየሱስ ስም በእናንተ ዘንድ እንዲከብርና እናንተም በእርሱ እንድትከብሩ ይህን እንጸልያለን።

የዐመዕ ሰው
2 ወንድሞች ሆይ፤ ስለ ጌታችን ስለ አየሰስ ክርስቶስ መምጣትና ወደ እርሱም ስለ መሰብሰባችን ይህን እንለምናችኋለን፤

"1፡7ሪኩ ስሉያሰ ይላል
 1፡12 ወይም እንደ አምላካችን ጌታችን ኢየሱስ ክርስቶስ"

1፡1-21 የተሰተ 1፡1 ማብ ይመ።
 1፡3 ወንድሞች፤ የተሰተ 1፡4 ማብ ይመ። እምነታችሁ...
 ፍቅራችሁም እነዚህ ጳውሎስ የተሰሎንቄ ሴተ ክርስቲያን ምእመናን እንዲኖሯቸው የሚፈልገው ሁለት መልካም ማግኘቶች ናቸው (1ተሰ 3፡6-7 ይመ)፤ ይኑድላችሁም የነበሩት እነዚህ ናቸው (1ተሰ 3፡10-12)። እየጨመረ፤ ጳውሎስ ፍቅራቸው እንደ ይድግ ሲልጽፍ ከተጠቀመበት ገሥ ጋር እንደ ዐይነት ነው (1ተሰ 3፡12)። ሥራን በዚህ ስፍራ መጠቀሙ፤ ጸሎት እንደ ደረሰለት መረጃችን የሚያሳይ ነው። ለላብን፤ አስፈላጊ በሆነ ጊዜ ሁሉ ጳውሎስ ምስጋናውን ያቀርባል (ከ1ተሰ 1፡7-8 ጋር ያጻጽብ)፤ የፊል 1፡3-4 ማብ ይመ)።
 1፡4 ስደትና መከራ፤ 1ተሰ 1፡6፤ 2ተሰ 3፡3 ይመ።
 እኛ፤ "ራሳችን" ለሚለው አጽንዖትን ያሳያል። ምንም እንኳ እንዳንድ የሴተ ክርስቲያን መሥራቾች ስለ ሥራቸው በትም ከህት ቢናገሩም፤ ይህ ያልተለመደ መሆኑን ጳውሎስ ይናገራል (ከ1ተሰ 1፡9 ጋር ያጻጽብ)። ሆኖም የተሰሎንቄ ሴተ ክርስቲያን መሪዎች በቅናት ሥራቸውን ይፈጽሙ ስለ ነበር ጳውሎስ በትምህርት እንዲናገር ምክንያት ሆኖታል።

1፡5 የእግዚአብሔር ፍርድ ቅን መሆኑን የሚያመለክት፤ የተሰሎንቄ ክርስቲያኖች በመከራ ውስጥ በነበሩባቸው ጽናት የታየ ነው። በእነርሱ ላይ የነበረው ፍርድ ትክክል ነበር፤ ምንምንም እግዚአብሔር ራሳቸው እንዲወጡት አልተዋቸውም። ይጸኑ ዘንድ ገደልን በተቀላቀለ፤ ይህም መንፈሳዊና ግብረገባዊ ስጦታዊ እንደ ያገኙ ረድቀዋል። በተጨማሪም እግዚአብሔር ከእነርሱ ጋር መሆኑንና ለእነዚህም መጠንቀቂያ መስጠቱን ያረጋግጣል (ከፊል1፡28 ጋር ያጻጽብ)። ለምትቀበሉለት "ስዚሁ ነገር ስትሉ" እንደ ማለት ነው። ለእግዚአብሔር መንግሥት የተሰተ2፡12፤ ማቴ 3፡2፤ ማብ ይመ)።

1፡6 እግዚአብሔር ጻድቅ መሆኑን ፤ የእግዚአብሔር ጽድቅ ንብሐ በማይገቡ ገጠላተኞች ላይ ቅጣትን ያስከትላል (ከማር 9፡47-48፤ ሐ.ሥ13፡3-5 ጋር ያጻጽብ)፤ ይህም ፍርድ አሁን በምድር ላይ (ሮጪ1፡24፡26፡28 ይመ) ወይም በፍርድ ቀን ሊሆን ይችላል።

1፡7 ለእኛ፤ ጳውሎስ ከርቀት ሆኖ የሚያጽናና ደብዳቤ የሚጽፍ የትምህርተ መለኮት ሊቅ ሳይሆን፤ እነርሱ መከራ ይገኙ ተቀበሉ። ሁሉ እርሱም መከራ የሚቀበል ሰው ነበር። ዕረፍት ይጠናል፤ ለእያን ዓንጻፍ የሚከፈለው ዋጋ ለኩሉ ሰው የሚሰጠውን ቅጣት ብቻ ሳይሆን ለጻድቁ የሚሰጠውንም ዕረፍት ያከትታል። በሚንበላበላ እሳት፤ እርሱ በኩሉ ላይ ለመፍረድ እንደሚመጣ

1፡1ሐ.ሥ15፡221
 16፡117፡11
 1ተሰ1፡1
 1፡2ሮጪ1፡7
 1፡3ሮጪ1፡8
 ለፈ.5፡2011ተሰ3፡12
 1፡42፡4ሮጪ7፡14፡1
 1ተሰ1፡3፡612፡14፡1
 3፡3
 1፡5ሐ.ሥ20፡351
 ፈላ1፡28
 1፡6ሐ.ሥ18፡7፡8፡1
 ሮጪ12፡19፡1
 ቁላ3፡25፡4ሐ.6፡10
 1፡7ሐ.ሥ17፡30፡1
 ሰጠ10፡27፡12፡29፡1
 2፡2፡3፡7፡5፡10፡14፡1
 ራሳ1፡14
 1፡8መ፡79፡6፡1
 ሊሐ66፡15፡1
 ሊር10፡425፡1
 ሮጪ2፡812፡4ሮጪ2፡12፡1
 744፡8
 1፡92፡717፡1፡18፡1
 ሊላ21፡10፡19፡1
 ፈላ3፡19፡1ተሰ5፡3፡1
 2ተሰ2፡8፡2፡2፡3፡7
 1፡10ሮጪ1፡7፡10፡1
 1፡4ሮጪ1፡6፡13፡13
 1፡11ተሰ5፡1
 ሮጪ1፡10፡18፡28፡1
 15፡14፡1ተሰ1፡3
 1፡12ሊላ24፡15፡1
 ፈላ2፡9፡11
 2፡1፡7ሮጪ13፡27፡1

የሳያል (ከሊሳ 66፡15፤ ራሳ1፡14 ጋር ያጻጽብ)። ከገደላን መላእክትን የእግዚአብሔርን ፈቃድ ለመፈጸም ልዩ የሆነ ገደል የተሰጣ ቸውን መላእክት ሊያሳይ ይችላል። በሚገለጥበት ጊዜ፤ ክርስቶስ አሁን ግልጥ ሆኖ አይታይም፤ ብዙዎቹም የእርሱን ሕልውና ይክሳሉ። ተመልሰ ሰመጣ ግን ማን እንደ ሆነ ሁሉ ሰው ያዋቀል።
 1፡8 እግዚአብሔርን የማያውቁትን ስለ እውነተኛው አምላክ ፈጽሞ ስምተው የማያውቁትን ሳይሆን፤ እርሱን እንቀበል ልም ያሉትን የመሠረታዊ (ከ2፡10፡12፤ ሮጪ1፡28 ጋር ያጻጽብ)፤ የማይታዘዙትን ወንጌል እንድንቀበላው ይጠቅሳል፤ ወንጌሉን አለ መብላ ግን ከገሥታችን ጉሥ የተላለፈውን ትእዛዝ አለመታዘዝ ነው።

1፡9 ጥፋት፤ ብን ብሎ መተፋትን አያመለክትም (የ1ተሰ 5፡3 ማብ ይመ)። ጳውሎስ ይህንን ሥል በቀር 5፡5 ላይ የተጠቀመው ለድነት ሲባል፤ "የሥጋን" ጥፋት ለማመልከት ነው። ድነት የሥጋንም ትንሣኤ ስለሚያካትት፤ "ጥፋት" የሚለው ሥል አገባብ ብትገኝት ብሎ መውደምን አያመለክትም። በዚህ ስፍራ ከክርስቶስ ፊት መወገድ ማለት ነው። ይህ ዘላለማዊ የሆነ መለየት ለገጠላት ተገቢ ቅጣት እና ወደ ገንዘብ ለመውረድም መንግሥክ ነው።

1፡10 በቅዱሳን የተሰተ3፡13 ማብ ይመ። በቅዱሳን ዘንድ ሊከብር፤ በእርሱ "መከራ" ብቻ ሳይሆን በእነርሱ "ወጥጥ" ማለት ነው። የእርሱ ክብር በእነርሱ ግንኙነት ውስጥ ይታያል። ሊከብር፤ በሚመለከት፤ ይህ ክፍል ክርስቲያኖች ክርስቶስን በልዩር ቀበል የሚገነቡባቸውን ጊዜ ሳይሆን (የሐሳ14፡2-3፤ 1ተሰ4፡17)፤ ኢየሱስ ክርስቶስ በገደልና በቀላት ክብር የዚህን ዓለም ሥርዐት ለማጥፋትና የእርሱን የቪህ ዓመት መንግሥት ለመመሥረት የሚመለከትን ጊዜ ያሳያል (ራሳ19፡11-20፡4)። በዚያ ቀን የ1ተሰ5፡2 ማብ ይመ። ምስክርነታችንን ወንጌሉን መስበክ ማለት እገዛ አብሔር በክርስቶስ የሠራውን ሥራ መስበክ ማለት ነው።

1፡11 መልካም ለእግዚአብሔር ለእግዚአብሔር በእምነት የሚደረገውን ማንኛውንም በነ ሰዎች ተግዢ ያበረታታል፤ ጳውሎስም በዚህ ዐይነት ምእመናን ወደ ሙሉት እንዲደርሱ ይጻልያል።
 ዘወትር... እንጸልያለን፤ የ1ተሰ 5፡17 ማብ ይመ።

1፡12 ስም፤ በቀድሞ ዘመን የአንድ ሰው ስም፤ ያንን ሰው የሚያመለክት ብቻ ሳይሆን ማንነቱንም የሚናገር ነበር። ጳውሎስ በተሰሎንቄ ክርስቲያኖች ሕይወት ውስጥ በሚሠራው ሥራ ሁሉ ከብሩ ለክርስቶስ እንዲሆን ይፈልጋል።

2፡1 መልካም የ1ተሰተ2፡19 ማብ ይመ። የክርስቶስ ጸምጽ ምእላት የሁለተኛ ተሳታፊነት መሪ ሐሳብ ነው። የዚህ መልእክት ሰዎ አንዳንድ የሐሳት መምህራን የጌታ ቀን እንደ መሆኑ የእግዚአብሔር

፲፬መንፈስ መገለጥ ወይም በቃል ወይም ከእኛ እንደተሰከ መልእክት የጌታ ቀን ደርሶአል ብላችሁ ፈጥኛችሁ ከአእምሮ አችሁ አትናወጡ፤ አትደንግጡም።^{3፡፱} ግንም ሰው በምንም መንገድ አያታላችሁ፤ አስቀድሞ ዐመፅ ሳይሆን ለጥፋት የተመደበውም የዐመፁ ስሜን ይገለጥ ያ ቀን አይመጣምና። ሃረርሱን ለሞከሮ ከተሰለፈ ከሚመለከው ነገር ሁሉ በላይ ራሱን ከፍ ከፍ የሚያደርግ ተቃዋሚ ነው፤ እርሱም በስግዚአብሔር ቤተ መቅደስ ተቀምጦ፤ “እኔ ለምሳክ ነኝ” እያለ ዐዋጅ ያስነግራል።

፻ከእናት ጋር በነበርሁበት ጊዜ እነዚህን ነገሮች ነግራለችሁ እንደ ነበር ትዝ አይላችሁምን? ሰበራሽ ጊዜ ይገለጥ ዘንድ አሁን ምን እንደሚከለክለው ታውቃላችሁ። የዐመፁ ምስጢር አሁንም እንኳ እየሠራ ነውና፤ ነገር ግን ይህ የሚሆነው የሚከለክለው ከመንገድ እስኪወገድ ድረስ ብቻ ነው ፻ከዚያም በኋላ ጌታ አያሰሱ በእፉ እስትገፋሉ የሚያስወግደውና በምጽአቱም ክብር ፈጽሞ የሚያጠፋው ዐመፁኛ ይገለጻል።

1ተሰ2፡19፡14፡15-17
2ተ2፡4፡15፡1፡4፡18
12ተሰ3፡17፡1
2ጢ፡፱፡2፡18
2ተ3፡4፡8፡1፡3፡7፡25፡1
8ተ25፡1፡13፡6፡1
ጥቂ24፡10፡12፡1
ግር13፡15፡1
ፊሰ13፡5፡6
2ተ4፡ላ፡14፡13፡14፡1
ሕገ28፡21፡1፡ፍ፡8፡5
2ተ5፡1፡ተሰ3፡4
2ተ6፡4፡7
2ተ7፡4፡6
2ተ8፡4፡3፡ላ፡11፡14፡1
ሉቃ17፡30፡1
ፊሰ2፡16፡1፡19፡15
2ተ9፡ጥ፡4፡10፡1
2ተ24፡ጥ፡4፡ላ፡48፡1
ፊሰ13፡13
2ተ10፡ጥ፡4፡4፡6፡1
ፊሰ3፡17፡1
19ተ1፡ፍ፡1፡18
2ተ11፡ፍ፡1፡25፡28፡1
ጥቂ24፡5፡1፡ግር13፡5
2ተ12፡ፍ፡1፡13፡21፡1
2ተ8፡2፡13፡ፍ፡1፡8፡1
ሌፊ14፡1
1ተሰ5፡9፡1፡ሉ፡1፡2

ጣል። የዐመፁኛው አመጣጥ በሰይጣን አሠራር ላይ የተመሠረተ ሲሆን፤ ይህም በሐሰተኛ ታምራት በምልክቶችና በድንቅ ነገሮች ሁሉ ይሆናል፤¹⁰ እንዲሁም ይድኑ ዘንድ እውነትን ሳለመውደድ የሚጠፋትን ሰዎች በሚያታልል በተለያዩ የክፉት ሥራ ይመጣል።¹¹ በዚህም ምክንያት ስግዚአብሔር በሐሰት እንዲያምኑ የሰሐተትን አሠራር ይልከባቸዋል።¹² ይህም የሚሆነው እውነትን ያሳመኑት ነገር ግን በክፉት ደስ ይላቸው የነበሩ ሁሉ እንዲፈርደባቸው ነው።

እንታችሁ ቁመ
¹³ በጌታ የተወደዳችሁ ወንድሞች ሆይ፤ እኛ ግን ሁልጊዜ ስለ እናንተ ስግዚአብሔርን ልናመጣን ይገባናል። ምክንያቱም ስግዚአብሔር እናንተን ከመጀመሪያ አንገሥቶ በመንፈስ ተቀድሳችሁና በእውነትም እምናችሁ እንድትድኑ መርጠላችኋል።

¹³ አንጻር ትጅቅ ያጠጋለች ይላሉ
¹³ አንጻር ትጅቅ አገዛዝላላችሁ በጥሩ እንድትሆኑ መርጧል ይላሉ

የመጨረሻ ፍርድ እንደ ጀመረ የሚያስተምሩትን ትምህርት ለመቃወም ነው። ሕውሉን የጻፈው በቃል ሳስተማረውና በፊተኛው መልእክት ለእናቱ ትእዛዝ፤ ተጨማሪ እንዲሆን ነው። ወደ እርሱም ስለ መሰበሰባችን የተሰላ፤¹⁷ ግብ ይመ።

2፡2 በመንፈስ መገለጥ፤ ግንኙነትንም የመንፈስን መገለጥ ያመለክታል። በቃል፤ ስብከትን ወይም ሌላ የቃል ንግግርን ሊያመለክት ይችላል። ከእኛ እንደተሳካ መልእክት፤ በግጥሙል የተጻፈ መልእክት ግለት ነው። እንደ ተሳካ፤ የክርስቶስ መምጣት እውነት ቢሆንም፤ የመጨረሻው ቀናት ጀምረዋል፤ ፍጻሜ ያቸውም አሁን ከው የሚለውን ሐሳስ ሕውሉን ይቃወማል። የጌታ ቀን፤ የተሰላ፤² ግብ ይመ። አትኖሩም፤ በግሪቲ ቃል አንድ መርህከ ከሀሳብዎት ቦታ በሐሳብ ገይላ ወዲያ ወዲህ መንግሥትንና እንቅ መቆም አለመቃወም የሚያመለክት ነው። አትደ ንግግሩም፤ አያሰሱም ይህን ዐይነት ቃል በመጠቀም ተመሳሳይ ትእዛዝ ሰጥቶአል (ግር 13፡7)።

2፡3 ዐመፁ፤ በመጨረሻው ጊዜ ብዙዎች ሃይማኖትን ይክላሉ (ጥቂ24፡10-12፡1ጢ፡፱፡1) ይመ። እዚህ ላይ ግን ሕውሉን የሚናገረው በእግዚአብሔር ሥራ ላይ ፊት ለፊት ስለሚሆነው ዐመፁ ነው። ለጥፋት የተመደበውም ከትሰቢቱ የተነሣ በመጨረሻ መውደቁ የማይቀር ነው፤ የሐንሰም ስለ አስቀርቱ ይሁ፤ ለመግ ለጽ ተመሳሳይ ቃል ተጠቅሞአል (የሐ17፡12 ይመ።) የዐመፁ ስሙ፤ በመጨረሻው ጊዜ ሊመጣ ያለውን የክፉ ገይላት መሪ የሆነውን ያመለክታል። ይህ ሰው በዚህ ስም የተጠቀሰው በዚህ ቦታ ብቻ ነው። ስለ ብዙ፤ “ሐሰተኛ ክርስቶስ” ተገኝቷል (የሐ2፡18)። ምንም እንኳ ሕውሉ ስለ ዐመፁ ሰው ዐይነትና ሳክሮት ቢገልጽም በዚህ ስፍራ የተጠቀሰው ግን በራሱይ 13 ላይ እንደ ተገለጸው ከሁሉ የከፋው ሳይሆን አፍርም። ሳይገለጥ ይህ ቃል በግሪቲ በ1፡7 ላይ ስለ ክርስቶስ ከሚገልጸው ጋር ተመሳሳይ ስለ ሆነ ከተለመደው የተፈጥሮ ሥርዐት ውጭ የሆነን ነገር ሊያመለክት ይችላል።

2፡4 ለምሳክ ከተሰለፈ ከሚመለከው ስሜን ይገለጥ ያ ስሜን ስሜን የፖለቲካ ከልማልነት ሁሉ በላይ አድርጎ ራሱን ከፍ ከፍ የሚያደርግ ይመ። እንዲያውም ለምሳክ ነኝ ይላል። በእግዚአብሔር ቤተ መቅደስ፤ ሕንጻውን ብቻ የሚያመለክት ነው (ከግር13፡14 ጋር ያነጻጽሩ)። በዚያ ውስጥ ሆኖ በእግዚአብሔር ላይ የሰድብን ቃል ይናገራል (ከእን11፡13፡6-45፤ እንዲሁም ከራሱ 13፡1-15 ጋር ያነጻጽሩ)።

2፡6 ምን እንደሚከለክለው፤ ከሐዘብ የቀረበው በግዑዝ ጽኑ ነው። ግን በቃጥረው 7 ላይ ተባብሮ እንደ ሆነ ተገላ ያለል። ስለዚህ ከሐዘብ ማንነት የተለያዩ አስተያየቶች ተነሰጠዋል። የርም መንግሥት ከነገሥታቱ ጋር፤ የሕውሉን የወንጌል ገጣዝ የአይሁድ መንግሥት፤ በመንግሥት አስተዳደር ውስጥ

ያለው ሕገን መንፈስ ቅዱስ ወይም መንፈስ ቅዱስ በቤተ ክርስቲያንና በሌሎች የሚሠራው የመከልከል አገልግሎት ናቸው።

2፡7 ምስጢር ይህ ቃል በአዲስ ሴንት ብዙውን ጊዜ ሰዎች በራቸውም ጥረት ማወቅ ያልቻሉትን፤ እግዚአብሔር ብቻ የገለጠላቸውን ነገር ያሳያል (ሮጪ11፡25 ግብ ይመ።)። በተጨማሪም ወንጌልን ወይም ስለ ወንጌል ያለውን ለማመልከት ትምህርት ላይ ውሎአል፤ ክፍሉ እንደሚያመለክተው ስለ ክፉው የምናውቀው እግዚአብሔር በገለጠልን መጠን ነው። ክፉው አሁንም እየሠራ ነው።

2፡8 በሐፉ እስትገፋሉ የሚያስወግደው የዐመፁ ሰው በጣም የሚያስደንቅ ነገር ሲያደርግም እንኳ (ተፋ4) ክርስቶስ በቀላሉ ያጠፋዋል (ከእን11፡45፤ ራሱ19፡20 ጋር ያነጻጽሩ)። ክብር፤ በ2ጢ፡፱፡10 ላይ፤ “መገለጥ” የሚለው የግሪቲ ቃል የክርስቶስን የመጀመሪያ መምጣት ሲያመለክት፤ በቀሪው የአዲስ ሴንት ክፍል ግን ዳግም ምጽአቱን ያመለክታል። ዐመፁ፤ ይገለጻል፤ የመገለጡ ሁኔታ ከተፈጥሮ ውጭ እንደ ሆነ ያሳያል (ተፋ9 ይመ።)።

2፡9 አመጣጥ፤ ስለ ክርስቶስ መምጣት በተፋ 8 ላይ ከተጠቀሰው ቀለም ቃል ጋር እንድ ነው። ይህን ዐመፁኛ ሰይጣን በታምራት፤ በምልክቶችና በድንቅ ሥራዎች ይሞላዋል (ከጥፋ 24፡24 ጋር ያነጻጽሩ)።

2፡10 እውነትን፤ ብዙ ጊዜ ቃሉ አያሰሱን (የሐ14፡6፡1 ሌፊ4፡21 ይመ።) ደግሞም ወንጌልን ያመለክታል (ገጠ2፡5፤ ሌፊ1፡13 ይመ።)። ባለመ ወደደ፤ አለማመናቸው ሆነ ተብሎ ከፈቃዳቸው የመነሳሳ መሆኑን ያሳያል። በሚያታልል፤ የተፋ 9 ታምራት ዐላ ግ ነው።

2፡11 በዚህም ምክንያት፤ እያወቁ እውነትን ስለሚቃወሙ ግለት ነው (ተፋ 10)። በሐሰትን ተራ ውሸትን ሳይሆን የዐመፁ ሰው አምላክ ነኝ እያለ የሚናገረውን ታላቅ ውሸት ያመለክታል። እግዚአብሔር...የከሰተትን አሠራር ይልከባቸዋል፤ እግዚአብሔር ጠገላተኛውን ለመቅጣት ገጠላትን ይጠቀማል (ከሮጪ1፡24-28 ጋር ያነጻጽሩ)።

2፡12 በክፉት ደስ ይላቸው የነበሩ፤ ያወቁትን እውነት ሆነ ብሎ መቃወምና እያወቁ በነጠላት መደሰት በመጨረሻው ቀን በእግዚአብሔር ፍርድ ሥር ለመውደቅ ዐይነትና ምክንያት ነው።

2፡13 በጌታ የተወደዳችሁ...እግዚአብሔር... መርጠላችኋል፤ በእግዚአብሔር ፍርድና ምርጫ መካከል ሰላሳው ግንኙነት ቁላ 3ተ12፤ በተሰ14 ይመ። የሌፊ14 ግብ ይመ። ከመጀመሪያ አንገሥት ያርጫው በዓለማዊ ነው (ሌፊ1፡4)። ተቀድሳችሁ፤ የድነት አንዱ ክፍል አንጂ ለተለዩ ክርስቲያኖች ብቻ የተሰጠ አይደለም (1ተሰ3፡13፡19፡43 እና ግብ ይመ።)። በእውነትም የተፋ 10 ግብ ይመ። ምስክሩም የሥላሴ አካላት በዚህ ክፍል ተጠቅሰዋል (የ1ተሰ1፡1 ግብ ይመ።)።

፲፱፻፲፯ ዓ.ም. የኢየሱስ ክርስቶስ ክብር ተከፋፍቶ ተንድታሆኑ በወንጌላችን አማካይነት ጦር ቀላትኋል። ፲፮፻፶፯ ወንድሞች ሆይ፤ ጸንታችሁ ቀሙ፤ በእንደባታችንም ሆነ በመልእክታችን ያስተላለፍንላችሁት ትምህርት አጥብቃችሁ ይኩ።

፲፭ራሱ ጌታችን ኢየሱስ ክርስቶስ ደግሞም እኛን የሚደደንና በጸጋው የዘላለም መጽናናትና መልካም ተስፋን የሰጠን ስግዚአብሔር አቤታችን ልብናን ያጽናታል፤ በዚህ ሥራና በቃል ሁሉ ያበርቷችሁ።

ለእሎት የቀረበ ጥያቄ

3 በቀረውስ ወንድሞች ሆይ፤ በእናንተ ዘንድ እንደ ሆነው የጌታ ቃል በፍጥነት እንዲሠራጭና እንዲከበር ለእኛ ጸልዩልን። ፩ደግሞም ሰው ሁሉ እምነት ያለው ስለማይሆን ከመጠቀሚያና ከክፉ ሰዎች እንድንድን ጸልዩልን። ፯ጌታ ግን ታማኝ ነው፤ እርሱም ያበረታችኋል፤ ከክፉውም ይጠብቃችኋል። ለእኛ ያዘዘናችሁን አሁን አደረጋችሁ፤ ወደ ፊትም እንደምታደርጉ በጌታ አንታመናለን። ፯ጌታ ልባችሁን ወደ ስግዚአብሔር ፍቅርና ወደ ክርስቶስ ጽናት ይምራው።

ሥራ መፍታት እንደማይገባ የተሰጠ ማስጠንቀቂያ

፩ወንድሞች ሆይ፤ ሥራ ፊት ከሆነና ከእኛ

2፡14 ምጽእ 28፡1
11፡29 1ተሰ፡5
2፡15 1ቀጥ 11፡21
16፡13
2፡16 ምጽእ 3፡16
4፡4 20
2፡17 1ተሰ፡32
2ተሰ፡3
3፡11 1ተሰ፡8 12፡13
4፡15 25
3፡2 ምጽእ 15፡31
1ተሰ፡37
ሮጌ 15፡31
1ቀጥ 19
3፡42 4ቀጥ 2፡3
3፡5 1ዜና 29፡18

3፡6 ቀጥ 7፡11 14፡1
1ቀጥ 16፡17
1ቀጥ 5፡4 11፡2
3፡7 ቀጥ 9
1ቀጥ 4፡16
3፡8 ምጽእ 18፡33
ኦፊ 4፡28
3፡9 ቀጥ 7፡11 4ቀጥ 9፡4
14፡16
3፡10 1ተሰ፡3 4፡1
4፡11
3፡11 ቀጥ 6፡7
1ጦሆ 5፡13
3፡12 ኦፊ 4፡28
1ተሰ፡4 1፡11
3፡13 1ጥፋ 9
3፡14 ቀጥ 6፡1
ሮጌ 16፡17
1ቀጥ 4፡14

በተቀበላችሁት ትምህርት መሠረት ከማይኖር ወንድም እንድትርቁ በጌታ በኢየሱስ ክርስቶስ ስም እናዛችኋለን። የእኛን ምላሌ እንጅ ትችሁ መከተሉ እንደሚገባችሁ እናንተ ራሳችሁ ታውቃላችሁና። ከእናንተ ጋር በነበርንበት ጊዜ ሥራ ፊቶች አልነበርንም፤ ደግሞም የማንንም እንጀራ በነጻ አልበላንም፤ ነገር ግን ከእናንተ በአንዳችሁም ላይ ሸክም እንዳንሆን ለሌላችን ቀን እንደሚኖር እንሠራ ነበር፤ ይህን ያደረግነው ምሳሌነታችንን እንድትከተሉ ብለን እንጂ የሚያስፈልገንን ነገር ከእናንተ ለማግኘት ሥልጣን ሳይኖረን ቢኖር አይደለም። ፲፱፻፲፯ ጋር በነበርንበት ጊዜ ለሥራ የማይወድ አይብላ። ብለን ይህን ትእዛዝ ሰጥተናችሁ ነበርና።

፲፱፻፲፯ አንዳንዶች ሥራ ፊቶች እንደሆኑ ሰምተናል፤ እነርሱም ያለ ሥራ እየዘፋ በሰው ጉዳይ ጣልቃ የሚገቡ ናቸው። እንደዚህ ያለ ሰዎች ተግተው ሥራቸውን እንዲሠሩና እንዲቆጥሩ እንዲበሉ በጌታ በኢየሱስ ክርስቶስ ስም እናዛቸዋለን፤ እንመክራቸዋለንም። ፲፮፻፲፯ ግን ወንድሞች ሆይ፤ መልካም ሥራን ከመሥራት ከቶ አትታኩቱ።

፲፱፻፲፯ መልእክት ላይ ላለው ቃላትን የማይታዘዝ ማንም በኖርና እንደዚህ ያለውን ሰው በጥንቃቄ ተከታተሉት፤ በሥራውም

፲፮ ወይም ማፍ ወይም ማፍ

2፡14 የጌታችን የኢየሱስ ክርስቶስ ክብር፤ ከ1ተሰ 2፡12 ጋር ያጸዳል። ከእግዚአብሔር ክብር የሚበልጥ ሌላ ክብር የለም። በወንጌላችን የ1ተሰ፡5 ማብ ይመጣ። በወንጌላችን ለማካይነት ጦርቀላትኋል፤ በግላፊ ጊዜ መጽፉ የተሰሉትና ክርስቲያኖች የሰጡትን ጊዜ ለማባባት ነው፤ ነገር ግን በ1ተሰ፡12፤ 5፡24 ላይ መለኮታዊ ጥሪ የአሁን ጊዜ እውነት እንደሆነ ተመልከታል።

2፡15 ትምህርትን በቀሙ፤ "ትውፊት" ማለት ነው። የአዲስ ኪዳን መጽሐፍት ከመጻፋቸው በፊት መሠረታዊው የክርስትና አስተምህሮ የሙስ ዮሐን መምህራን ያደርጉ እንደነበረው በትውፊት ይተላለፍ ነበር (የማቴ 15፡2 ማብ ይመጣ)። ይህም በቃል ወይም በጽሑፍ ሊሆን ይችላል። በ1ቀጥ 15፡3 ላይ ጳውሎስ ትውፊትንና ባህልን ስለ መቀበልና ስለ ማስተላለፍ የሚገልጹትን ቃላት ተጠቅሞታል።

2፡16-17፤ ከዚህ ጋር ተመሳሳይ የሆነ ጽሑት በመጀመሪያው መልእክት ውስጥ ይገኛል (1ተሰ 3፡11-13)።

2፡17 የጸናንት...ያበርቷችሁ እነዚህ ቃላት በ1ተሰ 3፡2 ላይ በእንድንተ ተጠቅሰዋል። ጽሑፉ ውስጣዊ ሰውነትን አበርታቶ በቃልና በተግባር ውጤት የሚያስገኝ ነው።

3፡1 በቀረውስ የ1ተሰ 4፡1 ማብ ይመጣ። በ1ተሰ፡25 ላይ አዲስ እንደ ጸልዩ የመከራቸዋል፤ እነዚህ ላይ ግን በታወቀ ነገር ላይ እንደጸልዩ ይታዘዛቸዋል። በእናንተ ዘንድ እንደሆነው ይህ አባባል ያለፈውንም ሆነ የአሁኑን የሚያቅፍ አጠቃላይ ሐሳብ ነው (ከ1ተሰ፡23 ጋር ያጸዳል)። ጸልዩልን ጳውሎስ የክርስቶስ ተስፋን ሥራ ለመሥራት የትዳሱን የጸሎት ድጋፍ አስፈላጊው እንደ ነበር ያመለክታል (ከሮጌ 15፡30-32፤ 2ቀጥ 1፡11፤ 4፡19፤ 2ቀጥ 4፡21፤ 1ተሰ፡25 ጋር ያጸዳል)።

3፡2 በመጀመሪያ ግሪኩ፤ "ተገቢውን ስፍራ የለቀቁ" ማለት ሲሆን፤ ሐሳቡ በአዲስ ኪዳን ውስጥ በሌላ ቦታ ተገልጿል (ለቃ 23፡41) ሐሥ 25፡5)። ጳውሎስ ይህን መልእክት በጻፈበት በቀረቶብ ስለ ደረሰበት ትግር ሐሥ 18፡12-13 ይመጣ።

3፡3 ታማኝነት በግሪኩ "እምነት" (ቀጥ 2) የሚለውን ቃል ተከትሎ የሚጀራ ሲሆን፤ የእግዚአብሔርን ታማኝነትና የሰዎችን አለመታመን በግጽጽ የቀርባል (ከ1ቀጥ 1፡9 1ተሰ፡13፤ 2ቀጥ 1፡18 ጋር ያጸዳል)። ከክፉውም ይጠብቃችኋል፤ እማኞች በትጋት ሲጸልዩ እግዚአብሔር ከሰይጣን እንደሚጠብቃቸው እርግጠኞች ይሆናሉ፤ እግዚአብሔር ማንኛውንም ዐይነት ፈተና እንዲጻፋቸው

ብርታትን ይሰጣቸዋል (1ቀጥ 10፡13 1ተሰ፡2፡18)። ከክፉ የአጋንንት ገይላትን ይጠብቃቸዋል (ኦፊ 6፡12 እና ማብ ይመጣ)።

3፡5 ልባችሁን የ1ተሰ 2፡4 ማብ ይመጣ። ወደ እግዚአብሔር ፍቅር፤ ጳውሎስ ሥራ ፊትነትን ለመግሠጽ በፈልገንም እነዚህ ላይ ግን ስለ እግዚአብሔር ፍቅር የሰጣቸዋል። ስለ እግዚአብሔር ፍቅር ብለው ሁሉን የተወሰኑ ሰዎች ሊያገኙ ይችላቸውም። ወደ ክርስቶስ ጽናት፤ የክርስቶስን ጽንሰ ስርዓት መጠበቅን ወይም ክርስቶስን በዚህ ምድር ባለ የነበረውን የጽናት አርሲያንትን ሊያመለክት ይችላል።

3፡6 ትምህርትን የ2፡15 ማብ ይመጣ። ሥራ ፊትነት ይህ ትግር በመጀመሪያው መልእክት ተጠቅሶአል (4፡11-12፤ 15፡14 እና ማብ ይመጣ)፤ አሁን ግን እየከፋ ሄደ። ጳውሎስም በዚህ መልእክቱ ከሌላ ነገር ይልቅ ስለዚህ ጉዳይ ስለ ጸንቶ ምጽአቱ በአጽንዖት ጽፏል። እንድትርቁ፤ ያለውን ግንኙነት ሙሉ በሙሉ ማቅረጥን ሳይሆን፤ የጠቀሰ ነበረት እንዳይኖር የሚያሳይ ነው። ሥራ ፊትነት ንጠላት ነው፤ ሥርዓትንም የበላሻል፤ ይሁን እንጂ ስለዚህ ጉዳይ የሚከሰሱ ሰዎች አሁንም በጌታ ወንድሞች እንደሆኑ ይሰላል (ቀጥ 15፡12)። የ1፡12 ማብ ይመጣ። እናንተኋለን ወታደራዊ የሆነ የሥልጣን ቃል ነው።

3፡7 የእኛን ምላሌ...መከተለን የ1ተሰ 1፡6 ማብ ይመጣ።

3፡8 እንጀራ...አልበላንም፤ በሰብራዊ ዘይቤ "ኑር መመሥረት" እንደ ማለት ነው (ለምሳሌ፤ ዘፍ 3፡19፤ አማ፡12 ይመጣ)። ጳውሎስ የሌሎችን ሰዎች መስተንገዶ አለመቀበሉን ሳይሆን፤ ኑሮውን ለመመሥረት በሌሎች ሰዎች ላይ ጥገኛ አለመሆኑን ያመለክታል (1ተሰ፡2፡9 እና ማብ ይመጣ)።

3፡9 ሥልጣንን የ1ተሰ 2፡6 ማብ ይመጣ።

3፡10፤ እርግጠኞችን "የማይሠራ አይበላንም" የሚለው ተመሳሳይ አባባል አላቸው፤ ጳውሎስ የሰጠው ግን ትእዛዛዊ ነው፤ "አይብላ" ብሏል። ክርስቲያኖች ሥራ ፊቶች ሊሆኑ አይገባቸውም።

3፡11 በሰው ጉዳይ ጣልቃ የሚገቡ ይህ ሥራ ከመፍታት እጅግ የጠፋ ሲሆን በሌሎች ጉዳይ በመግባት ትግር መፍጠርን ያመለክታል፤ ይህም ሥራ ፊትነት ውጤት ነው።

3፡14፤ ጳውሎስን እንዳንድ ሰዎች ለመልእክቱ በታ እንደማይሰጡ ተገንዝቦአል። አትተባበሩ፤ የግሪኩ ቃል ትርጉም "በእንድ ላይ መደባቀስ" የሚል ሐሳብ ያለው ሲሆን፤ ቃሉ በአዲስ ኪዳን ውስጥ በሌላ ቦታ በ1ቀጥ 5፡9፤ 11 ላይ ብቻ እንደዚህ ካለው ሳብረት ስለ መለየት ለመገለጽ ተጠቅሶአል። ይህ ቃል

<p>እንዲያፍር ከእርሱ ጋር አትተባበሩ። ¹⁵ሆኖም እንደ ወንድም ገሥጹት እንጂ እንደ ጠላት አትቀራጠሩት።</p> <p>የመጨረሻ ሰላምታ</p> <p>¹⁶የሰላም ጌታ ራሱ በሁሉም ነገር ዘወትር ሰላም ይሰጣችሁ። ጌታ ከሁላችሁ ጋር ይሁን።</p>	<p>3፥15ገጠ፥11 1ተሰ5፥14፤፭፭16 3፥16ሩት2፥4፤ ሮግ15፥33 3፥171ቆሮ16፥21 3፥18ሮግ16፥20</p>	<p>¹⁷ይህንን ሰላምታ በገዛ እጄ የጻፍሁት እኔ ጳውሎስ ነኝ፤ የመልእክቶቼም ሁሉ መለያ ይህ ነው፤ አጻጻፊም እንደዚህ ነው።</p> <p>¹⁸የጌታችን የኢየሱስ ክርስቶስ ጸጋ ከሁላችሁ ጋር ይሁን።</p>
--	---	--

ሰውን ወደ ትክክለኛ መስመር ለመመለስ ሲባል የሚደረገውን መለየት ያሳያል።

3፥15፤ ቤተ ክርስቲያን መውሰድ ያለባት የሥነ ሥርዐት ርምጃ ፍቅርን ያማከለ እንጂ ጭካኔ የተሞላ ሊሆን አይገባም። ገሥጹት፤ በ1ተሰ 5፥12 ላይ የግሪኩ ትርጉም “አስጠንቅቁት” ማለት ነው።

3፥16 የሰላም ጌታ፤ የተለመደው ሐረግ “የሰላም አምላክ” የሚለው ነው (የ1ተሰ 5፥23 ማብ ይመ)። ከሁላችሁ ጋር፤ በሥርዐት የማይመላለሱትንም ይጨምራል

3፥17፤ ጳውሎስ ብዙ ጊዜ መልእክቱን በቃል እየተናገረ በሰው ያስጸፍ ነበር (ከሮግ 16፥22 ጋር ያነጻጽሩ)፤ በመጨረሻ ግን በገዛ እጄ አንጻንድ ነገሮችን ጨምሮ ይጽፋል (1ቆሮ 16፥21) ገላ 6፥11፤ ቂላ 4፥18 ይመ)። የጳውሎስም ጽሑፍ ከሌሎቹ የሚለየው በዚህ ነው።

3፥18፤ የ1ተሰ 5፥28 ማብ ይመ። ጳውሎስ ተቃዋሚዎቹን ሲነቅፍም የመጨረሻ ጸሎቱ ግን ለሁሉም ነው።

መልእክታተ ምጋቤ

1ጢሞቴዎስ፤ 2ጢሞቴዎስና ዮሐንስ መልእክት “መልእክታተ ምጋቤ” በመባል ይታወቃሉ፤ ይህ ስም የተሰጣቸው ጢሞቴዎስና ዮሐንስ ቤተ ክርስቲያንን እንዲት መጠበቅና መከባከብ እንዳለባቸው መመሪያ ስለሚሰጡ ነው። ሦስቱም መልእክቶች የተጻፉት ምናልባት በሐዋርያት ሥራ 28 ላይ የተወሰኑት ሁኔታዎች ከተከናወኑ ታሪካዊ ሁኔታዎች በኋላ ብዙም ሳይቆይ ነው።

ጳውሎስ በሮም ታስሮ ከተፈታ በኋላ (60-23 ዓ.ም ገደማ)፤ አራተኛውን የወንጌል ተልእኮ ጉዞ ሳይጀምር አልቀረም። በዚህ ጉዞው ቲቶ ወኪሉ ሆኖ በቀርጤስ እንዲቆይ፤ ጢሞቴዎስ ደግሞ የኤፌሶንን ቤተ ክርስቲያን እንዲጠብቅ አዟቸው ነበር። ከዚያም ጳውሎስ በሶሜን ግሪክ (መቄዶንያ) ወደምትገኘው ወደ ፊልጵስቶስ ተሻገረ፤ በዚያ ሆኖ ለጢሞቴዎስ የመጀመሪያውን መልእክት ሲጽፍ፤ ለቲቶም እንዲሁ (ከ63-65 ዓ.ም ገደማ) ጻፈ። በኋላም ወደ ሮም ሲሄድ ለሁለተኛ ጊዜ ታስረ፤ ለጢሞቴዎስ ሁለተኛውን መልእክት የጻፈለት ከመገደሉ ከጥቂት ጊዜ በፊት ነው፤ ይህም በ67 ወይም በ68 ዓ.ም መሆኑ ነው።

በመልእክታተ ምጋቤ ውስጥ አንዳንድ መሪ ሐሳቦችና ሐረጎች እየተደጋገሙ ይታያሉ፤ እነርሱም፡-

- (1) አዳኞችን እግዚአብሔር (ዮሐንስ 1፥3 ማብ ይመ)፤ (2) ጤናማ ትምህርት፤ እምነትና ማስተማር (ዮሐንስ 1፥9 ማብ ይመ)
- (3) እውነተኛ መንፈሳዊነት (ዮ1 ጢሞ 2፥2 ማብ ይመ)
- (4) ክርክሮች (1ጢሞ 1፥4፤ 2ጢሞ 2፥23፤ ቲቶ 3፥9)
- (5) እውነተኛና ሰው ሁሉ ሊቀበለው የሚገባ ቃል ናቸው (ዮ1ጢሞ 1፥15 ማብ ይመ)።

የሐዋርያው ጳውሎስ መልእክት ወደ ጢሞቴዎስ - አንደኛ

መግቢያ

ጸሐፊው

የቤተ ክርስቲያን ትውፊትና መልእክታት ምጋቤ መግቢያዎች ላይ የሰፈሩት ሰላምታዎች፣ መልእክቶችን የጻፈው ጳውሎስ መሆኑን ያረጋግጣሉ። ከቅርብ ዓመታት ወዲህ በዚህ መልእክት ውስጥ በሚገኙ የተለዩ ባሕርያት ባላቸው አንዳንድ ቃላትና የአጻጻፍ ስልቶች (የ1፡15፣ 2፡2 ማብ ይመ) መሠረት መልእክታቱ በጳውሎስ ለመጻፉ ያሉት ማስረጃዎች የመልእክቱ ጸሐፊ ጳውሎስ መሆኑን የሚደግፉ ናቸው።

ታሪካዊ ዳራውና ዐላማው

ጳውሎስ በአራተኛው ሐዋርያዊ ጉዞው ወቅት ወደ መቄዶንያ በመጓዝ ላይ ሳለ (መልእክታት ምጋቤን ይመ) ጢሞቴዎስ በእስያ ያለቸውን ቤተ ክርስቲያን እንዲንከብሩት ትእዛዝ ሰጠው (1፡3)። ሐዋርያው በቅርብ ወደ ኢፌሶን መመለስ እንደሚይቻል በተረዳ ጊዜ (3፡14-15) ጢሞቴዎስ (3፡3፣18) ቀደም ሲል ተሰጥቶት በነበረው ገላፊነት በተጨማሪ በወቅቱ ተከሰቶ የነበረውን ኑፋቄ በትክክለኛው ትምህርት እንዲከላከል አዘዘው (2፡3-7፣ 4፡1-8፣ 6፡3-5፣20-21)። በማድረግ ላይ ያለቸውን የኤፌሶንን ቤተ ክርስቲያን ልዩ ልዩ ጉጻዮች በበላይነት እንዲቈጣጠር (የአምልኮ ሥርዐቱን 2፡1-15፣ ተገቢ አገልጋዮችን እንዲሾም 3፡1-13፣ 5፡17-25) ይህን የመጀመሪያ መልእክት ጻፈለት።

በኤፌሶን ቤተ ክርስቲያን የነበረው ትልቁ ችግር የናስተሳውያን ትምህርት (የ1ኛ የሐንስ መግቢያ ይመ)፣ እያሸቁለቁለ ያለው የይሁዳ ሃይማኖት (1፡3-7) እና ብሔትውናን (4፡1-5) ቀላቅሎ የያዘ የሐስት ትምህርት ነው።

የተጻፈበት ጊዜ

1ኛ ጢሞቴዎስ የተጻፈው በግምት ከ63-65 ዓ.ም. ባለው ጊዜና በሐሥ 28 ላይ የተዘገበው ታሪክ ከተፈጸመ በኋላ ነበር። ይኸውም ጳውሎስ በኤፌሶን ለሦስት ዓመት አገልግሎት ከነበረበት ጊዜ ከስምንት ዓመት በኋላ ነበር (ሐሥ 19፡8፣10፣ 20፡31)።

የመልእክቱ ተደራሲ

ሰላምታው እንደሚያመለክተው (1፡2) ጳውሎስ ደብዳቤውን የጻፈው የልስጥራን ተወላጅ ለሆነው ለጢሞቴዎስ ነው። ልስጥራን በዛሬዋ ቱርክ ውስጥ የምትገኝ ከተማ ናት። የጢሞቴዎስ አባት ግሪካዊ፣ ሲሆን፣ እናቱ ይሁዲ (ሐሥ 16፡1) ነበረች። ጢሞቴዎስ ከልጅነቱ ጀምሮ የብሉይ ኪዳን ትምህርት ተምሮአል (2ጢ 1፡5፣ 3፡15)። ጳውሎስ ወደ ልስጥራን ባደረገው የመጀመሪያ ጉዞው ጢሞቴዎስን ወደ ጌታ በማምጣቱ “በእምነት እውነተኛ ልጄ” (1፡2) ይለዋል። ጳውሎስ በሁለተኛው የልስጥራን ጉብኝቱ ጢሞቴዎስ ከእርሱ ጋር እንዲሆንና በወንጌል ጉዞው እንዲተባበረው ይጠራዋል። ጢሞቴዎስ በአባቱ ግሪካዊ በመሆኑ ይህ ሁኔታ በአይሁድ መካከል በሚሠሩት የወንጌል ሥራ ላይ ሶንቅፋት እንዳይሆንበት ጳውሎስ ጢሞቴዎስን ገረዘው (ሐሥ 16፡3)። ጢሞቴዎስ በመቄዶንያና በአካያ የነበረው የወንጌል አገልግሎት (ሐሥ 17፡14-15፣ 18፡5) ውስጥ ተሳትፎ አድርጎአል። ጳውሎስ በኤፌሶን ረጅሞ ስብከቶችን በሰጠበት የአገልግሎት ጊዜያት (ሐሥ 19፡22) ከእርሱ ጋር ነበር። በተጨማሪም ከኤፌሶን ወደ መቄዶንያ ወደ ቆሮንቶስ፣ ከዚያ ተመልሶም ወደ መቄዶንያ ወደ ትንሹ እስያ (ሐሥ 20፡1-6) ከጳውሎስ ጋር ተጉዞአል። እስከ ኢየሩሳሌም እንኳ ሳይቀር ከእርሱ ጋር የሄደ ይመስላል። ጳውሎስ ለመጀመሪያ ጊዜ ሲታሰርም አብሮት ነበር (ፊል 1፡1፣ ቄላ 1፡1፣ ፊሞ 1)። ጳውሎስ በሐሥ 28 የተጻፈው ታሪክ ከተፈጸመ በኋላ ከእስራት ተፈትቶ አራተኛውን የወንጌል ጉዞውን ሲያደረግ ከእርሱ ጋር ተጉዞአል። በመጨረሻ ግን ጳውሎስ ወደ መቄዶንያ ሲሄድ ጢሞቴዎስ በኤፌሶን በተከሰተው የኑፋቄ ትምህርት ምክንያት በዚያ ቁዩ። ጳውሎስ ከጢሞቴዎስ ጋር የነበረው መቀራረብና ለጢሞቴዎስ የነበረው መልካም ግምት ከጻፋቸው መልእክቶች መካከል ስድስቱን ከጢሞቴዎስ ጋር ሆኖ በመላኩና በመልእክቶቹም ላይ ስሙን መጥቀሱ (2ኛ ቆሮንቶስ፣ ፊልጵስዩስ፣ ቄላስይስ፣ 1ኛና 2ኛ ተሰሎንቄ እና ፊልሞና) እንዲሁም ለፊልጵስዩስ ሰዎች ስለ ጢሞቴዎስ በነ ምስክርነት በመስጠት አድናቆቱን ገልጿል ። ጳውሎስ በሕይወቱ መጨረሻ ጢሞቴዎስ ወደ እርሱ ወደ ሮም እንዲመጣ ጠይቆት ነበር (2ጢ 4፡19፣21)። ጢሞቴዎስ ራሱ ታስሮ እንደ ነበረና ወዲያኑ እንደ ተለቀቀ በፅብ 13፡23 ላይ ተገልጿል። ነገር ግን የታሰረው በሮም ወይም በሌላ ስፍራ መሆኑ በትክክል አልታወቀም።

ጢሞቴዎስ ሐዋርያ አልነበረም፤ ኢጲስ ቆጶሳት የሚሾሙበት መመሪያ ስለተሰጠውም (3፡1-7፣ 5፡17-22) ምናልባት ኢጲስ ቆጶስም ሳይሆን ይችላል። ስለዚህ ልዩ ሥራ ይሠራ ዘንድ (ቲቶ 1፡5 ይመ) ሐዋርያዊ ውክልና የተሰጠውና የተላከ አገልጋይ ተደርጎ ቢቈጠር ተገቢ ነው።

አስተዋፅኦ

1. ሰላምታ (1+1-2)
2. ስለ ሐሰት አስተማሪዎች የተሰጠ ማስጠንቀቂያ (1+3-11)
  - ሀ. የኑፋቂው ልዩ ባሕርይ (1+3-7)
  - ለ. ሕግ ዐላማ (1+8-11)
3. ለጳውሎስ የተሰጠው የጌታ ጸጋ (1+8-11)
4. ጳውሎስ ለጢሞቴዎስ መመሪያ የሰጠበት ዐላማ (1+18-20)
5. ስለ ቤተ ክርስቲያን አስተዳደር የተሰጠ መመሪያ (ም 2-3)
  - ሀ. የጉባኤ አምልኮ (ም 2)
    - (1) በጉባኤ አምልኮ ጸሎት (2+1-8)
    - (2) ሴቶች በጉባኤ አምልኮ (2+9-15)
  - ለ. ስለቤተ ክርስቲያን መሪዎች ብቃት መመዘኛ (3+1-13)
    - (1) ለኤጲስ ቆጶሳት (3+1-7)
    - (2) ለዲያቆናት (3+8-13)
  - ሐ. የእነዚህ መመሪያዎች ዐላማ (3+14-16)
6. የሐሰት ትምህርትን የመከላከያ ዘዴ (ም 4)
  - ሀ. የሐሰት ትምህርት ምንነት (4+1-5)
  - ለ. የሐሰት ትምህርት እንዴት መከላከል እንደሚቻል (4+6-16)
7. ምእመናንን በተለያዩ ደረጃ የማስተዳደር ዘዴ (5+1-6+2)
  - ሀ. ሽማግሌዎችንና ወጣቶችን (5+1-2)
  - ለ. መበለቶችን (5+3-16)
  - ሐ. የቤተ ክርስቲያን ሽማግሌዎችን (5+17-25)
    - መ. ባሪያዎችን (6+1-2)
8. ልዩ ልዩ ጉዳዮች (6+3-19)
  - ሀ. የሐሰት መምህራን (6+3-5)
  - ለ. ፍቅረ ንዋይ (6+6-10)
  - ሐ. ለጢሞቴዎስ የተሰጠ ትእዛዝ (6+11-16)
    - መ. ባለጠጎች (6+17-19)
9. ማጠቃለያ (6+20-21)

1በአጻፍችን በስገዚስብከሮ ተስፋችንም በሆነው በክርስቶስ ኢየሱስ ትእዛዝ የክርስቶስ ኢየሱስ ሐዋርያ ከሆነው ከአውሎስ፤ ሃበእምነት እውነተኛ ልጅ ለሆነው ለጢጥቴዎስ፤

ከስገዚስብከሮ ከአባታችን ከጌታችንም ከክርስቶስ ኢየሱስ ጸጋና ምሕረት፤ ሰላምም ይሁን።

ከሐሰተኛ የሕግ መምህራን ስለ መጠበቅ የተሰጠ ማስጠንቀቂያ

³ወደ መቄዶንያ በሄድሁ ጊዜ ዐደራ እንዳልሁ፤ አንጻንድ ሰዎች ከእንግዲህ የሐሰት ትምህርት እንዳያስተምሩ ታዛቸው ዘንድ በዚያው በኤፌሶን ተቀመጡ፤ 'ደግሞም ለተረትና መጨረሻ ለሌለው የትውልዶች ታሪክ ራሳቸውን አሳልፈው እንዳይሰጡ እዝዛቸው። እነዚህ ነገሮች በእምነት ከሆነው ከስገዚስብከሮ ሥራ ይልቅ ክርክርን ያነሣሃሉ።' የዚህ ትእዛዝ ዐላማ ግን ከንጹሕ ልብ፤ ከሰገ ገሊና እንዲህም ከእውነተኛ እምነት የሚገኝ ፍቅር ነው። 'አንጻንዶች ከእነዚህ ነገሮች ዘወር ብለው ወደ ከንቱ ንግግር ተመልሰዋል።' የሕግ መምህራን ለመሆን ይፈልጋሉ፤ ሆኖም ስለሚናገሩት ወይም አስረግጠው ስለሚገባቸው ነገር አያውቁም።

⁵እር ግን ሰው በአግባቡ ከተጠቀመበት ሕግ መልካም መሆኑን እናውቃለን። ደግሞም ሕግ የተሰጠው ለጻድቃን ባይሆን፤ ለሕግ ተላላፊዎችና ለዐመፀኞች፤ ፈሪሃ ስገዚስብከሮ ለሌላቸውና ለጎጢአተኞች፤ ቅድስና ለሌላቸውና ስገዚስብከሮን ለሚገኙት አባሳትና እናታቸውን ለሚገድሉ፤ ለነፍስ ገዳዮች

1፡1 ሉቃ 1፡47፤ 2ቆሮ 1፡1፤ ቆላ 1፡27፤ ቲቶ 1፡3፤ 1፡2 ተ፡18፤ ሉቃ 1፡6፤ 1፡7፤ 1፡11፤ 1፡12፤ 1፡13፤ 1፡14፤ 1፡15፤ 1፡16፤ 1፡17፤ 1፡18፤ 1፡19፤ 1፡20፤ 1፡21፤ 1፡22፤ 1፡23፤ 1፡24፤ 1፡25፤ 1፡26፤ 1፡27፤ 1፡28፤ 1፡29፤ 1፡30፤ 1፡31፤ 1፡32፤ 1፡33፤ 1፡34፤ 1፡35፤ 1፡36፤ 1፡37፤ 1፡38፤ 1፡39፤ 1፡40፤ 1፡41፤ 1፡42፤ 1፡43፤ 1፡44፤ 1፡45፤ 1፡46፤ 1፡47፤ 1፡48፤ 1፡49፤ 1፡50፤ 1፡51፤ 1፡52፤ 1፡53፤ 1፡54፤ 1፡55፤ 1፡56፤ 1፡57፤ 1፡58፤ 1፡59፤ 1፡60፤ 1፡61፤ 1፡62፤ 1፡63፤ 1፡64፤ 1፡65፤ 1፡66፤ 1፡67፤ 1፡68፤ 1፡69፤ 1፡70፤ 1፡71፤ 1፡72፤ 1፡73፤ 1፡74፤ 1፡75፤ 1፡76፤ 1፡77፤ 1፡78፤ 1፡79፤ 1፡80፤ 1፡81፤ 1፡82፤ 1፡83፤ 1፡84፤ 1፡85፤ 1፡86፤ 1፡87፤ 1፡88፤ 1፡89፤ 1፡90፤ 1፡91፤ 1፡92፤ 1፡93፤ 1፡94፤ 1፡95፤ 1፡96፤ 1፡97፤ 1፡98፤ 1፡99፤ 1፡100፤ 1፡101፤ 1፡102፤ 1፡103፤ 1፡104፤ 1፡105፤ 1፡106፤ 1፡107፤ 1፡108፤ 1፡109፤ 1፡110፤ 1፡111፤ 1፡112፤ 1፡113፤ 1፡114፤ 1፡115፤ 1፡116፤ 1፡117፤ 1፡118፤ 1፡119፤ 1፡120፤ 1፡121፤ 1፡122፤ 1፡123፤ 1፡124፤ 1፡125፤ 1፡126፤ 1፡127፤ 1፡128፤ 1፡129፤ 1፡130፤ 1፡131፤ 1፡132፤ 1፡133፤ 1፡134፤ 1፡135፤ 1፡136፤ 1፡137፤ 1፡138፤ 1፡139፤ 1፡140፤ 1፡141፤ 1፡142፤ 1፡143፤ 1፡144፤ 1፡145፤ 1፡146፤ 1፡147፤ 1፡148፤ 1፡149፤ 1፡150፤ 1፡151፤ 1፡152፤ 1፡153፤ 1፡154፤ 1፡155፤ 1፡156፤ 1፡157፤ 1፡158፤ 1፡159፤ 1፡160፤ 1፡161፤ 1፡162፤ 1፡163፤ 1፡164፤ 1፡165፤ 1፡166፤ 1፡167፤ 1፡168፤ 1፡169፤ 1፡170፤ 1፡171፤ 1፡172፤ 1፡173፤ 1፡174፤ 1፡175፤ 1፡176፤ 1፡177፤ 1፡178፤ 1፡179፤ 1፡180፤ 1፡181፤ 1፡182፤ 1፡183፤ 1፡184፤ 1፡185፤ 1፡186፤ 1፡187፤ 1፡188፤ 1፡189፤ 1፡190፤ 1፡191፤ 1፡192፤ 1፡193፤ 1፡194፤ 1፡195፤ 1፡196፤ 1፡197፤ 1፡198፤ 1፡199፤ 1፡200፤ 1፡201፤ 1፡202፤ 1፡203፤ 1፡204፤ 1፡205፤ 1፡206፤ 1፡207፤ 1፡208፤ 1፡209፤ 1፡210፤ 1፡211፤ 1፡212፤ 1፡213፤ 1፡214፤ 1፡215፤ 1፡216፤ 1፡217፤ 1፡218፤ 1፡219፤ 1፡220፤ 1፡221፤ 1፡222፤ 1፡223፤ 1፡224፤ 1፡225፤ 1፡226፤ 1፡227፤ 1፡228፤ 1፡229፤ 1፡230፤ 1፡231፤ 1፡232፤ 1፡233፤ 1፡234፤ 1፡235፤ 1፡236፤ 1፡237፤ 1፡238፤ 1፡239፤ 1፡240፤ 1፡241፤ 1፡242፤ 1፡243፤ 1፡244፤ 1፡245፤ 1፡246፤ 1፡247፤ 1፡248፤ 1፡249፤ 1፡250፤ 1፡251፤ 1፡252፤ 1፡253፤ 1፡254፤ 1፡255፤ 1፡256፤ 1፡257፤ 1፡258፤ 1፡259፤ 1፡260፤ 1፡261፤ 1፡262፤ 1፡263፤ 1፡264፤ 1፡265፤ 1፡266፤ 1፡267፤ 1፡268፤ 1፡269፤ 1፡270፤ 1፡271፤ 1፡272፤ 1፡273፤ 1፡274፤ 1፡275፤ 1፡276፤ 1፡277፤ 1፡278፤ 1፡279፤ 1፡280፤ 1፡281፤ 1፡282፤ 1፡283፤ 1፡284፤ 1፡285፤ 1፡286፤ 1፡287፤ 1፡288፤ 1፡289፤ 1፡290፤ 1፡291፤ 1፡292፤ 1፡293፤ 1፡294፤ 1፡295፤ 1፡296፤ 1፡297፤ 1፡298፤ 1፡299፤ 1፡300፤ 1፡301፤ 1፡302፤ 1፡303፤ 1፡304፤ 1፡305፤ 1፡306፤ 1፡307፤ 1፡308፤ 1፡309፤ 1፡310፤ 1፡311፤ 1፡312፤ 1፡313፤ 1፡314፤ 1፡315፤ 1፡316፤ 1፡317፤ 1፡318፤ 1፡319፤ 1፡320፤ 1፡321፤ 1፡322፤ 1፡323፤ 1፡324፤ 1፡325፤ 1፡326፤ 1፡327፤ 1፡328፤ 1፡329፤ 1፡330፤ 1፡331፤ 1፡332፤ 1፡333፤ 1፡334፤ 1፡335፤ 1፡336፤ 1፡337፤ 1፡338፤ 1፡339፤ 1፡340፤ 1፡341፤ 1፡342፤ 1፡343፤ 1፡344፤ 1፡345፤ 1፡346፤ 1፡347፤ 1፡348፤ 1፡349፤ 1፡350፤ 1፡351፤ 1፡352፤ 1፡353፤ 1፡354፤ 1፡355፤ 1፡356፤ 1፡357፤ 1፡358፤ 1፡359፤ 1፡360፤ 1፡361፤ 1፡362፤ 1፡363፤ 1፡364፤ 1፡365፤ 1፡366፤ 1፡367፤ 1፡368፤ 1፡369፤ 1፡370፤ 1፡371፤ 1፡372፤ 1፡373፤ 1፡374፤ 1፡375፤ 1፡376፤ 1፡377፤ 1፡378፤ 1፡379፤ 1፡380፤ 1፡381፤ 1፡382፤ 1፡383፤ 1፡384፤ 1፡385፤ 1፡386፤ 1፡387፤ 1፡388፤ 1፡389፤ 1፡390፤ 1፡391፤ 1፡392፤ 1፡393፤ 1፡394፤ 1፡395፤ 1፡396፤ 1፡397፤ 1፡398፤ 1፡399፤ 1፡400፤ 1፡401፤ 1፡402፤ 1፡403፤ 1፡404፤ 1፡405፤ 1፡406፤ 1፡407፤ 1፡408፤ 1፡409፤ 1፡410፤ 1፡411፤ 1፡412፤ 1፡413፤ 1፡414፤ 1፡415፤ 1፡416፤ 1፡417፤ 1፡418፤ 1፡419፤ 1፡420፤ 1፡421፤ 1፡422፤ 1፡423፤ 1፡424፤ 1፡425፤ 1፡426፤ 1፡427፤ 1፡428፤ 1፡429፤ 1፡430፤ 1፡431፤ 1፡432፤ 1፡433፤ 1፡434፤ 1፡435፤ 1፡436፤ 1፡437፤ 1፡438፤ 1፡439፤ 1፡440፤ 1፡441፤ 1፡442፤ 1፡443፤ 1፡444፤ 1፡445፤ 1፡446፤ 1፡447፤ 1፡448፤ 1፡449፤ 1፡450፤ 1፡451፤ 1፡452፤ 1፡453፤ 1፡454፤ 1፡455፤ 1፡456፤ 1፡457፤ 1፡458፤ 1፡459፤ 1፡460፤ 1፡461፤ 1፡462፤ 1፡463፤ 1፡464፤ 1፡465፤ 1፡466፤ 1፡467፤ 1፡468፤ 1፡469፤ 1፡470፤ 1፡471፤ 1፡472፤ 1፡473፤ 1፡474፤ 1፡475፤ 1፡476፤ 1፡477፤ 1፡478፤ 1፡479፤ 1፡480፤ 1፡481፤ 1፡482፤ 1፡483፤ 1፡484፤ 1፡485፤ 1፡486፤ 1፡487፤ 1፡488፤ 1፡489፤ 1፡490፤ 1፡491፤ 1፡492፤ 1፡493፤ 1፡494፤ 1፡495፤ 1፡496፤ 1፡497፤ 1፡498፤ 1፡499፤ 1፡500፤ 1፡501፤ 1፡502፤ 1፡503፤ 1፡504፤ 1፡505፤ 1፡506፤ 1፡507፤ 1፡508፤ 1፡509፤ 1፡510፤ 1፡511፤ 1፡512፤ 1፡513፤ 1፡514፤ 1፡515፤ 1፡516፤ 1፡517፤ 1፡518፤ 1፡519፤ 1፡520፤ 1፡521፤ 1፡522፤ 1፡523፤ 1፡524፤ 1፡525፤ 1፡526፤ 1፡527፤ 1፡528፤ 1፡529፤ 1፡530፤ 1፡531፤ 1፡532፤ 1፡533፤ 1፡534፤ 1፡535፤ 1፡536፤ 1፡537፤ 1፡538፤ 1፡539፤ 1፡540፤ 1፡541፤ 1፡542፤ 1፡543፤ 1፡544፤ 1፡545፤ 1፡546፤ 1፡547፤ 1፡548፤ 1፡549፤ 1፡550፤ 1፡551፤ 1፡552፤ 1፡553፤ 1፡554፤ 1፡555፤ 1፡556፤ 1፡557፤ 1፡558፤ 1፡559፤ 1፡560፤ 1፡561፤ 1፡562፤ 1፡563፤ 1፡564፤ 1፡565፤ 1፡566፤ 1፡567፤ 1፡568፤ 1፡569፤ 1፡570፤ 1፡571፤ 1፡572፤ 1፡573፤ 1፡574፤ 1፡575፤ 1፡576፤ 1፡577፤ 1፡578፤ 1፡579፤ 1፡580፤ 1፡581፤ 1፡582፤ 1፡583፤ 1፡584፤ 1፡585፤ 1፡586፤ 1፡587፤ 1፡588፤ 1፡589፤ 1፡590፤ 1፡591፤ 1፡592፤ 1፡593፤ 1፡594፤ 1፡595፤ 1፡596፤ 1፡597፤ 1፡598፤ 1፡599፤ 1፡600፤ 1፡601፤ 1፡602፤ 1፡603፤ 1፡604፤ 1፡605፤ 1፡606፤ 1፡607፤ 1፡608፤ 1፡609፤ 1፡610፤ 1፡611፤ 1፡612፤ 1፡613፤ 1፡614፤ 1፡615፤ 1፡616፤ 1፡617፤ 1፡618፤ 1፡619፤ 1፡620፤ 1፡621፤ 1፡622፤ 1፡623፤ 1፡624፤ 1፡625፤ 1፡626፤ 1፡627፤ 1፡628፤ 1፡629፤ 1፡630፤ 1፡631፤ 1፡632፤ 1፡633፤ 1፡634፤ 1፡635፤ 1፡636፤ 1፡637፤ 1፡638፤ 1፡639፤ 1፡640፤ 1፡641፤ 1፡642፤ 1፡643፤ 1፡644፤ 1፡645፤ 1፡646፤ 1፡647፤ 1፡648፤ 1፡649፤ 1፡650፤ 1፡651፤ 1፡652፤ 1፡653፤ 1፡654፤ 1፡655፤ 1፡656፤ 1፡657፤ 1፡658፤ 1፡659፤ 1፡660፤ 1፡661፤ 1፡662፤ 1፡663፤ 1፡664፤ 1፡665፤ 1፡666፤ 1፡667፤ 1፡668፤ 1፡669፤ 1፡670፤ 1፡671፤ 1፡672፤ 1፡673፤ 1፡674፤ 1፡675፤ 1፡676፤ 1፡677፤ 1፡678፤ 1፡679፤ 1፡680፤ 1፡681፤ 1፡682፤ 1፡683፤ 1፡684፤ 1፡685፤ 1፡686፤ 1፡687፤ 1፡688፤ 1፡689፤ 1፡690፤ 1፡691፤ 1፡692፤ 1፡693፤ 1፡694፤ 1፡695፤ 1፡696፤ 1፡697፤ 1፡698፤ 1፡699፤ 1፡700፤ 1፡701፤ 1፡702፤ 1፡703፤ 1፡704፤ 1፡705፤ 1፡706፤ 1፡707፤ 1፡708፤ 1፡709፤ 1፡710፤ 1፡711፤ 1፡712፤ 1፡713፤ 1፡714፤ 1፡715፤ 1፡716፤ 1፡717፤ 1፡718፤ 1፡719፤ 1፡720፤ 1፡721፤ 1፡722፤ 1፡723፤ 1፡724፤ 1፡725፤ 1፡726፤ 1፡727፤ 1፡728፤ 1፡729፤ 1፡730፤ 1፡731፤ 1፡732፤ 1፡733፤ 1፡734፤ 1፡735፤ 1፡736፤ 1፡737፤ 1፡738፤ 1፡739፤ 1፡740፤ 1፡741፤ 1፡742፤ 1፡743፤ 1፡744፤ 1፡745፤ 1፡746፤ 1፡747፤ 1፡748፤ 1፡749፤ 1፡750፤ 1፡751፤ 1፡752፤ 1፡753፤ 1፡754፤ 1፡755፤ 1፡756፤ 1፡757፤ 1፡758፤ 1፡759፤ 1፡760፤ 1፡761፤ 1፡762፤ 1፡763፤ 1፡764፤ 1፡765፤ 1፡766፤ 1፡767፤ 1፡768፤ 1፡769፤ 1፡770፤ 1፡771፤ 1፡772፤ 1፡773፤ 1፡774፤ 1፡775፤ 1፡776፤ 1፡777፤ 1፡778፤ 1፡779፤ 1፡780፤ 1፡781፤ 1፡782፤ 1፡783፤ 1፡784፤ 1፡785፤ 1፡786፤ 1፡787፤ 1፡788፤ 1፡789፤ 1፡790፤ 1፡791፤ 1፡792፤ 1፡793፤ 1፡794፤ 1፡795፤ 1፡796፤ 1፡797፤ 1፡798፤ 1፡799፤ 1፡800፤ 1፡801፤ 1፡802፤ 1፡803፤ 1፡804፤ 1፡805፤ 1፡806፤ 1፡807፤ 1፡808፤ 1፡809፤ 1፡810፤ 1፡811፤ 1፡812፤ 1፡813፤ 1፡814፤ 1፡815፤ 1፡816፤ 1፡817፤ 1፡818፤ 1፡819፤ 1፡820፤ 1፡821፤ 1፡822፤ 1፡823፤ 1፡824፤ 1፡825፤ 1፡826፤ 1፡827፤ 1፡828፤ 1፡829፤ 1፡830፤ 1፡831፤ 1፡832፤ 1፡833፤ 1፡834፤ 1፡835፤ 1፡836፤ 1፡837፤ 1፡838፤ 1፡839፤ 1፡840፤ 1፡841፤ 1፡842፤ 1፡843፤ 1፡844፤ 1፡845፤ 1፡846፤ 1፡847፤ 1፡848፤ 1፡849፤ 1፡850፤ 1፡851፤ 1፡852፤ 1፡853፤ 1፡854፤ 1፡855፤ 1፡856፤ 1፡857፤ 1፡858፤ 1፡859፤ 1፡860፤ 1፡861፤ 1፡862፤ 1፡863፤ 1፡864፤ 1፡865፤ 1፡866፤ 1፡867፤ 1፡868፤ 1፡869፤ 1፡870፤ 1፡871፤ 1፡872፤ 1፡873፤ 1፡874፤ 1፡875፤ 1፡876፤ 1፡877፤ 1፡878፤ 1፡879፤ 1፡880፤ 1፡881፤ 1፡882፤ 1፡883፤ 1፡884፤ 1፡885፤ 1፡886፤ 1፡887፤ 1፡888፤ 1፡889፤ 1፡890፤ 1፡891፤ 1፡892፤ 1፡893፤ 1፡894፤ 1፡895፤ 1፡896፤ 1፡897፤ 1፡898፤ 1፡899፤ 1፡900፤ 1፡901፤ 1፡902፤ 1፡903፤ 1፡904፤ 1፡905፤ 1፡906፤ 1፡907፤ 1፡908፤ 1፡909፤ 1፡910፤ 1፡911፤ 1፡912፤ 1፡913፤ 1፡914፤ 1፡915፤ 1፡916፤ 1፡917፤ 1፡918፤ 1፡919፤ 1፡920፤ 1፡921፤ 1፡922፤ 1፡923፤ 1፡924፤ 1፡925፤ 1፡926፤ 1፡927፤ 1፡928፤ 1፡929፤ 1፡930፤ 1፡931፤ 1፡932፤ 1፡933፤ 1፡934፤ 1፡935፤ 1፡936፤ 1፡937፤ 1፡938፤ 1፡939፤ 1፡940፤ 1፡941፤ 1፡942፤ 1፡943፤ 1፡944፤ 1፡945፤ 1፡946፤ 1፡947፤ 1፡948፤ 1፡949፤ 1፡950፤ 1፡951፤ 1፡952፤ 1፡953፤ 1፡954፤ 1፡955፤ 1፡956፤ 1፡957፤ 1፡958፤ 1፡959፤ 1፡960፤ 1፡961፤ 1፡962፤ 1፡963፤ 1፡964፤ 1፡965፤ 1፡966፤ 1፡967፤ 1፡968፤ 1፡969፤ 1፡970፤ 1፡971፤ 1፡972፤ 1፡973፤ 1፡974፤ 1፡975፤ 1፡976፤ 1፡977፤ 1፡978፤ 1፡979፤ 1፡980፤ 1፡981፤ 1፡982፤ 1፡983፤ 1፡984፤ 1፡985፤ 1፡986፤ 1፡987፤ 1፡988፤ 1፡989፤ 1፡990፤ 1፡991፤ 1፡992፤ 1፡993፤ 1፡994፤ 1፡995፤ 1፡996፤ 1፡997፤ 1፡998፤ 1፡999፤ 1፡1000፤ 1፡1001፤ 1፡1002፤ 1፡1003፤ 1፡1004፤ 1፡1005፤ 1፡1006፤ 1፡1007፤

ትእዛዝ እስጥላሁ፤ ይኸውም እርሱን በመ
ከተል መልካሙን ገድሎ እንድትጋደል ነው።
19እምነትና በጎ ጎሊናዎች ይኑርሁ፤ አንዳ
ንዶች ጎሊናኖቻችን ጥላው ባሕር ላይ አደጋ
ደርሰባት እንደሚጠፋ መርከብ እምነታ
ቸውን አጥፍተዋል። 20እነዚህን መካከል
እንዳይሳደቡ ትምህርት ያገኙ ዘንድ ለሰይ
ጣን አባልፈው የሰጠኋቸውን ሄሜኔዎስና አስከ
ንድርስ ይገኛሉ።

አምልኮን በሚመለከት የተሰጠ መመሪያ

2 እንግዲህ ከሁሉ አስቀድሞ ልመናና ጸሎት፤
2ምልጃና ምስጋና ለሰዎች ሁሉ፤ ለገሥ
ታትና ለባለ ሥልጣናት ሁሉ እንዲደረግ
አባስባለሁ። 3ይህም በእውነተኛ መንፈሳዊ ሕይ
ወትና በቅድስና ሁሉ፤ በሰላምና በጸጥታ እንድ
ንኖር ነው። 4ይህ በእግዚአብሔር በአዳኖችን
ፊት ደስ የሚያሰኝ ነው፤ ላርሱ ሰዎች
ሁሉ እንዲድኑና እውነትን ወደ ማወቅ እንዲ
ደርሱ ይፈልጋል። 5እንድ ሕዝብዚህ አለና፤
ደግሞም በእግዚአብሔርና በሰዎች መካከል አንድ
አስታራቂ አለ፤ እርሱም ሰው የሆነው ክር
ስቶስ ኢየሱስና፤ ራሱንም ለሰዎች ሁሉ
ቢዛ አድርጎ ሰጠ፤ ይህም በትክክለኛው ጊዜ

1፥19 ቀናቴሌ23፥11
1ጢጥ6፥211
2ጢጥ2፥18
1፥20 1ቆሮ5፥51
2ጢጥ2፥171
2ጢጥ4፥14
2፥1 ሕ.ፊ.6፥18
2፥2 ሰ.ዘ.6፥101
ሮጳ13፥11
1ጢጥ3፥1614፥7
8፥16፥3፥5፥111
2ጢጥ3፥5፥1፥4፥1
2፥3 ለ.ቃ.1፥471
1ጢጥ5፥14
2፥4 ሕዝብ8፥23፥32፥
33፥11፥4፥3፥171
ሮጳ11፥141
1ጢጥ4፥102ጢጥ2፥25
ፋብ1፥12፥111
ፋብ10፥26፥2፥23፥9
2፥5ዘፈ6፥41
ሮጳ1፥13፥29፥
30፥10፥12፥1 743፥20
2፥6 ማቴ20፥281
14፥1፥16፥1ጢጥ6፥151
ፋብ1፥3
2፥7 ሰ.ዘ.9፥151
ሮጳ9፥12ጢጥ1፥11
2፥8 መዝ24፥4363፥41
134፥2፥14፥1፥21
ሉ.ቃ.24፥50
2፥9 1ጴጥ3፥3
2፥10 ምፋ3፥1፥3

ተመስክሮለታል። 7እኔም ለዚህ ነገር የምሥ
ራች አብዛሪና ሐዋርያ እንዲሁም ለአሕዛብ
የእውነተኛ እምነት አስተማሪ ሆኜ ተሾ
ምሁ፤ እውነቱን እናገራለሁ፤ አልዋኸም።

8እንግዲህ ወንዶች በሁሉም ቦታ ያለ
ቀጣና ያለ ክርክር የተቀደሱ እጆቻቸውን
ወደ ላይ በማንጣት እንዲጸልዩ እፈልጋለሁ።
9እንዲሁም ሲቶች በጨዋነትና ራስን በመ
ግዛት ተገቢ የሆነ ልብስ ይልቡስ እንጂ
በሸፍብ ወይም በሰንቀ ወይም ዋጋቸው ውድ
በሆኑ ልብሶች አይሸቀርቀሩ። 10ነገር ግን
እግዚአብሔርን እናመልካለን የሚሉ ሲቶች
ሊያደርጉ እንደሚገባ በመልካም ተማርሱ
ይዋሰኑ።

11ሲት በጸጥታና በሙሉ መግዛት ትማር።
12ሲት ዝም እንድትል እንጂ እንድታስተ
ምር ወይም በወንድ ላይ ሥልጣን እንዲኖራት
አልፈችደም። 13ምክንያቱም አዳም ቀድሞ
ተፈጥሮአል፤ ከዚያም አዋን ተፈጠረች። 14ደግ
ሞም የተታለለው አዳም አይደለም፤ የተታ
ለለችውና ጎጠለተኛ የሆነችው ሴቷ ናት፤

2፥11 1ጴጥ3፥3፥42፥12 ሕ.ፊ.5፥22
2፥13 ዘፍ24፥7 22፥1 1ቆሮ1፥18 2፥14 ዘፍ3፥1፥6፥13፥ 2ቆሮ1፥13

ቀደም ብሎ ሊሆን ይችላል (ሐሥ 16፥3 ይመ)። ምናልባት
ትንቢቱ ጢጥቴዎስ በቤተ ክርስቲያን አመራር ውስጥ ሰላሳው
ታላቅ ሚና የሚገልጽ ሊሆን ይችላል።

1፥20 ለገደባማን አባልፈ የሰጠኋቸው ሴተ ክርስቲያን
አባላቸውን የምትቀበሉትን የሥነ ሥርዐት ቅጣት የሚያመለክት
ነው (የማቴ 18፥17 ማብ ይመ)። ጳውሎስ እነዚህን ሁለት ሰዎች
ከሰይጣን ፍላጻ መካከያ ከሆነችው ቤተ ክርስቲያን አስወጣ።
21እንዲደሰቡ ይማሩ ዘንድ ከማብረ ምእመናን
እንድትኖር ከቤተ ክርስቲያን እንክብካቤ መጥቶ ተሰቢ ነው።
22ተመላላይ ለሆነ ሁኔታ 1ቆሮ 5፥5፥13 እንዲሁም የ1ቆሮ 5፥5 ማብ
ይመ። ከክርስቶስ አካል ጋር ማለትም ከቤተ ክርስቲያን ጋር
መተባበር፤ ከሰይጣን ጋር ይጠብቀዋል፤ በሌላ በኩል ደግሞ
ከቤተ ክርስቲያን መባረር ሕይወትን ለጥፋት ይዳርጋል፤ ከፋ
ሆነው የሰይጣን ፈተናም ያጋልጣል። ቤተ ክርስቲያን አባላቸው
የምትቀበሉት ምክንያት ተቀፈውን ወደ እውነተኛ ንብሉት ወደ
ትክክለኛ መሠረት እምነትና በክርስቶስ ወደሚገኘው ድነት ለማ
ምጣት ነው (1ቆሮ 5፥5 እና ማብ ይመ)። ሄሜኔዎስ 2ጢጥ
2፥17-18 ይመ። እስክንድርስ በ2ጢጥ 4፥14 ላይ የተጠቀሰው
እስክንድርስ ሊሆን ይችላል (ያንኑ ማብ ይመ)።

2፥1 ለገደባማን ስለ ባለ ሥልጣናት ሁሉና ሕር 2፥9፥7
ይመ። ጳውሎስ ይህን መልእክት በሚጽፍበት ጊዜ ኤሮ(54-
68 ዓ.ም.) የተባለው የሮማውያን ቀላር በሥልጣን ላይ ነበረ።

2፥2 በእውነተኛ መንፈሳዊ ሕይወት በመልእክታት
ምጋቢ ወንጌት ይህ ቀጥሎ ሐረግ ነው፤ በ1ጢጥቴዎስ ውስጥ
ምንት ጊዜ (3፥16፥ 4፥7-8፥ 6፥3፥5፥11)፤ በ2ኛ ጢጥቴዎስ
ውስጥ አንድ ጊዜ (3፥5)፤ እንዲሁም በቂቶ ውስጥ አንድ (1፥1)
ተጠቅሷል፤ ነገር ግን በተቀሩት የጳውሎስ መልእክታት ውስጥ
ይህ ሐረግ አይገኝም። ሐረጉ መልካምንና የተቀደሰን ሕይወት
የሚያሳይ፤ ለምንጩም ልዩ ትኩረት የሚሰጥና ለእግዚአብሔር
ርም ታላቅ አክብሮት እንደሚገባው የሚያመለክት ነው።

2፥4 እርሱ ሰዎች ሁሉ እንዲድኑ፤ ይፈልጋል፤ የእግዚ
አብሔር ፍላጎት ሰዎች ሁሉ እንዲድኑ ነው። ሰዎችን ድነት
በተመለከተ እግዚአብሔር እንዲድኑ (ለዘላለም አይወጡ) የመረ
ጣቸው ሁሉንም ሰዎች ሳይሆን ጥቂቶችን ብቻ ነው የሚሉ ሌላ-
(ለምሳሌ 1ጴጥ 1፥2)። ሌሎች ደግሞ እንዲህ ዐይነትን ምንክብ
የሚረዱት እግዚአብሔር የመረጣቸው የወንጀልን ቃል እንደ
ሚያምኑ አስቀድሞ ስለሚያውቅ ነው ይላሉ። ሌሎች ተርጓሚ
ዎች ደግሞ እንደዚህ ያሉትን እርስ በርሳቸው የማይጣጣሙ
መሰላው የሚታዩበትን ነገሮች፤ የሰው አእምሮ አጥጋቢ ምክንያት
ሰጥቶ ማስገታረቅ ባይቻልም መጽሐፍ ቅዱስ ሁሉንም እውነታ
ዎች ስለሚያስተምር የሚታረኑ መሠረተ ሐሳቦች አይደሉም
ባዩች ናቸው። ያም ሆነ ይህ እግዚአብሔር የድድነትን ሰዎች

ያውቃል (የርም 8፥29 ማብ ይመ)።

2፥5 እንደ እግዚአብሔር አለ፤ ይህ የአይሁድ ሃይማኖት
መሠረተ እምነት ነው (ዘጸ 6፥4)፤ እያንዳንዱም አይሁድ በጸሎቱ
ጊዜ በየቀኑ ይህንኑ የሰታውቃል (የማር 12፥28 ማብ ይመ)።

2፥6 ሲዛ የማቴ 20፥28 ማብ ይመ። በትክክለኛው ጊዜ
የገላ 4፥4 ማብ ይመ። ተመስክሮለታል፤ ክርስቶስ ራሱን ቢዛ
አድርጎ የሰጠበትን ሐዋርያዊ ምስክርነት ነው።

2፥7 ለዚህ ነገር ክርስቶስ በመቀጥ በእግዚአብሔርና
በሰው መካከል የነበረውን የጥል ግድግዳ አፍርሶ ድነትን ለሰው
ሁሉ ማዘጋጀትን ማለቱ ነው። አገሣጥሶ በአደባባይ ዐዋጅ
እንደሚኖርባ ባለ ሥልጣን ማለት ነው። ሐዋርያ የማር 6፥30፤
1ቆሮ 1፥1 ማብ ይመ።

2፥8-14፤ እዚህ ላይ ጳውሎስ ስለ ሲቶች የሰጠው ትምህ
ርት፤ ታሪካዊ ነገር ያለው እንጂ በሁሉ ቦታና ለሁሉ ጊዜ
የሚያለገግል ይደደለም የሚሉ ሌሎች። ሌሎች ግን የክፍሉ
ትምህርት በአንድ ያታሪክ ወቅት ብቻ የሚወሰን ሳይሆን
በየትኛውም ዘመን ሊሠራ የሚችል ነው ይላሉ።

2፥8 ወንዶች በግሪኩ ቃል መሠረት ለወንዶች ብቻ
በተለየ ሁኔታ የገባ ነው። በ1ቆሮ 1፥5 ላይ እንደ ተመለከተው
ሲቶች በአደባባይ መጸለያቸውን የሚጠቁም ነገር አለ።

2፥9፤ የተለያዩ ገጣ ጌቶችን ማድረግንና ጠገርን ሹፋብ
መሠራት መካከል፤ ሳይሆን፤ የትንቢትንና የትዕቢትን ምልክቶች
እንዳይሆኑ ማስጠንቀቂያ መስጠቱ ነው። 2፥10፤1ጴጥ 3፥3-4 ይመ።

2፥12 ሲት...እንድታስተምር...አልፈችደም፤ እንዳይድኑ፤
እዚህ ላይ ጳውሎስ አያስተምሩ ያላቸው ሲቶች በሕግና ቤተ
ክርስቲያን ውስጥ እንደሚገባ ሳይሆን ለማስተማር የሚጥቁትን
ነው ይላሉ፤ እነዚህ ሲቶች ደግሞን ለመጨቂን ሥልጣናት
ቸውን ይጠቀማሉ። እንዳንዶች ወንዶች ሲቶች በቤተ ክርስቲያን
ውስጥ አስተማሪ ሊሆኑ (ተደርገው ሊሾሙ) አይገባቸውም ማለቱ
ነው ይላሉ። ይህም የሲቶ የበላይ ሆነው ወንዶችን ወደ ማስተዳደር
እንዳያስተላሉ ማለትም ቤተ ክርስቲያን እረኛ ሆነው እንዳያለገግሉ
በተደረገው እንደ ላይ ተመልክቶአል (የ3፥1 ማብ ይመ)።

2፥13-14፤ ጳውሎስ ይህን የክልሰው ዘፍተረግ ም 2-3
መሠረተ አድርጎ ነው። እንዳንዶችን “ምክንያቱም” የሚለው
ቃል የሲቶቹን ገምታና ራሷን የማስገዛት ገላፊነቷን የሚያመለክት
ለነበት ሳይሆን፤ ቀጥተና 5 ላይ እንደ ተመለከተው ዐድፍተ
ነገሮችን ለማያያዝ የገባ ነው ይላሉ። ስለዚህ በዘፍተረግ ውስጥ
ትድራዊ ለአዳም መስጠቱ፤ በሕግና እንዲያስተምሩ ለወንዶች
የተሰጠውን ቅድሚያ የመልክታል፤ እንዲሁም የሒዋን መታላል፤
በሕግና ቤተ ክርስቲያን ውስጥ ነጻመራቸው የተነሣ ወደ ሐሳት
ትምህርት የሄዱትን ያመለክታል። ስለዚህ እንደጣው ባለም ዐቀፋ
ዊና ሚዛ ሳይሆን በቤተ ክርስቲያን ትርጉም ላይ የተከራ

15 ይሁን እንጂ ሲት በእምነትና በፍቅር፡ በቅድስትም ራሷ እየገዛት ብትጸና ልጅ በቅድስሉ ትደናለች።

እርኞችና ዲያቆናት

3 “ማንም የቤተ ክርስቲያን ኤጲስ ቆጶስ ለመሆን በፊልግ መልካም ሥራን ይመኛል” የሚለው ቃል የታመነ ነው። “እንግዲህ የቤተ ክርስቲያን ኤጲስ ቆጶስ የማይነቀፍና የአንዲት ሚስት ባል፣ ልክኛ፣ ራሱን የሚገዛ፣ በሥርዐት የሚኖር፣ እንግዳ ተቀባይ፣ ማስተርፍ የሚችል፣ የማይሰክር፣ የማይሳሳ ግን ጨዋ የሆነ፣ የማይጨቃጨቅ፣ ገንዘብንም የማይወድ ሊሆን ይገባል።” “ልጆቹን ታሣዥና አክባሪ አድርጎ በማሳደግ የገዛ ቤተ ሰቡን በአግባቡ የሚያስተዳድር ሊሆን ይገባል።” “አንድ ሰው የራሱን ቤት ማስተዳደር ካላወቀበት፣ የእግዚአብሔርን ቤተ ክርስቲያን እንዴት ሊጠብቅ ይችላል? “ባት ልሲት ተነፍቶ ዲያቢሎስ በወደቀበት ፍርድ እንዳይወድቅ አዲስ ክርስቲያን አይሁን።” “ደግሞም ስሙ እንዳይነቀፍና በዲያብሎስ ወጥመድ ውስጥ እንዳይወድቅ፣ በጥጭ ባለት ዘንድ መልካም ምስክርነት ሊኖረው ይገባል።

ዲያቆናትም እንደዚሁ የተከበሩት ቃላቶች ውን የማይለዋውጡ፣ ለብዙ ወይን ጠጅ የማይጐመዱ፣ ያለ አግባብ የሚገኝ ጥቅምንም የማይገባቸው ወይም ለትዳር ገደብ ታማኝ ባለመሆን እግዚአብሔር የደነገገው የጋብቻ ሕግ እንዳይባሉ የወጣ አጠቃላይ መመሪያ ነው (የቲቶ 1፡6 ማጣራት)።

ነው (በመግቢያው ላይ “ታሪካዊ ጸሎና ዐላማ” የሚለውን ይመጥ። በሌላ በኩል ይህ ትእዛዝ ጥቅም ላይ ውሎ እናገኛለን (ለምሳሌ 1ቆሮ 11፡1-5)። ሌሎች ደግሞ በፍጥነትን መጠቀም እንወውን ዓለም ዐቀፍና ዘላቂነት ያለው ቋሚ መልክ እንዳይዘዝ ያደርገዋል ብለው ምናን ናሉ። ለምሳሌ፡- (1) እኩም ቀድሞ ተፈጥሮአዊ እዳም ከውድቀት በፊት በፍጥነት ጊዜ የነበረውን ቅድሚያ ያሳባባል። በዚህ ምንባብ ውስጥ የተጠቀሰው የሴትና የወንድ ግንኙነት በፍጥነት ታሪክ ላይ የተመሠረተ መሆኑን ያሳያል። (2) የተታለለችው ሴት ናት፣ ሴቲቱ ራሷ ስታ አዳምንም ለሌላባቸው፣ አንድ የቤተ ክርስቲያን እርሻ በአደባባይ ቆሞ የሚሰጠውን የማስተማር አገልግሎት ሲት ታስናውን ዘንድ የታመነች ልትሆን እንደማትችል ይገልጻል ይላቸዋል።

2ኳ15፣ ይህ ጥቅስ የሚከተለውን ሦስት ትርጉሞች እንደያዘ ይታሰባል፤ እነርሱም፡- (1) በቤተ ሰብ ውስጥ በሚከሰትበትና በእናንተ የተሰማትን ጎሳፊነት በሚገዛ ሰለምትወጣ እግዚአብሔር ስለምትፈራ ሲት ይናገራል፤ (2) ከሁሉ በሚበልጠው አገልግሎት ማለትም በሥጋ ከተገለጠው ከክርስቶስ መንፈሳዊ ድነት የሚያገኙትን ሴቶች ይመለከታል፤ (3) ልጅ በሚወልዱበት ወቅት ከማንኛውም አካላዊ ጉዳት የሚጠበቁትን ሴቶች ይመለከታል።

3፡1 የቤተ ክርስቲያን ኤጲስ ቆጶስ በግሪክ ባህል፣ ሐረጉ የአንድ ማዘጋጀት ስም ወይም የአንድ የሃይማኖት ክፍል መሪን ያመለክታል። በዚህ ጥቅስ መሠረት ግን፣ ትርጉሙ የአንድ አጥ ቢያ ቤተ ክርስቲያን ወይም ማንበረ ምእመናን ጠባቂ ማለት ነው። በአይሁድ እምነትና ትምህርት ላይ በተመሠረተው ክርስትና፣ “የቤተ ክርስቲያን እርሻ” እና “ሽማግሌ” ተመሳሳይ ትርጉም አላቸው። እነዚህ ቃላት በዐረብኛ ሃገር ውስጥ በሁሉ 20፡17፡28፤ ቲቶ 1፡5-7፤ 1ኳጥ 5፡1-2 በመለምጥ ገብተዋል። የቤተ ክርስቲያን እርሻ “ጎሳፊነትና ማስተማርና መስበክ (3፡21 ያገለግላል)፤ የቤተ ክርስቲያኑን ጉዳይ ማምራት (3፡5) 15፡7) የእግዚአብሔርን መንጋ በሐረግነት መጠበቅ (ሐሥ20፡28)፤ የቤተ ክርስቲያንን ከሐሰት ትምህርት መጠበቅ (ሐሥ 20፡28-31) ናቸው። የሚለው ቃል የታመነ ነው፤ የ1፡15 ማጣራት ይመጣ።

3፡2-3 የቤተ ክርስቲያን ኤጲስ ቆጶስ... ሊሆን ይገባል፤ “የሽማግሌዎችና ዲያቆናት መመዘኛ” የሚለውን ሠንጠረዥ በገጽ 1842 ላይ ይመልከቱ። የአንዲት ሚስት ባል፤ ከአንድ በላይ

ያሳድዱ ሰዎች መሆን ይገባቸዋል፤ የእምነትንም ጥልቅ ምስጢር በገጽሕ ገሊና መጠበቅ አለባቸው።¹⁰ እነርሱም አስቀድመው ይፈተኑ፤ ከዚያም፣ አንዳች ነቀፋ ካልተገኘ ባቸው በዲያቆና ያገልግላሉ።

11 እንዲሁ ሴቶችም የተከበሩ፣ ሐሚተኞች ያልሆኑ ሃገር ግን ልክኞችና በሃገር ሁሉ የታመኑ ሊሆኑ ይገባል።

12 ዲያቆናት የአንዲት ሚስት ባል መሆን ይገባቸዋል፤ ደግሞም ልጆቻቸውንና ቤተ ሰባቸውን በአግባቡ የሚያስተዳድሩ መሆን አለባቸው።¹³ በአግባቡ ያገለገሉ ለራሳቸው ትልቅ ክብርናን በክርስቶስ እያሰሱም ባላቸው እምነት ብዙ ድፍረትን ያገኛሉ።

14 ወደ አንተ ቶሎ ለመምጣት ተስፋ ባደርግም ይህን ትእዛዝ እጽፍሃለሁ።¹⁵ ይህንም የምጽፍሁ ብዙን እንኳ ሰዎች በእግዚአብሔር ቤተ ክርስቲያን ይኸውም የእውነት ዐምድና መሠረት ነው።¹⁶ የእውነተኛ መንፈሳዊ ሕይወት ምስጢር ያለ ጥርጥር ታላቅ ነው።

እርሱም በሥጋ ተገለጠ፤ በመንፈስ ጸደቀ፤

15 ግሪኩ እርሻ ያል፤¹⁵ ወይም ትታደላለች ግ1 ወይም ሽማግሌዎች ወይም ዲያቆናዎች¹⁶ 16 አንዳንድ ቅጾች እምነት ያላሉ።¹⁶ ወይም በእኩል

በማግባት ወይም ለትዳር ገደብ ታማኝ ባለመሆን እግዚአብሔር የደነገገው የጋብቻ ሕግ እንዳይባሉ የወጣ አጠቃላይ መመሪያ ነው (የቲቶ 1፡6 ማጣራት)።

3፡5 ቤተ ክርስቲያን የማይገኝ 16፡18 ማጣራት ይመጣ። 3፡8 ዲያቆናት በግሪኩ “ሚያገለግሉ” ማለት ነው። በሐሥ 6፡1-6 ላይ የተመረጡት ሰዎች የመጀመሪያዎቹ የአዲስ ኪዳን ዲያቆናት ብቻ ሳይሆኑ፣ ምናልባትም የቤተ ክርስቲያን የመጀመሪያዎቹ ተሟሚዎች ሳይሆኑ እይቀናም (ያንኑ ማጣራት ይመጣ።) በአጠቃላይ አገልግሎታቸውን ሽማግሌዎች ሙሉ ጊዜያቸውን ለሌሎችና ለቃሉ አገልግሎት ያውሉ ዘንድ ማንበረዋል አገልግሎት መስጠት ነው (ሐሥ 6፡24)። በአዲስ ኪዳን የተጠቀሱ ሁለቱ የአጥቢያ ቤተ ክርስቲያን የአገልግሎት ሹመቶች የቤተ ክርስቲያን እርሻ (ሽማግሌ) እና ዲያቆን የተባሉት ናቸው (ፊል 1፡1) ይመጣ።

3፡11 ሴቶች በግሪክ በዚህ ሐረግ የተሰጠው ቃል የሚከተለውን ሊያመለክት ይችላል፤ (1) የዲያቆናትን ሚስቶች (2) ሴት ዲያቆናት ነገር ግን ወንጌላዊ ዲያቆናት ክቁ። 12-13 ላይ በድጋሚ መጠቀሳቸው እዚህ ላይ ለሴት ዲያቆናት የተለየ የአገልግሎት ስፍራ የሌለ ያስመስላል። ብዙዎች ግን የሚሉት ተቃራኒውን ነው።

3፡12 የአንዲት ሚስት ባል፤ የቁ። 2ን ማጣራት ይመጣ። 3፡14 ይህን... እጽፍሃለሁ፤ እዚህ ላይ፣ ሳውሎስ መልእክት የተጻፈበት ዋና ዐላማ የቤተ ክርስቲያንን አስተዳደር በተመለከተ ትምህርት መስጠት መሆኑን በጥቂት ይገልጻል።

3፡16 የእውነተኛ መንፈሳዊ ሕይወት ምስጢር የሮሚ 11፡25፤ ያፄላ 1፡26 ማጣራት ይመጣ። ይህ ምስጢር ከታች ባሉት ቃላት እንደ ተመለከተው ስለ እያሰሱ ክርስቶስ እንጂ ስለ ሌላ አይደለም። ክርስቶስ ሥጋ መሆኑ (ሥጋዊ) በሁሉም አቅጣጫ (በተለይም በማዳን ሥራው) ለእውነተኛ መንፈሳዊነት መሠረት ነው። ምናልባት ቃላቱ በግንጥ መልክ መጻፋቸው የጥንቷ ቤተ ክርስቲያን ሃይማኖቷን ለመግለጽ ከምትጠቀምበት መዝሙር የተወሰደ ሊሆን ይችላል (የፄላ 3፡16 ማጣራት ይመጣ።) በመንፈስ ጸደቀ፤ እያሰሱ አገንኝትን እንዲያደርግ (ማቴ 12፡28) እንዲሁም ታምራትን እንዲያደርግ መንፈስ ቅዱስ አስቻለው። ከሁሉ በላይ ግን መንፈስ ቅዱስ እያሰሱ ከምት በማሰነዣት (ሮሚ 1፡4፤ 1ኳጥ 3፡18 ይመጣ) የእግዚአብሔር ልጅ መሆኑን አረጋግጠ።

3፡9 ሐሥ23፡1
3፡10 1ጢጥ5፡22
3፡11 ቀ22፡2፤ሐሥ3፡3
ቲቶ2፡3
3፡12 ቀ2፡4
3፡15 ቀ5፡1
ማቴ16፡1፤1ቆሮ10፡32
3፡16 መግ9፡11፤
ግር16፡19፤
ዮሐ1፡14፤
ሮሚ16፡25፤
ፄላ1፡23፤1ጢጥ2፡2

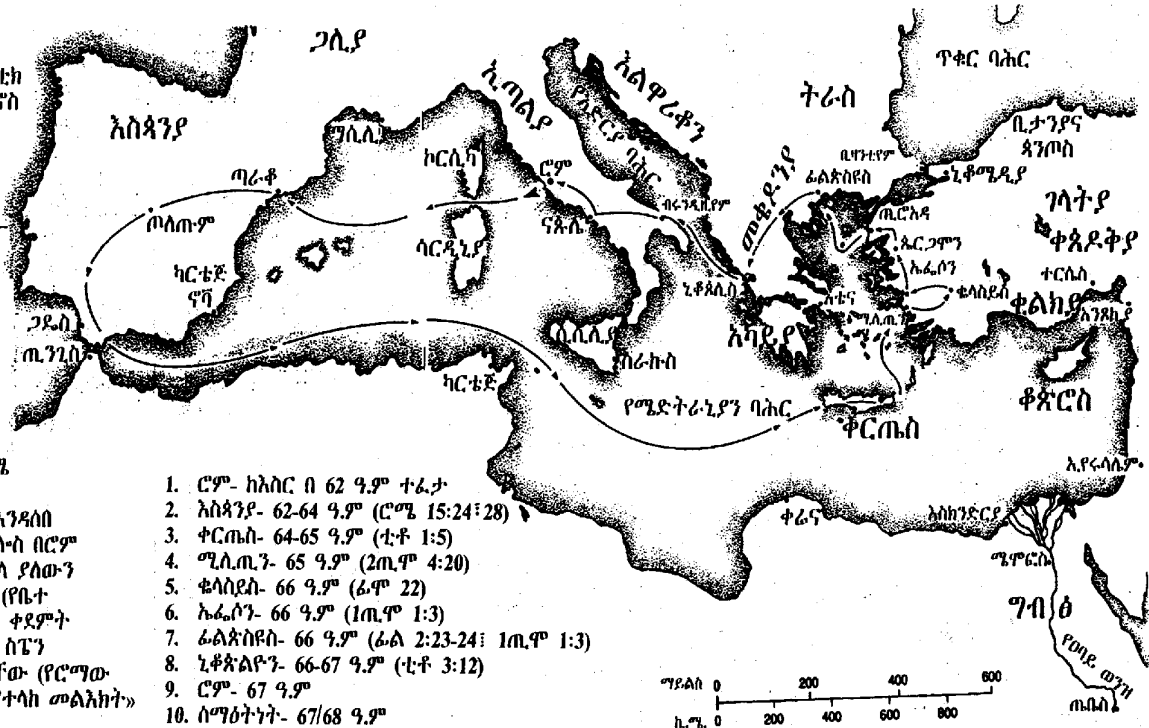
የጳውሎስ አራተኛው የወንጌል ጉዞ

62 - 68 ዓ.ም

ከሐ/ሥ 13:1 - 21:17 ባለው ክፍል እንደሚታየው ጳውሎስ ሦስት የወንጌል ጉዞዎች እንዳደረገ ግልጽ ነው። በሐ/ሥ 28 ከተዘገበው ክርም እስር ቤት በኋላ አራተኛውን የወንጌል ተልእኮ እንዳደረገ መረዳት ይቻላል። ይህ ጉዞ ተደርጓል የሚለው ድምዳሜ መሠረት ያደረጋቸው ነጥቦች፡-

(1) ጳውሎስ ወደ እስጳንያ ለመሄድ እንዳለበ መናገሩ (ሮሜ 15:24-28)፤ (2) ጳውሎስ በሮም ለመጀመሪያ ጊዜ ታስሮ ከተፈታ በኋላ ያለውን ሁኔታ ከሚገልጸው የኢሴቢዮስ ዘገባ (የቤተ ክርስቲያን ታሪክ 2.22 2.3) እና (3) ቀደምት የክርስቲያን ጽሑፎች ወንጌልን እስከ ስፒን (እስጳንያ) ድረስ መውሰዱን መግለጻቸው (የሮማው ቀሊሜንጦስ «ወደ ቆርንቶስ ሰዎች የተላከ መልእክት» ም 5 እና ሌሎችም) ናቸው።

ጳውሎስ ከእስራቱ በኋላ የጎበኛቸው ቦታዎች የታወቁት ከቀደሙቱ ጽሑፎቹና በመልእክታቱ ምጋቤ ውስጥ ወደ እነዚህ ቦታዎች ለመሄድ እንዳቀደ በመጠቀሳቸው ነው። የጉዞዎቹ ቅደም ተከተል በአርግጠኝነት አይታወቅም፤ ሆኖም በስተቀን በኩል የተመለከተውን የጉዞ ተርታ ተከትሎ ሊሆን ይችላል።

1. ሮም- ከእስር በ 62 ዓ.ም ተፈታ
2. እስጳንያ- 62-64 ዓ.ም (ሮሜ 15:24፤ 28)
3. ቀርንቶስ- 64-65 ዓ.ም (ቲቶ 1:5)
4. ሚሊጢን- 65 ዓ.ም (2ጢሞ 4:20)
5. ቁላስይስ- 66 ዓ.ም (ፊሞ 22)
6. ኤፌሶን- 66 ዓ.ም (1ጢሞ 1:3)
7. ፊልጵስይስ- 66 ዓ.ም (ፊል 2:23-24፤ 1ጢሞ 1:3)
8. ኒቆላሳ- 66-67 ዓ.ም (ቲቶ 3:12)
9. ሮም- 67 ዓ.ም
10. ስሜሮት- 67/68 ዓ.ም

በመላእክት ታዮ፤
በአሕዛብ ዘንድ ተሰበከ፤
በዓለም ባሉት ታመነ፤
በክብር ዐረገ።

ለጢጥቴዎስ የተሰጠ መመሪያ

4 በኋለኞች ዘመናት አንዳንዶች እምነትን ከደው አታላይ መናፍስትንና የአጋንንትን ትምህርት እንደሚከተሉ መንፈስ በማልጥ ይናገራል። እንዲህ ያለው ትምህርት የሚመጣው ኅሊናቸው በጋላ ብረት የተጠበሰ ያህል ከደንዘዘባቸው ግብዝ ውሸተኞች ነው። እነርሱ፣ ሰዎች እንዳያገቡ ይከለክላሉ፤ የሚያምኑና እውነትን የሚያውቁ ሰዎች ከገዢዎቹ የፈጠረውን በምስጋናም የሚቀበሉትን እንዳይበሉ ያላሉ፤ እግዚአብሔር የፈጠረው ማንኛውም ነገር መልካም ነውና፤ በምስጋና ከተቀበሉትም የሚጣል ምንም

4፡1 ግር13፡5፤
ዮሐ16፡13፤ሉዳ29፤
1፡4ር2፡10፤2ጣዮ3፡1፤
2ኢጥ3፡3፤
4፡2 ኤፌ4፡19
4፡3 ቀ፡4፤ዘፍ1፡29፤
9፡3፤ርሚ14፡6፤
1፡4ር10፡30፤
፪፡2፡16፡፬፡13፡4
4፡4 ዘፍ1፡10፡12፡
18፡21፡25፡31፤
ግር7፡181፡9፤
ሮሚ14፡14-18፡
ሐሥ10፡15

4፡5 ሐ14፡12
4፡6 1ጢጥ1፡10፤
2ጢጥ3፡15
4፡7 1ጢጥ1፡4፤2፡2፤
2ጢጥ2፡16
4፡8 መዝ37፡9፤11፤
ዮሐ22፡4፤ጣቴ6፡33፤
ግር10፡29፡30፤
1ጢጥ6፡6

ነገር የለም፤ ገዢዎቹ ምንም ታላቅ የተቀደሰ ነውና።
ይህን ትእዛዝ ለወንድሞች ብታሳብብ፤ በእምነት ቃልና በተቀበልኸው መልካም ትምህርት ታንጸህ የክርስቶስ ኢየሱስ በጎ አገልጋይ ትሆናለህ። እግዚአብሔርን ከማያክብር ርባና በሰ አፈ ታሪክና ከአርሚያቶ ተረታ ተረት ራቅ፤ ይልቁንም ለእውነተኛ መንፈሳዊ ሕይወት ራሱን አሠልጥን። ያለክል ብቃት ልምምድ ለጥቂት ነገር ይጠቅማልና፤ ለእውነተኛ መንፈሳዊ ሕይወት ራሱን ማሠልጠን ግን ለሕሁኑም ሆነ ለሚመጣው ሕይወት ተስፋ ስላለው ለሁለቱም ይጠቅማል።
ይህ ቃል የታመነና ሙሉ ለሙሉ ሊቀበሉት የሚገባ ነው። ¹⁰ለዚህ ብለን እንጥራለን፤ እንደክማለንም፤ ይኸውም ለሰዎች
4፡9 1ጢጥ1፡5 4፡10 ግቴ16፡16 ሐቃ1፡47፤2፡11

በመላእክት ታዮ በትንሣኤውና (ማቴ 28፡2) በዕርገቱ ጊዜ (ሐሥ 1፡10) የሆነውን ለመግለጽ ነው።

4፡1 በኋለኞች ዘመናት፤ ጌታችን ኢየሱስ ክርስቶስ በዚህ ቦታ ምድር ላይ በሥጋ ከተገለጠበት ጊዜ አንሥቶ ያለውን ጊዜ የሚያመለክት ነው (የዕብ 1፡1 ማብ ይመ)። ጳውሎስ ስለ ሐሰት ትምህርቶች የጻፈው፤ ከክርስቶስ ጸገም ምጽእት ጥቂት ቀደም ባለው ጊዜ ብቻ የሚከሰቱ መሆናቸውን በማመልከት ሳይሆን፤ መልእክቱን በጻፈበት ጊዜ እንኳ ማቅረቁት መጀመራቸውን በማመልከት መሆኑን በቀጥር 7 ላይ በግልጽ መረዳት ይቻላል። መንፈስ በግልጽ ይናገራል፤ ለምሳሌ ማቴ 24፡11፤ ማር 13፡22፤ ሐሥ20፡29-30፤ 2ተሰ 2፡3 ይመ። እዚህ ላይ ግን ጳውሎስ የሚናገረው ከመንፈስ ቅዱስ ስላገኘው ልዩ መገለጥ ሳይሆን አይቀርም።

4፡3፤ ይህ መጽሐፍ ቅዱሳዊ ያለሆነ ሥጋን የሚጨቀን ትምህርት የመንፈሱ ለኖስትሳውን ትምህርት መሠረት ከሆነው ቀስ ርኮስ ነው ከሚለው ትምህርት ነው (ከ1ኖሐንስ መግቢያ፤

“የናስትሳውያን ትምህርት” የሚለውን ይመ) ።

4፡7 ከአርሚያቶ ተረታ ተረት፤ የ1፡4 ማብ ይመ። ለእውነተኛ መንፈሳዊ ሕይወት ራሱን አሠልጥን፤ የ2፡2 ማብ ይመ። እግዚአብሔርን ለማክበር ራሱን በሥርዐት መግራትን ይጠይቃል።

4፡9 ይህ ቃል የታመነ፤ የ1፡15 ማብ ይመ። ይህም በቀ፡8 ላይ ያለውን ምሳሌያዊ ንግግር ወደ ጌላ ተመልሶ ያሳያል፤ በቀ፡10 ላይ፤ “እንጥራለን፤ እንደክማለን” የሚለው ደግሞ ከቀ፡7-8 የተጠቀሰውን ያመለክታል።

4፡10 ተስፋ፤ የ1፡1 ማብ ይመ። የሰዎች ሁሉ... አዳኝ በሆነው፤ እግዚአብሔር ሰዎችን ሁሉ ከከላለም ቅጣት ያድናቸዋል ግለት እንዳልሆነ ግልጽ ነው፤ እያንዳንዱ ሰው ድነት ያገኛል የሚለው ሐሳብ ከቃለ እግዚአብሔር ትምህርት ጋር በቀጥታ የሚቃረን ነው። እግዚአብሔር ወደ እርሱ ለሚመጡ ሰዎች ሁሉ ድነት ስለሚሰጥ አዳኝ ነው።

የሽማግሌዎችና የጲያቆች መመዘኛ				
ራሱን የሚገዛ	ሽማግሌ	1ጢጥ3፡2፤ቲቶ1፡8	የማይነቀፍ	ሽማግሌ 1ጢጥ3፡2፤ቲቶ1፡6 ጲያቆን 1ጢጥ3፡9
እንግዳ ተቀባይ	ሽማግሌ	1ጢጥ3፡2፤ቲቶ1፡8	የአንዲት ሚስት ባል	ሽማግሌ 1ጢጥ3፡2 ቲቶ3፡12
ማስተማር የሚችል	ሽማግሌ	1ጢጥ3፡2፤5፡17፤ቲቶ1፡9	ልክኛ	ሽማግሌ 1ጢጥ3፡2፤ቲቶ1፡6 ጲያቆን 1ጢጥ3፡8
የማይጣሳ ግን ጨዋ	ሽማግሌ	1ጢጥ3፡3፤ቲቶ1፡7	በሥርዐት የሚኖር	ሽማግሌ 1ጢጥ3፡2 ጲያቆን 1ጢጥ3፡8
የማይጨቃጨቅ	ሽማግሌ	1ጢጥ3፡3	የማይሰክር	ሽማግሌ 1ጢጥ3፡3፤ቲቶ1፡7 ጲያቆን 1ጢጥ3፡8
ገንዘብንም የማይወድ	ሽማግሌ	1ጢጥ3፡3	የገዛ ቤተ ሰቡን በአግባቡ የሚያስተዳድር	ሽማግሌ 1ጢጥ3፡4 ጲያቆን 1ጢጥ3፡12
በውጭ ባሉት ዘንድ መልካም ምክንያት ያለው	ሽማግሌ	1ጢጥ3፡7	ታክሼናና አከባሪ ልጆቻቸውን - የሚያስተዳድሩ	ሽማግሌ 1ጢጥ3፡4-5፤ቲቶ1፡6 ጲያቆን 1ጢጥ3፡12
በራሱ የማይመካ	ሽማግሌ	ቲቶ1፡7	ተገቢ ባልሆነ መንገድ ለጥቅም የማይሮጥ	ሽማግሌ ቲቶ1፡7 ጲያቆን 1ጢጥ3፡8
ግልፍተኛ ያልሆነ	ሽማግሌ	ቲቶ1፡7	የእምነትን ጥልቅ ምስጢር በንጹሕ ገሊና የሚጠብቅ	ሽማግሌ ቲቶ1፡9 ጲያቆን 1ጢጥ3፡9
በጎ የሆነውን ነገር የማይወድ	ሽማግሌ	ቲቶ1፡8	ቃላቸውን የማይለውጡ	ጲያቆን 1ጢጥ3፡8
ቅን፣ቅዱስ	ሽማግሌ	ቲቶ1፡8	የተፈተኑ	ጲያቆን 1ጢጥ3፡10
ራሱን የሚገዛ	ሽማግሌ	ቲቶ1፡8		

ሁሉ በተለይም ለሚያምኑት አጻኝ በሆነው በሕያው ስገዝሐከሐድ ተስፋ ስለምናደርግ ነው።

¹²ወጣትነትህን ማንም አይኖሩት ነገር ግን ለሚያምኑት በንግግርና በኑሮ፣ በፍቅር፣ በእምነትና በንጽሕና አርአያ ሁኔታቸው።

¹³እኔ እስከመጣ ድረስ ለማግባቱ ለመምከርና ለማስተማር ትጋ። ¹⁴ሽማግሌዎች እጃቸውን በአንተ ላይ ሲጭኑ በትንቢት የተሰጠህን የጸጋ ስጦታ ቸል አትበል።

¹⁵ሰው ሁሉ ማደግህን ያይ ዘንድ በእነዚህ ነገሮች ላይ አትኩር። በትጋትም ፈጽማ ቀቅ፤ በእነዚህም ጽና፤ ይህን ብታደርግ፤ ራስ ህንና የሚሰሙህንም ታድናለህና።

ስለ መበለቶች ስለ ሽማግሌዎችና ስለ ባሪያዎች የተሰጠ ምክር

5አረጋዊውን ሰው እንደ አባትህ ቁጥረህ ምክረው እንጂ በገይል ቃል አትናገረው። ወጣት ወንዶችን እንደ ወንድሞች ተቀበላቸው። ንእንዲሁም አረጋገቶችን እንደ እናቶች ወጣት ሲቶችን ደግሞ እንደ እንቶች በፍጹም ንጽሕና አስተናግዳቸው።

³በእርግጥ ችግረኛ የሆኑትን መበለቶች ተንብሰዋቸው። ንእንዲት መበለት ግን ልጆች ወይም የልጅ ልጆች ቢኖሯት፤ እነዚህ ልጆች የራሳቸውን ቤተ ሰብ በመርዳትና ለወላጆቻቸውም ብድራትን በመመለስ ከሁሉ በፊት እምነታቸውን በተግባር ለማሳየት መማር ይጠቅማል። ይህ ስገዝሐከሐድን ደስ የሚያሰኝ ነውና። ²በእርግጥ መበለት የሆነች ብቻም ንም የምትኖር ተስፋዋን በስገዝሐከሐድ ላይ ታደርጋለች። ለጸሎትና የእገዛሐከሐድን ርዳታ ለመለመን ለሊትና ቀን ትተጋለች። ፍምድ ራዊ ደስታን የምትሻሻል መበለት ግን በሕይወት ብትኖርም የሞተች ናት። ⁷ማንም የሚነቀፍበት ነገር እንዳይኖር፤ ይህንም ትእዛዝ ለሕዝቡ ሰጥ። ⁸አንድ ሰው ዘመ

4፡11 ከጣፕ571፡62
4፡12 ራል3፡171
ተሰ1፡712ተሰ3፡91
1ጢዋ1፡141
2ጢዋ1፡71
ቲቸ2፡71511፡ፋፕ5፡3
4፡13 ሉቃ4፡161
ሉሥ13፡14-161
ቄላ4፡161ተሰ5፡271
1ጢዋ3፡14
4፡14 ሉቃ6፡61
11፡3011ጢዋ1፡181
2ጢዋ1፡6
4፡16 ሮሜ11፡14
5፡1 ዘሊ19፡321
ቲቸ2፡26
5፡3 ቀፋ5፡16
5፡4 ቀፋ8፡1
ሮሜ12፡21
ሉል5፡1016፡1
211ጢዋ2፡3
5፡5 ቀፋ3፡161
ሉቃ2፡371
ሮሜ11፡101
1ፋቸ፡7341
1፡ፋፕ3፡5
5፡6 ሉቃ15፡241
5፡7 1ጢዋ4፡111
6፡2
5፡8 2፡ፋፕ2፡11
ይሁ 4

5፡10 ቀፋ161
ሉቃ14፡4፡ሉሥ9፡361
ሮሜ13፡11ጢዋ6፡181
1ጢዋ2፡12
5፡13 ሮሜ21፡291
2ተሰ3፡11
5፡14 1ፋቸ፡791
1ጢዋ6፡1
5፡15 ጣቴ4፡10
5፡16 ቀፋ3፡5
5፡17 ሉሥ11፡301
ፋል2፡291ተሰ5፡12
5፡18 ዘሊ19፡131
ዘጸ24፡14፡15125፡41
ፕቴ10፡10፡ሉቃ10፡71
1ፋቸ፡917፡9፡14

ዶጃን በተለይም የቅርብ ቤተ ሰቡን የማይረዳ ከሆነ ሃይማኖቱን የካደገ ከሃይማኖቱም ሰው ይልቅ የባሰ ክፉ ነው። ⁹ዕድሜዎ ከሥልሳ ዓመት ያነሰ መበለት በመዝገብ ላይ አትጽፍ፤ ደግሞም የአንድ ባል ሚስት የነበረች ልትሆን ይገባል። ¹⁰ልጆችን በግሳደግ፤ እንግዶችን በመቀበል፤ የቅዱሳንን እገር በማጠብ፤ የተቸገሩትን በመርዳትና በሰብ ምግባር ሁሉ ራሷን በመስጠት በሙሉ ካም ሥራም የተመሰከረላት መሆን አለባት።

¹¹ወጣት መበለቶችን ግን እንዲህ ባለው መዝገብ አትጽፋቸው። ምክንያቱም ሥጋዊ ፍላጎታቸው ለክርስቶስ በገቡት ቃል ላይ በሚያይልበት ጊዜ ለማግባት ይሻሉና። ¹²በዚህም ፍርድን በራሳቸው ላይ ያመጣሉ፤ በመጀመሪያ የገቡትን ቃል ኪዳን አፍርሰዋልና። ¹³በተጨማሪም ሥራ መፍታትንና ከቤት ቤት መዞርን ይለምዳሉ፤ ሥራ ፊት መሆን ብቻ ሳይሆን፤ የማይገባውን እየተናገሩ ሐሜተኞችና በሰው ጉዳይም ጣልቃ የሚገቡ ይሆናሉ። ¹⁴ስለዚህ ባል የሞተባቸው ወጣት ሲቶች እንዲያገቡ፤ ልጆች እንዲወልዱ፤ ቤታቸውን እንዲያስተዳድሩ፤ ጠላትም የሚነቅፍባቸውን ነገር እንዳያገኝ እመክራለሁ። ¹⁵በእርግጥ ከዚህ በፊት አንዳንዶች ለይጣንን ለመከተል ዘመር ብለዋል።

¹⁶አማኝ የሆነች ማንኛዋም ሴት በቤተ ሰቧ ውስጥ መበለቶች ቢኖሯት፤ ቤተ ክርስቲያን እውነተኛ መበለቶችን ብቻ መርዳት እንድትችል እርሷው ትርዳቸው እንጂ ለቤተ ክርስቲያን ሽክም እንዲሆኑ አትተዋቸው።

¹⁷ቤተ ክርስቲያንን በሚገባ የሚያስተዳድሩና ይልቁንም በመሰበከና በማስተማር የሚተጉ ሽማግሌዎች ዕጥፍ ክብር ይገባቸዋል። ¹⁸መጽሐፍም፤ “እያብራራ የለውን በሬ አፉን አትሠር፤” ደግሞም፤ “ለሠራተኛ

⁹ ወይም ለባል ታግኝ የነበረኛ
¹⁸ ዘጸ 25፡14

4፡12 ወጣትነትህን ጢዋቴዎስ በዚያን ጊዜ ዕድሜው ሠላሳ ዓመት ወይም ከዚያ ያነሰ ሊሆን ይችላል። በወቅቱ እንዲህ ዐይነቱን ታላቅ የገላፊነት ቦታ በዚህ ዕድሜ ማግኘት የተለመደ አገልግሎት፤ ከዚህም የተነሳ አመራሩ ጥያቄ ወጥቶ ሳይዘነ አልቀረም።

4፡13 እኔ እስከመጣ ድረስ አውሎስ በዚያን ጊዜ በኢፌዴሪያ በኩል ወደ መቄዶኒያ አልፎ ነበር። ነገር ግን በፍጥነት ወደ ኢፌዴሪያ ተመልሶ ጢዋቴዎስን የማየት ተስፋ እንዳለው ይገልጻል።

4፡14 በትንቢትና የ1፡18 ጣብ ይመ።

4፡16 ራሳህን የሚሰሙህንም ታድናለህ በእርግጥ የሚያድን እገዛሐከሐድ ብቻ ነው፤ በሌላ በኩል ግን ክርስቲያኖችም ሊሉቸን ወደ ድነት ለማምጣት የእገዛሐከሐድ መሣሪያ ሊሆኑ ይችላሉ። ታድናለህ ድነት ድርጊትም ሂደትም ነው። ንታን እንደ ግል አጻኞችን አድርገን በተቀበልን ጊዜ ድነናል፤ ጻፋ ግን ክርስቶስን ወደ መምልላል ዕለት ዕለት በምናድግበት ጊዜም መጻፍችን ይጻፍ (1ፋቸ 1፡18)።

5፡3 በእርግጥ ችግረኛ የሆኑትን መበለቶች ተንክባቸው። ቀጣዩ ነገሮችን በመስጠት ርዳቸው ማለት ሊሆን ይችላል። በዚያን ዘመን መበለቶች የጡረታ አካል፤ ከመንግሥት የሚገቡ ርዳታ፤ የሕይወት የባሕር ወይም እነዚህን የመሳሰሉ ነገሮች በሳልባቸው ለችግር የተጋለጡ ነበሩ።

5፡6 በሕይወት ብትኖር የሞተች ናት፤ በሕይወት እያለች በመንፈሳዊ ሕይወቷ የሞተች ናት ማለት ነው።

5፡9 መዝገብ ላይ፤ የኢፌዴሪያ ቤተ ክርስቲያን የምትረዳቸውን ባለቤቶች መዝገብ የያዘች ትመሳሰላች። መበለቶች ከቤተ ክርስቲያን ሽማግሌዎች ደረጃ የሚያስተካክላቸው ማዕረግ መፍሩን የሚያረጋግጥ ማስረጃ ባይኖራት፤ በጸሎት እንዲተሩ (ቀፋ 5) በሰ ሥራ (ቀፋ10) እንዲጻፉ ይጠበቅባቸው ነበር።

5፡10 የቅዱሳንን እገር በማጠብ ሰዎች ለሁራት የሚጸፉት ሥራ ነው፤ ነገር ግን ዐቢራ በመሆኑና የሚያደርጉትም ክፉት ሜግ ስለሆነ ማጠብ አስፈላጊ ነው (ዮሐ 13፡14 ይመ)።

5፡12 በመጀመሪያ የገቡትን ቃል ኪዳን ለፍርስዋልና ምናልባት እንዲት መበለት በመዝገብ ውስጥ ስጋ የሚጻፍበት ጊዜ ራሷን ክርስቶስን ታስገዛ ነበር፤ ነገር ግን ጸግም ስታገባ ይህ ትጋት ቀንሰ ሊሆን ይችላል፤ ወይም አውሎስ እንዳት መበለት ከእምነቷ ውጭ የሆነ ጋብቻ ለሙጽም የምታደርገውን ማወላወል ክርስቲያኖች በክርስቶስ ካገኛቸው እውነተኛ መታመን ጋር ሊያንጸጽር ፈልጎ ሊሆን ይችላል።

5፡15 ለይጣን የባሰ 3፡1 ማቴ 16፡231 ቄላ 3፡5 ጣብ ይመ።

5፡171 ሽማግሌዎች ሁሉ፤ መሪዎች ናቸው (3፡4-5) ፤ ይኸውም፤ ማስተማርና መስበክ ነው (3፡2)፤ እነዚህም ለእነዚህ ይገባቸዋል። ይላቸውም በመሪነታቸው በተለይም በግስተማርና በመስበክ የሚደክሙት ግን ዕጥፍ ክብር ማግኘት ይገባቸዋል፤ እንዲህ ዐይነቱ ክብር የገንዘብም ድጋፍ እንደሚያጠቃልል በተቀጥረ 18 ላይ የተረቡት ሁሉ፤ መግለጫዎች ይጠቀማሉ።

5፡18 መጽሐፍት ያሉ የብሉይገና (ዘጸ 25፡14) እና ኢጲስን

ደመወዙ ይገባዋል። ይላልና። 19 በሁለት ወይም በሦስት ምስክሮች ካልተደገፈ በቀር በሽማ ግሌ ላይ የሚቀርብ ክስ አትቀበል። 20 ሌሎች አይተው እንዲጠነቀቁ ንጢአት የሚሠሩትን በገብኢ ፊት ገሥጽቸው።

21 በሃይለክብረዬና በክርስቶስ ኢየሱስ፤ በተመራጡትም መላእክት ፊት እነዚህን ትእዛዛት ያለ አድልዎ እንደተጠበቁና አንዳችም ነገር በማበላለጥ እንዳታደርግ ዐደራ አልሃለሁ።

22 በማንም ላይ እጅ ለመጫን አትቸኩል፤ ከሌሎችም ጋር በገጢአት አትተባበር፤ ራስህን በንጽሕና ጠብቅ።

23 ለሆድህና ደጋግሞ ለሚሥጠህ ሕመም፤ ጥቂት የወይን ጠጅ ጠባባት እንጂ ከእንግዲህ ውሃ ብቻ አትጠባ።

24 የአንዳንድ ሰዎች ንጢአት ግልጽ ነው፤ ከእነርሱም ቀድሞ ፍርድ በታ ይደርሳል፤ ሌሎችን ግን ንጢአታቸው ይከተላቸዋል። 25 መልካም ሥራም እንደዚሁ ግልጽ ነው፤ ግልጽ ያልሆነ ቢኖርም እንኳ ተሰውሮ አይቀርም።

6 የሃይለክብረዬ ስምና ትምህርቱም እንዳይለደቡ፤ በባርነት ቀንበር ሥር ያሉ ሁለቱ ጌቶቻቸው ሙሉ ክብር እንደሚገባቸው አደርገው ይቀጥሩ። 7 ሦራሪያም፤ ጌቶች ያሏቸውም፤ ወንድሞች ስለ ሆኑ የሚገባቸውን ክብር አይንፈንቃቸው፤ ይልቁንም በአገልግሎታቸው የሚጠቀሙ አማኞችና ወዳጆቻቸው ስለሆኑ የበለጠ ሊያገለግላቸው ይገባል። እነዚህን ነገሮች አስተምር፤ ምክርም።

የገንዘብ ፍቅር

3 ማንም የሐሰት ትምህርት ቢያስተምር፤ ከጌታችን ከኢየሱስ ክርስቶስ ጤናማ ቃልና እውነተኛ መንፈሳዊነትን ከሚያጉለብት ትምህርት ጋር የማይስማማ ቢሆን፤ ሳይሆን በትዕቢት ተወጥሮአል፤ አንዳችም አያስተ

5፡19 ጥ18፡161
ሐሥ1130
5፡20 ዘ413፡11
2ጢጥ4፡21
ቲቶ11፡1312፡15
5፡21 1ጢጥ6፡13፡1
2ጢጥ4፡1
5፡22 መዝ18፡26፡1
ሐሥ6፡61፡አፈ5፡11
5፡23 1ጢጥ3፡8
6፡1 ኦፊ6፡51
1ጢጥ5፡141
ቲቶ2፡5፡8
6፡2 1ጢጥ4፡111
ፊጥ16
6፡3 1ጢጥ1፡3፡10
6፡4 1ጢጥ3፡26፡1
2ጢጥ2፡1413፡4

6፡5 2ጢጥ3፡8፡1
ቲቶ1፡15
6፡6 ሐፈ4፡111
1ጢጥ4፡81፡ቢ3፡5
6፡7 ለጥ1፡121፡1
መዝ49፡13፡መዝ5፡15
6፡8 ም430፡81
ዕብ13፡5
6፡9 ም415፡27፡1
28፡201፡ጢጥ3፡7
6፡10 ቀ፡21፡1
ኢሉ7፡21፡1
1ጢጥ3፡31፡5፡10
6፡11 ቀ፡3፡5፡6፡1
1ጢጥ1፡1412፡21
2ጢጥ2፡22፡3፡10፡1
3፡17
6፡12 ቀ፡9፡1
ጥ2፡246፡1፡ፍ፡9፡25፡1
26፡1፡ፈ፡3፡12፡1
1ጢጥ1፡181፡ፍ፡3፡1
6፡13 ቀ፡12፡1
የሐ18፡33፡37፡1
1ጢጥ5፡21፡1
2ጢጥ4፡1
6፡14 1ፊቱ1፡7፡1
1ተሰ3፡13፡1
2ጢጥ1፡1014፡1፡8
6፡15 ዘ410፡17፡1
መዝ36፡31፡ፈ፡24፡7፡1
1ጢጥ1፡11፡1፡7፡1
246፡ተ፡1፡3፡1፡አ፡15፡1
17፡1419፡16

ውልም። ስለ ቃላት ለመከራከርና ለመግላት ክፉ ጉጉት አለው፤ እነዚህም ቅናትን፤ ጥልን፤ ስድብን፤ መጥፎ ጥርባሬን ያስከትላሉ። እውነትን በተቀመና መንፈሳዊው ነገር ትርፍ ማግኛ በሚመስላቸውና አእምሮ በጉዳላቸው ሰዎች መካከል የማያባራ ንትርክ ያመጣሉ።

6 ነገር ግን እውነተኛ መንፈሳዊነት ባለን ነገር ከመርካት ጋር ትልቅ ትርፍ ነው። ገምክንያቱም ወደ ዓለም ያመጣነው ምንም ነገር የለም፤ ምንም ነገር ይዘን መሄድም እንችልም። ነገር ግን ምግብና ልብስ ካለን፤ ያ ይበቃናል። ዓለጠጋ ለመሆን የሚፈልጉ ግን ወደ ፊትና ወደ ወጥመድ፤ እንዲሁም ሰዎችን ወደ መፍረስና ወደ ጥፋት ወደሚያዘቅጠው ወደ ብዙ ከንቱና ክፉ ምኞት ይወድቃሉ። 10 ምክንያቱም የገንዘብ ፍቅር የክፋት ሁሉ ሥር ነው፤ አንዳንዶች ባለጠጋ ለመሆን ካላቸው ጉጉት የተነሣ ከእምነት መንገድ ስተው ሄደዋል፤ ራሳቸውንም በብዙ ሥቃይ ወግተዋል።

እውሉስ ለጢጥፎዎስ የሰጠው ዐደራ

11 የሃይለክብረዬ ስው ሆይ፤ አንተ ግን ከዚህ ሁሉ ሽሽ፤ ጽድቅን፤ እውነትን መንፈሳዊ ሕይወትን፤ እምነትን፤ ፍቅርን፤ ትዕግሥትንና ገርነትን ተከታተል። 12 መልካሙን የእምነት ገድል ተጋደል፤ በብዙ ምስክሮች ፊት በመልካም መታመን የመሰከር ሀላፊነት የተጠራሀበትን የዘላለም ሕይወት አጥብቀህ ያዝ። 13 ለሁሉም ሕይወትን በሚሰጥ በእግዚአብሔር ዘንድ እንዲሁም በእግዚአብሔር ፊት እውነትን በመሰከር በክርስቶስ ኢየሱስ ፊት ዐደራ የምለህ። 14 ጌታችን ኢየሱስ ክርስቶስ እስኪገለጥ ድረስ፤ ይህን ትእዛዝ ያለ ዕድፍና ያለ ክፉ ሆኑ እንድትጠብቁ ነው። 15 ያም መግለጥ፤ የተባረከውና ብቻውን ገዥ የሆነው

፡18 ሉቃ 10፡7

ኪዳን (ሉቃ 10፡7) መጻሕፍትን የሚያሳይ ነው፤ ይህም የሚያሳየን በዚያን ወቅት የአዲስ ኪዳን መጻሕፍት (ጥቂት መጻሕፍት) ከብሉይ ኪዳን መጻሕፍት እኩል ሥልጣን እንዳላቸው መታዎት እንደ ጀመሩ ነው።

5፡20 ንጢአት የሚሠሩትን፤ እውሉስ፤ ሽማግሌዎች ላይም የሥነ ሥርዐት ርምጃ ሊወሰድላቸው እንደሚገባ ያመለክታል።

5፡21 በተመራጡትም መላእክት፤ ከስይጣንና ከሌሎቹ ከወደቀ መላእክት ጋር የሚገጸር ነው።

5፡22 በማንም ላይ እጅ ለመጫን አትቸኩል፤ እውሉስ እያለ ያለው፤ ለዚህ በታ የታወቀ ሰው ንግሥትን በሚገባ ለመጣ ጣት ብሏት ያለው መሆኑን ለግንዛቤ እንዲችሉ ባቂ ጊዜ ላይ ሰጠውና ይህም ላያረጋግጥ፤ አንዱን ሰው የቤተ ክርስቲያን እረኛ አድርጎ መሾም ተገቢ እንዳልሆነ ነው። ከሌሎችም ጋር በገዢነት አትሳተብር፤ ለሽማግሌና አገልግሎት ተገቢ ያልሆነውን ሰው አትሹም። ራሱን በንጽሕና ጠብቅ፤ ተገቢ ያልሆነውን ሰው በመሾም ተሳትፎ አለማድረግ የሚያመልክት ሊሆን ይችላል።

5፡23 ውሃ ብቻ አትጠባ፤ እውሉስ ስለ ቤተ ክርስቲያን እረኛች በጻፈው መልእክት ውስጥ ተጨማሪ ሆኖ የገባ ምክር ነው፤ ጢጥፎዎስ ለነበረ ሥጋዊ ሕመም፤ ምናልባት ገጽሐ የመጣጥ ውሃ ማግኘት አስቸጋሪ ሰሚሆንበት ጊዜ ጥቂት የወይን ጠጅ እንዲጠባ፤ እውሉስ ምክር ይለግሃል።

5፡24-25 የአንዳንድ ሰዎች ንጢአት... መልካም ሥራም ፤ መልካም መልካሙን ሥራ ግዛት ብቻ ሳይሆን በተጀግረው ዕጩ ሕይ

ወት ውስጥ የተደበቁ ንጢአቶችም ሊኖሩ ስለሚችሉ እነዚህን ለማወቅ ንቁ ሆኖ መገኘት እንደሚያስፈልግ እውሉስ ይመክራል።

6፡1 በባርነት፤ የሌፈ 6፡5፤ የቄላ 3፡22-4፡1 ግብ ይመ።

6፡2 ለስተምር፤ ምክርም፤ ለባርነት የተሰጠውን መመሪያ ያመለክታል።

6፡3-5፤ እውሉስ በ1፡3 ላይ ወዳለው ትምህርት ይመለከታል።

6፡5 እውነትን በተቀመና በአንድ ወቅት እውነትን ያወቁ፤ በኋላ ግን ወደ ስኬት ጉዳይ ያመሩ ናቸው። መንፈሳዊ ነገር ትርፍ ግን፤ በሚመስላቸው የታረቁ 11፡7 ግብ ይመ።

6፡11 እውነተኛ መንፈሳዊ ሕይወትን የ2፡2 ግብ ይመ።

6፡12 መልካም መታመን የመሰከርሁልን፤ ጢጥፎዎስ በመጀመሪያም የእውሉስ የወንጌል ጉዞ ወቅት በተጠመቀ ጊዜ እምነቱ የተገለጸበትን የሚያሳይ ነው። የዘላለም ሕይወት አጥብቀህ ያዝ፤ ጢጥፎዎስ ቀደም ብሎ የአን ስለ ሆነ የዘላለም ሕይወት አለው፤ ነገር ግን እውሉስ ጠቀሟታውን በመላት እንዲያውጅ ያበረታታዋል (ቀ፡17-19 እና የ4፡16 ግብ ይመ።)።

6፡13 በአንጥብ በእሳጦስ ፊት እውነትን በመሰከር በየሐ 18፡33-37፤ 19፡10-11 የተጠቀሙን የኢየሱስን ንግዢ የሳመክት አይርም።

6፡14 ይህን ትእዛዝ ወንጌልን እንዲሰክና ቤተ ክርስቲያን እንዲከበብ ለጢጥፎዎስ የተሰጠውን ንግድነት ያመለክታል (ቀ፡20)።

<p>የነገሥታት ንጉሥ፤ የጌቶችም ጌታ ስገዜ ስብሐቱ በራሱ ጊዜ የሚያሳየው ነው፤ ¹⁶እርሱ ብቻ አመዋቲ ነው፤ ሊቀረብ በማይቻል ብርሃን ውስጥ ይኖራል፤ እርሱን ያየ ማንም የለም፤ ሊያየውም የሚችል የለም። ለእርሱ ክብርና ኃይል ከዘላለም እስከ ዘላለም ይሁን፤ አሜን።</p> <p>¹⁷በዚህ ዓለም ባለጠነች የሆኑት እንዳይታቡ፤ ደስም እንዲለን ሁሉን ነገር አትረፍር፤ በሚሰጠን በእግዚአብሔር እንጂ አስተማማኝነት በሌለው በሀብት ላይ ተስፋ እንዳያደርጉ እዘዛቸው። ¹⁸መልካም እንዲሠሩ፤ ቸሮችና ለማካፈል ፈቃደኞች የሆኑ እንዲሆኑ እዘዛቸው። ¹⁹በዚህ ዓለም ይሁንት እውነተኛ</p>	<p>6፡16 መዝ104፡21 የሐ1፡18፤ ሮግ21፡1፤36፤ 1ጢሞ1፡17፤ 1ዮሐ1፡7 6፡17 ተ፡9፤ መዝ62፡10፤ ኤር49፡4፤ሉቃ12፡20፤ 21፡ሐሥ14፡17፤ 1ጢሞ4፡10 6፡18 ሮግ 12፡8፤13፡ኤፌ4፡28፤ 1ጢሞ5፡10 6፡19 ተ፡12፤ ማቴ6፡20፤ኤፌ3፡12</p>	<p>የሆነውን ሕይወት ያገኘ ዘንድ፤ ለሚመጣው ዘመን ጽኑ መሠረት የሚሆን ሀብት ለራሳቸው ያከማቻሉ።</p> <p>²⁰ጢሞቴዎስ ሆይ፤ በዐደራ የተቀበልሽ ውን ሁሉ ጠብቅ፤ እግዚአብሔርን ከማያስከብር ከከንቱ ልፍለፋና በውሸት ዕውቀት ከተባለ የተቃውሞ ፍልስፍና ራቅ፤ ²¹የዚህ ዓይነት ዕውቀት አለን ሲሉ የነበሩ አንዳንዶች ይህን በማድረጋቸው ከእምነት መንገድ ስተው ሄደዋል።</p> <p>እጋ ከእናንተ ጋር ይሁን።</p> <p>6፡20 2ጢሞ1፡12፤ 14፡2፤16 6፡21 ተ፡10፤ ቄላ4፡18፤2ጢሞ2፡18</p>
--	---	--

6፡15 የነገሥታት ንጉሥ፤ የጌቶችም ጌታነ ራሱ 19፡16 ይመ። በራሱ ጊዜ፤ የእያሰሰ የመጀመሪያ ምጽአት እግዚአብሔር በፈቀደበት በትክክለኛው ጊዜ እንደሆነ ሁሉ (ዝ፡4፡4)፤ ዳግም ምጽአቱም እንደዚሁ ይሆናል።

6፡16 እርሱን ያየ ማንም የለም፤ ሊያየውም የሚችል የለም፤ የሐ 1፡18 ይመ።

6፡19 ሕይወት ያገኘ ዘንድ፤ የተፈ 12 ማብ ይመ።

6፡20 በዐደራ የተቀበልሽውን ወንጌልን ማለቱ ነው። በ2ጢሞ 1፡14 ላይም ተመሳሳይ ትእዛዝ ይገኛል። በውሸት ዕውቀት

ቀት ከተባለ፤ አንድ ሰው ዕውቀት ካለው ይድናል ብሎ የሚያስተምረውን የመጀመሪያውን የኖስትሳውያን ትምህርት የሚያመለክት ነው። ኖስትስ የሚለው ቃል ዕውቀት ከሚለው የግሪክ ቃል የመጣ ነው። (ከ1ዮሐንስ መግቢያ "ኖስትሳውያን ትምህርት" የሚለውን ይመ።)

6፡21 እጋ ከእንተ ጋር ይሁን፤ በግሪኩ "እንተ" የሚለው ቃል የብዙ ቋንቋ ማመልከቱ፤ ጳውሎስ መልእክቱን የጻፈው ለጢሞቴዎስ ቢሆንም እንኳ ለመላው የኤፌሶን ቤተ ክርስቲያን ማንበረ ምእመናን እንዲነበብ መፈለጉን ያመለክታል።

የሐዋርያው ጳውሎስ መልእክት ወደ ጢሞቴዎስ - ሁለተኛ

መግቢያ

በገጽ 1835 ላይ “መልእክታት ምጋቤ” የሚለውን ይመ::

ጸሓፊው፤ መልእክቱ የተጻፈበት ጊዜና ቦታ

ጳውሎስ በ62/63 ዓ.ም. ከሮም እስር ቤት ከተለቀቀ በኋላና (ሐሥ 28) የመጀመሪያውን የጢሞቴዎስን መልእክትና የቲቶን መልእክት ከጻፈበት ከአራተኛው ሐዋርያዊ የወንጌል ጉዞው በኋላ በንጉሠ ነገሥት ኔሮ ዘመን መንግሥት በ66-67 ዓ.ም. በድጋሚ ታስሮ ነበር:: 2ኛ ጢሞቴዎስንም የጻፈው በዚህ ጊዜ ነበር:: ጳውሎስ በመጀመሪያው እስራቴ ወቅት ቤት ተከራይቶ ይኖር ነበር (ሐሥ 28÷30):: በሁለተኛው ግን ከምድር በታች ባለ ቀዝቃዛ እስር ቤት ውስጥ (4÷13) እንደ ማንኛውም ወንጀለኛ በሰንሰለት ታስሮ ተንገላጅል (1÷16፤ 2÷9):: ጓደኞቹ የት እንደ ታሰረ እንኳ ለማወቅ ከፍተኛ ሽግር ገጥሞአቸው ነበር (1÷17):: ሐዋርያው በእርሱ አማካይነት መሠራት የሚገባው ሥራ እንደተጠናቀቀ እና የሕይወቱ ፍጻሜ እንደቀረበ ዐውቆአል (4÷6-8)::

የተጻፈበት ዐላማ

ጳውሎስ ለጢሞቴዎስ ይህን መልእክት እንዲጽፍ ያደረጉት ሦስት ምክንያቶች ነበሩት::

1) ጳውሎስ ብቸኛ ሆኖ ነበረ፤ ፊሎጎስና ሔርዋኒኔስ፤ በእስያ አውራጃ ያሉት የሥራ ጓደኞቹ ሁሉ (1÷15)፤ ዴማስም (4÷10) ትተውት ሄደዋል:: ቄርቂስ፤ ቲቶና ቲኪቆስም በአጠገቡ አልነበሩም (4÷10-12)፤ ከእርሱ ጋር የነበረው ሉቃስ ብቻ ነው (4÷11):: ጢሞቴዎስ ልጅ አባቱን እንደሚያገለግል ከጳውሎስ ጋር ሆኖ ያገለገለ (ፊል 2÷22፤ 1ቆሮ 4÷17 ይመ) የጳውሎስ የሥራ ባልደረባ (ሮሜ 16÷21) ነበር:: ጳውሎስም “ስለ እናንተ ደንንነት ከልብ የሚገደው እንደ እርሱ ማንም የለኝም” በማለት መስክሮለታል (ፊል 2÷20):: ጳውሎስ ጢሞቴዎስን ከመናፈቁ የተነሣ በአስቸኳይ ወደ እርሱ እንዲመጣ (1÷4) ሁለት ጊዜ ጠይቄታል (4÷9-21):: ስለ ጢሞቴዎስ በበለጠ ለማወቅ ከ1ኛ ጢሞቴዎስ መግቢያ “የመልእክቱ ተደራሲ” የሚለውን ይመ::

2) ጳውሎስ በኔሮ ዘመን ከነበረው ስደት የተነሣ ስለ ቤተ ክርስቲያን በጣም ይጨነቅ ነበር፤ ጢሞቴዎስንም የወንጌል ዐደራ እንዲጠብቅ (1÷4)፤ በእርሱም እንዲጸና (3÷14)፤ የሰብከት አገልግሎቱን እንዲያቋርጥና (4÷2) አስፈላጊም ከሆነ ስለ ወንጌል መከራን እንዲቀበል ይመክረዋል (1÷8፤ 2÷3)::

3) በጢሞቴዎስ በኩልም ለኤፌሶን ቤተ ክርስቲያን መጻፍ ፈልጎአል (የ4÷22 ማብ ይመ)

አስተዋፅኦ

1. መግቢያ (1÷1-4)
2. ጳውሎስ ለጢሞቴዎስ መጨነቁ (1÷5-14)
3. ጳውሎስ የነበረበት ሁኔታ (1÷15-18)
4. ለጢሞቴዎስ የተሰጠ ልዩ መመሪያ (ም 2)
  - ሀ. ለትዕግሥት የቀረበ ጥሪ (2÷1-13)
  - ለ. ከአጉል ክርክር እንዲርቅ የተሰጠ ማስጠንቀቂያ (2÷14-26)
5. ስለ መጨረሻው ዘመን የተሰጠ ማስጠንቀቂያ (ም 3)
  - ሀ. የሚያስጨንቁ ዘመናት (3÷1-9)
  - ለ. ዘመናቱን የመዋጊያ ዘዴዎች (3÷10-17)
6. የጳውሎስ የሰንብት ንግግር (4÷1-7)
  - ሀ. ቃሉን እንዲሰበክ የሰጠው ትእዛዝ (4÷1-5)
  - ለ. የጳውሎስ የድል ተስፋ (4÷6-8)
7. የመጨረሻ ሰላምታ (4÷9-22)

ወታደርና ከእኛ ጋር መስራን ተቀበል።
 'ሳውትድርና የሚያገለግል ሰው አዛዥና ለማ
 ስደሰት ይጥራል እንጂ በሌላ ሥራ ራሱን
 አያጠልፍም።' እንደዚህም በውድድር የሚሳ
 ተፍ ሰው፣ የውድድሩን ሕግ ጠብቆ ካልተወ
 ዳደረ ድድሱን አክለላ አይገኝም። 'ፍትሕ
 ገበሬም ከሰብሉ ለመጠቀም የመጀመሪያው
 ሊሆን ይገባል።' እኔ የምሰውን ልብ በል፤
 ጌታ በሁሉም ነገር ማስተዋልን ይሰጥሃልና።

⁹ከሙታን የተነሣውን፣ ከዳዊት ዘርም የሆነውን ኢየሱስ ክርስቶስን አስብ፤ የእኔም የወንጌል ይኸው ነው፤ 'የሐዚህም እንደ ወንጀ ለኛ እስከ መታሰብ ድረስ መስራት እየተቀበልሁ ነው፤ የእግዚአብሔር ቃል ግን አይታሰርም።' ¹⁰በሐዚህ በክርስቶስ ኢየሱስ ያለውን መዳን ከዘላለም ክብር ጋር እነርሱም ያገኙ ዘንድ፣ ለተመረጡት ስል ሁሉንም በመታገሥ እጸናለሁ።

¹¹እንዲህ የሚለው ቃል የታመነ ነው፤ ከእርሱ ጋር ከሞትን፤

ከእርሱ ጋር ደግሞ በሕይወት እንኖራለን።

¹²በንጽና፣

ከእርሱ ጋር ደግሞ እንነግሣለን።

በንክደው፣

እርሱ ደግሞ ይከደናል፤

¹³ታማኝነት ሆነን ባንገኝ

እርሱ ታማኝ እንደ ሆነ ይኖራል፤

ራሱን መካድ አይችልምና።

እግዚአብሔር የተቀበለው ሠራተኛ

¹⁴ስለ እነዚህ ነገሮች በማሰብሆን አትተው፤ በቃላት እንዳይነታረኩ በእግዚአብሔር ፊት አስጠንቅቃችኋል፤ ይህ ጥቅም የሌለው፣ የሚሰሙትንም የሚያፈርስ ነውና። ¹⁵እንደ

2፡5 1ቆሮ9፡25
 2፡6 1ቆሮ9፡10
 2፡8 ግብ፡11
 ሐሥ2፡241ር፡22፡16፤
 16፡25
 2፡9 ሐሥ9፡16፤
 21፡331ዕብ4፡12
 2፡10 2ቆሮ1፡24
 4፡171ቆ4፡14
 4፡171፡11ል፡5፡10
 2፡11 ሮ፡6፡2-11
 1ጢጥ1፡15
 2፡12 ግብ10፡33
 ሮ፡28፡171፡1ል፡4፡13
 2፡13 ሮ፡3፡31
 1ቆሮ1፡9
 2፡14 ቀ፡231
 1ጢጥ1፡416፡4፤
 ት፡3፡9
 2፡15 ሌ፡1፡13፤
 ቄላ1፡51ያዕ1፡18

2፡16 1ጢጥ6፡201
 ቲ፡3፡9
 2፡17 1ጢጥ1፡20
 2፡18 2ተሰ2፡21
 1ጢጥ1፡1916፡21
 2፡19 ወዕ33፡121
 ዙ፡1፡6፡5እሳ28፡16፤
 ዩ፡ሐ10፡1411ቆሮ1፡21
 8፡3፡1፡4፡9
 2፡20 ሮ፡9፡21
 2፡21 2ቆሮ9፡81
 ሌ፡2፡10፡2፡1ጢጥ3፡17
 2፡22 ሐሥ2፡211
 1ጢጥ1፡5፡14
 2፡23 ቀ፡14
 2፡24 1ጢጥ3፡23
 2፡25 1ጢጥ2፡4

ማያፍርና የእውነትን ቃል በትክክል እንደ ሚያስረጽ የተመሠከረለት ሠራተኛ፤ ራስ ሆነ በእግዚአብሔር ፊት ልታቀርብ ትጋ።
¹⁶እግዚአብሔርን ከማያስከብር ከንቱ ልፍለፋ ራቅ፤ በዚህ ነገር የተጠመዱ ሰዎች ከእግዚአብሔር እየራቁ ይሄዳሉና። ¹⁷ትምህርታቸው እንደሚሸር ቀጥሎ ይሠራሉ፤ ከእነዚህም መካከል ሄሚያዎስና ፊሊጦስ ይገኛሉ። ¹⁸እነዚህም ከእውነት ርቀው የሚባዙ ናቸው። እነርሱም ትንሣኤ ሙታን ከዚህ በፊት ሆኖአል እያሉ የአንዳንዶቹን እምነት ይገለብጣሉ። ¹⁹ይሁን እንጂ፣ "ጌታ የእርሱን የሆነትን ያውቃል" የእማንን "ጌታን ስም የሚጠራ ሁሉ ከክፋት ይራቅ" የሚል ማጎተም ያለበት የማይነቃነቅ የእግዚአብሔር መሠረት ቆሞአል።

²⁰በእንድ ትልቅ ቤት ውስጥ የወርቅና የብር ዕቃ ብቻ ሳይሆን የዕንጨትና የሽክሳ ዕቃም ይኖራል፤ ከእነዚህ አንዳንዶቹ ለከበረ፤ ሌሎቹም ሳልከበረ አገልግሎት ይውላሉ። ²¹እንግዲህ ማንም ራሱን ከእነዚህ ከጠቀስኋቸው ነገሮች ቢያነጻ ለክብር አገልግሎት የሚውል፤ የተቀደሰ፤ ለጌታው የሚጠቅም፤ ለመልካም ሥራም ሁሉ የተሰናጸ ዕቃ ይሆናል።

²²ከወጣትነት ክፉ ምኞት ሸሸ፤ በንጹሕ ልብ ጌታን ከሚጠሩት ጋርም ጽፎትን፤ እምነትን፤ ፍቅርንና ሰላምን ተከታተል። ²³ከማይረባና ትርጉም የለሽ ከሆነ ክርክር ራቅ፤ ምክንያቱም እነዚህ ጠብን እንደሚያስከትሉ ታውቃለህ። ²⁴የጌታም አገልጋይ ለጣላ አይገባውም፤ ይልቁን ለሰው ሁሉ ዝር፤ ለማስተማር ብቃት ያለው፤ ትዕግሥተኛም መሆን ይገባል። ²⁵እውነትን ወደ ማወቅ

2) የውድድሩን ሥርዐት የሚከተል ሯዋ 3) ተገት የሚሠራ ገበሬ

2፡6 ከሰብሉ ለመጠቀም፤ እንደ መጀመሪያው ሁለቱ (እንደ ወታደር ቀ3-4 እና እንደ ሯዋ ቀ5) ከዚህ የምንግረው መሠረታዊ ትምህርት ከልብ የሚደረግ ጥረትና እንደሚሸልሙ ነው። ይህም ሽልማት በንጉሠ ሚካኤልን ስጦታ ብቻ ሳይሆን በወንጌል ገደል የተለወጠ ሕይወት በግዳት የሚገኝ ደስታ ነው።

2፡8 ከሙታን የተነሣውን፣ ከዳዊት ዘርም የሆነውን፤ የክርስቶስ ትንሣኤ አምላክ መሆኑን ከዳዊት ዘር መምጣቱ ደግሞ ሰው መሆኑን ያሳያል፤ ሁለቱም የወንጌል መሠረታዊ እውነቶች ናቸው። ክርስቶስ አምላክ እንደ መሆኑ መጠን ሞቱ ለጅን በጣም ከፍ ያለ ዋጋ አለው፤ ሰው እንደ መሆኑ መጠን ደግሞ በእኛ ምትክ ሊሆን ችሎአል።

2፡9 ለገደ ወንጀልኛ እስከ መታሰብ ድረስ፤ ጳውሎስ የሚገደልበትን ቀን እንደሚጠባበቅ ግልጽ ነው (4፡6 ይመ)።

2፡10 በክርስቶስ ለየተሰከ የ1፡3 ማብ ይመ። ከዘላለም ክብር፤ የድንበት የመጨረሻው ውጤት ነው። ለተመረጡት ስል ሁሉንም በመታገሥ እጸናለሁ፤ አምነው የእግዚአብሔር ምርጦች ስለሚሆኑት ድነት ከሆነ ማናቸውም መስራ ይኸን ያህል ሊከብድ አይችልም።

2፡11-131 ይህ የክርስቲያኖች የመጀመሪያው መዝሙር ሳይሆን አይቀርም። ጳውሎስ ለግስትማር የፈለገው ነጥብ፤ የክርስቶስ መሠቃዩት ክብርን የሚያጉናጽፍ መሆኑን ነው።

2፡11 የሚለው ቃል የታመነ ነው፤ የ1ጢጥ 1፡15 ማብ ይመ። ከእርሱ ጋር ከሞትን፤ ከእርሱ ጋር ደግሞ በሕይወት እንኖራለን የግሪኩ አገላለጽ ክርስቶስ በመስቀል ላይ ስለ እኛ በሞተ ሁሉ እኛም ከእርሱ ጋር መሞታችን የሳሰላል፤ ከዚህ የተነሣ ከእርሱ ጋር ለዘላለም የመኖር ዋስትና ተሰጥቶናል።

2፡12 በንጽና...እንገንዝብን በትዕግሥተኛና በታማኝነት እንቅ በመስራት በፊተና ውስጥ ግለፍ ክርስቶስ በሚገለጥበት ጊዜ

ሽልማት ያሳጣል። በንክደው፤ ማቴ 10፡33 ይመ።

2፡14-18፤ ከቀ 14-18 ላይ ካሉት ቃላት የምንገረው፤ በዚህ ስፍራ የተጠቀሰው የነፋቱ ትምህርት የመጀመሪያው የኖስትሳ ውያን ትምህርት ሲሆን በ1ጢጥቴዎስና በቴቲ መልእክት ከተጠቀሰው ጋር ተመሳሳይ ነው (የ1ጢጥ 1፡3-11 ማብ እንዲሁም ከ1የሐንስ መግቢያ ላይ፤ "ኖስትሳውያት ትምህርትን የሚለውን ይመ)። የዚህ ነፋቱ ትምህርት ሁለት መሪዎች ነሜ ኔዎስ (1ጢጥ1፡20 ይመ) እና ፊሊጦስ የአካል ትንሣኤ በመካድ፤ ምናልባት ትንሣኤ የሚሆንው የምንፈሰ ነው ይሉ ይሆናል (ይህ ዐይነት ስሕተት በ1ቆሮ15፡12-19 ላይ ተጠቅሞ ይገኛል)። የኖስትሳውያን ትምህርት ትንሣኤን ቃል በቃ ሳይሆን በተራራማ ትርጉም ነው የሚፈቀድ።

2፡15 የእውነትን ቃል፤ ወንጌልን ማለት ነው። ጥረት አድርግ፤ 4፡9፡21 ይመ።

2፡19 ማጎተም ያለበት፤ ቤተ ክርስቲያን የእግዚአብሔር ናት፤ እርሱም በሚያስተማምን ሁኔታ ይጠበቃታል (የሌፊ1፡13 ማብ ይመ)። የማይነቃነቅ የእግዚአብሔር መሠረት፤ እርሷም ሙድና መሠረት ሆኖ እውነትን እጽጋ፤ የያዘች ቤተ ክርስቲያን ናት (1ጢጥ 3፡15)። የሄሚያዎስና የፊሊጦስ የነፋቱ ትምህርት በእካባቢው ቢኖርም ቤተ ክርስቲያን የማጎትነት የእግዚአብሔር መሠረት የመሆኗን ለማወቅ ጢፍቴዎስ መርሳታት አለበት። በዚህ ሆኖ መሠረት ላይ ሁለት ነገሮች ተቀርጸዋል፤ እንዴ ለቤተ ክርስቲያን የተሰጣትን ዋስትና የምለክታል ("ጌታ የእርሱን የሆነትን ያውቃል"፤ በመጽሐፍ ቅዱስ "ማወቅ" የሚለው ቃል አብጠርጥሮ ማወቅን የሚያመለክት ነው)። ሌላው ግን ለሰው የተሰጠውን ግላዊነት በእጽንዖት ያሳያል ("የጌታን ስም የሚጠራ ሁሉ ከክፋት ይራቅ")።

2፡22 ከወጣትነት፤ የ1ጢጥ 4፡12 ማብ ይመ።

ይደርሱ ዘንድ፤ ስንዝላብህኒ ንስሓን እንደ ሚሰጣቸው ተስፋ በማድረግ የሚቃወሙትን በየዋህነት የሚያቃና መሆን ይኖርበታል፤
 26 ይኸውም ወደ አእምሮአቸው ይመለሳሉ፤ ፈቃዱን ሊያስፈጽማቸው ምርኮኛ አድርጎ ከያዛቸው ከዲያብሎስ ወጥመድም ያመጠ ልባሉ በማለት ነው።

ከሕደት በመጨረሻዎቹ ቀናት

3 ነገር ግን በመጨረሻው ዘመን የሚያስፈልጉትን ጊዜ እንደሚመጣ ይሆናሉ፤ ጎሰዎች ራሳቸውን የሚወዱ ይሆናሉ፤ ገንዘብን የሚወዱ፤ ጥግግተኞች፤ ትዕቢተኞች፤ ትዕቢተኞች፤ ተሳታፊዎች፤ ለወላጆቻቸው የማይታዘዙ፤ የማያመሰግኑ፤ ቅድስና የሌላቸው፤ ኃይል የሌላቸው፤ ለዕርቅ የማይሸነፉ፤ ሐሚተኞች፤ ራሳቸውን የማይዘዙ፤ ጨካኞች፤ መልካም የሆነውን የማይወዱ፤ ጎሰዎች፤ ችኩሎች፤ በከንቱ በት ብሊት የተወጠሩ፤ ከስንዝላብህኒ ይልቅ ተደላን የሚወዱ ይሆናሉ።
 34 ይህም፤ ሃይማኖታዊ መልክ አላቸው፤ ጎይሉን ግን ከደዋል። ከእነዚህ ራቶ።

ኃይሉም በየቦታ ሸልከው እየገቡ የገጠ አት ብዛት የተጫናቸውን በተለያዩ ክፉዎች ውስጥ ገብተው የሚዋልሉ መንፈስ ደካማ ሴቶችን የሚያጠምዱ ናቸው፤ ጎእን ደነዚህ ያሉ ሴቶች ሁልጊዜ ይማራሉ፤ ነገር ግን እውነትን ወደ ማወቅ ፈጽሞ ሊደርሱ አይችሉም። ኃይሉንና ኢያንበሬስ መሆኑን እንደ ተቃወሙት፤ እነዚህም አእምሮአቸው የጠፋባቸውና ከእምነት የተባሉ ሰዎች ደግሞ እውነትን ይቃወማሉ። ያይሁን እንጂ አይሳካባቸውም፤ ምክንያቱም የእነዚያ ሰዎች ጥፋትን እንደ ተገለጠ ሁሉ፤ የእነዚህም ለሁሉ ግልጽ ይሆናል።

2፡26 1ጢጥ4፡17
 3፡1 1ጢጥ4፡11
 2ጸጥ3፡3
 3፡2 ሮሜ1፡30፤
 1ጢጥ3፡31
 2ጸጥ2፡10-12
 3፡4 መዝ25፡3፤
 1ጢጥ3፡16፤16፤4
 3፡5 ሮሜ16፡17፤
 1ጢጥ2፡12
 3፡6 ይሁ 4
 3፡7 1ጢጥ2፡4
 3፡8 ዘግ7፡11፤
 ሐሥ13፡8፤1ጢጥ6፡5
 3፡9 ዘግ7፡12፤
 8፡18፤9፡11

3፡10 1ጢጥ4፡6
 3፡11 መዝ34፡19፤
 ሐሥ13፡14፤51፤
 14፡6፤ሮሜ15፡31፤
 2፡4፤11፡23-27
 3፡12 ሐ15፡20፤
 ሐሥ14፡22
 3፡13 ማር13፡5፤
 2ጢጥ2፡16
 3፡14 2ጢጥ1፡13
 3፡15 ዘግ4፡6፤
 መዝ119፡98፡99፤
 ዮሐ5፡39፤2ጢጥ1፡5
 3፡16 ዘግ29፡29፤
 ሮሜ23፡24፤
 2ጸጥ1፡20
 3፡17 1ጢጥ6፡11፤
 2ጢጥ2፡21
 4፡1 ሐ8፡1
 ሐሥ10፡42፤
 1ጢጥ5፡21፤16፤13፤14
 4፡2 ገላ6፡6፤
 1ጢጥ4፡13፤5፤20፤
 ቴቶ19፤13፤29፤15
 4፡3 ሐ430፡10፤
 1ጢጥ1፡10
 4፡4 1ጢጥ1፡4

ጳውሎስ ለጢጥቴዎስ የሰጠው ዐደራ

10 አንተ ግን ትምህርቴን፤ አካሄድን፤ ዐላማዬን፤ እምነቴን፤ ትዕግሥቴን፤ ፍቅሬትን፤ ጽናትን ሁሉ ታውቃለህ። ስንደረግና መስራቴን በአንደኛው በእርሳችን፤ በልዩነትም የደረሰብኝን ሁሉ፤ የታገሥሁትንም ስደት ታውቃለህ፤ ጌታ ግን ከእነዚህ ሁሉ አዳኝ ነኝ። ስለእርሳችንም በክርስቶስ ኢየሱስ በእውነተኛ መንፈሳዊ ሕይወት መኖር የሚወዱ ሁሉ እደዳሉ። ህይወቶች አታሳየች ግን እየሳቴና እየሳቴ፤ በክፉም ላይ ከፋት እየጨመሩ ይሄዳሉ።
 14 አንተ ግን በተማርኸው በተረዳኸው ጽና፤ ይህን ከማን እንደ ተማርኸው ታውቃለህና፤ ስንደረግና ትሆም ጀምረህ፤ በክርስቶስ ኢየሱስ በማመን መዳን የሚገኝበትን ጥበብ ሊሰጠህ የሚችሉትን ቅዱሳት መጻሕፍትን ዐውቀሃል።
 16 ቅዱሳት መጻሕፍት ሁሉ የስንዝላብህኒ መንፈስ ያለባቸው ናቸው፤ ለማስተማር፤ ለመገሰጽ፤ ለማቅናት በጽድቅ መንገድ ለመምከር ይጠቅማሉ። ሆኖም የስንዝላብህኒ ሰው ለመልካም ሥራ ሁሉ ብቁ ሆኖ እንዲሻኝ ነው።

4 በመታገን ሊፈርድ ባለው በክርስቶስ እየሰጠ ፊት፤ መላጠንና መንግሥቱን በማሰብ ይህን ዐደራ እልሃለሁ። ፊቱን ሰበክ፤ ጊዜው ቢመጣም ባይመጣም ከገጁ ሁኑ፤ በታላቅ ትዕግሥትና በማስተማር ሕጻን፤ ሁኑ፤ እበረታታም። ምክንያቱም ሰዎች ትክክለኛ የሆነውን ትምህርት የማይቀበሉበት ጊዜ ይመጣል፤ ከዚህ ይልቅ ለገዛ ምኞቶቻቸው የሚሰማማውን፤ የሚያሳካክ ጆሮ አቸው ሊሰማ የሚፈልገውን እንዲያገኙት በዙሪያቸው ብዙ አስተማሪዎችን ይሰበሰባሉ። ላውነትን ከመስማት ጀርሳቸውን ይመልሳሉ።

3፡1 በመጨረሻው ዘመን፤ ክርስቶስ ወደዚህ ባለም ከመጣበት ጊዜ ጀምሮ ያለውን የመሲሐን ዘመን ያመለክታል (ዮሐ5፡2፤17፤ 1ጢጥ 4፡1፤ 1፡1፤ 1ጸጥ 1፡20፤ 1ዮሐ 2፡18 ማገ 1፡20)። ጢጥቴዎስ በዘመኑ ከነበሩት ከማያምና ከማይታመኑ ሰዎች እንዲርቅ ጳውሎስ የሰጠው ትእዛዝ፤ “በመጨረሻው ዘመን” የሚለው ሐረግ ስለ ክርስቶስ ጸግም ምልክት ብቻ እንደ ማይናገር ይገልጻል (ሐ 5)።

3፡6 መንፈስ ደካማ ሴቶች፤ ለምኞታቸው የተሸነፉ፤ ለነፋቱ ትምህርት መምህራን የተዘዙ፤ ዘወትር የሚማሩ (ሐ 7)፤ ጻፉ ግን ወደ ክርስቶስ ድነት የማይመጡና በገጠአታቸውም እንዲላብሐርን የሚያሳዝኑ ወላዎች ሴቶች ናቸው።

3፡8 ኢያኔስና ኢያንበሬስ የሁለቱም ስም በብሉይ ኪዳን መጻሕፍት አልተጠቀሱም፤ በአይሁድ ትውፊት መሠረት ግን መሆኑን የተቃወሙ የግብፅ ቤተ መንግሥት አስማተኞች እንደ ነበሩ ይነገራል (ዘጸ 7፡11 እና ማገ 1፡20)።

3፡11 በአንደኛው በእርሳችን፤ በልዩነትም ሃሰተም ከተሞች በጎሳቸው አውራጃ ይገኛሉ፤ ጳውሎስ በመጀመሪያውና በሁለተኛው የወንጌል ገዛው ጉብኝቶችባቸው (ሐሥ13፡14-14፡23፤ 16፡1-6)፤ ጢጥቴዎስ ከልዩነትም የመጣ በመሆኑ እዚያ በዳውሎስ ላይ ከመጀመሪያው ጀምሮ ስለ ደረሰበት መስራያው ቃል። ጌታ ግን ከእነዚህ ሁሉ አዳኝ፤ በድንጋይ ተወግሮ ከመቶች እንኳ ማለት ነው (ሐሥ 14፡19-20)።

3፡12፤ በአዲስ ኪዳን ተደጋግሞ የተጠቀሰ መመሪያ ነው (ማቴ 10፡21፤ 1፡1፤ ሐሥ 14፡22፤ ፊል 1፡29፤ 1ጸጥ 4፡12 ይመጣ። በክርስቶስ የ1፡13 ማገ 1፡20)።

3፡14 ከማን እንደተማርኸው ሐረግ ጳውሎስን እንዲህም የጢጥቴዎስ እናትና አያት ሊመለከት ይችላል (1፡15)።

3፡15 ከአንድነትም ጀምረሁ... ቅዱሳት መጻሕፍትን ዐውቃለሁ፤ አንድ አይሁዳዊ ዕድገትም አያሰጥኝም፤ ለጥላው ብሉይ ኪዳን ማጥናት ይጀምራል። እናቱና አያቱ ጢጥቴዎስን በቤት ማስተማር የጀመሩት ግን ይህም እዚህ ከመድረሱ በፊት ነበር።

3፡16 ቅዱሳት መጻሕፍት ሁሉን ቃላት በዘጠኝ መጽሐፍ የሰጠው ኪዳን መጻሕፍት ነው፤ ምክንያቱም በወቅቱ አንዳንድ የአዲስ ኪዳን መጻሕፍት አልተግለጹም (ጥቂት የአዲስ ኪዳን መጻሕፍት ወይም ጽሑፎች ግን ከብሉይ ኪዳን ቅዱሳት መጻሕፍት ጋር አካል ተደርገው እንዲጻፉት መደረጋቸውን የሚጠቀሙ ገዛዛት አሉ፤ (1ጢጥ 5፡18፤ 2ጸጥ3፡15-16 ይመጣ። የአንድሐላላው መንፈስ ያለባቸውን የተጻፈው ሁሉ ሕጻኑ የሌለበትና እውነተኛ የእንዲሁኑል ቃል ይሆን ዘንድ ቅዱሳት መጻሕፍትን በመጻፍ ረገድ የአንድሐላላው ተሳታፊ ጉዳይ ገያል እንደ ነበር ጳውሎስ ያረጋግጣል (ደረጃ 1፡20-21 እና ማገ 1፡20)።

4፡1 ወደፊት እልሃለሁ፤ ጳውሎስ ይህን ጎሳሬነት ለጢጥቴዎስ የሰጠው በእንዲላብሐር አብ ፊትና ሰዎች ሁሉ ላይ በሚፈርድው በክርስቶስ አየሱስ ፊት እንደ ሆነ እንዲያውቅ በማሳሰብ ነው። በተጨማሪም ስለ ክርስቶስ ጸግም ምልክት ወደ ፊት ስለሚመጣው የእንዲላብሐር መንግሥት እየገለጸ ከሁሉ በበለጠ ሁኔታ ትኩረት እንዲሰጠው ይጽናሉታል።

4፡2 ዝግጁ ይህን ለመምከርም ይሁን ለመገሰጽ ወይም ለማጽናት፤ በማንኛውም ረገድ አስፈላጊ የሆነውን ቃል ለመናገር የተዘጋጀ እንዲሆን ይመከራል።

4፡3 ትክክለኛ የሆነውን ትምህርት፤ የቂቶ 1፡9 ማገ 1፡20። የሚያሳካክ ጀርሳቸውን ለክፉ ምኞቶቻቸው እንዲገቡ በሚደረግ ቃል መታከስ የሚፈልግ ጀርዎችን ነው።

4፡4 ተረቶች የ1ጢጥ 1፡4 ማገ 1፡20።

የሐዋርያው ጳውሎስ መልእክት ወደ ቲቶ

መግቢያ

በገጽ 1835 ላይ “መልእክታት ምጋቤ” የሚለውን ይመ::

ጸሐፊው

የመልእክቱ ጸሐፊ ጳውሎስ ነው (ከ1ኛ ጢሞቴዎስ መግቢያ፤ “ጸሐፊው” የሚለውን ይመ)::

የመልእክቱ ተደራሲ

ይህ መልእክት የተጻፈው ጳውሎስ ወደ ጌታ ካመጣቸው ሰዎች መካከል አንዱ ለሆነውና የጳውሎስን አገልግሎት ይደግፍ ለነበረው ለቲቶ ነው:: ጳውሎስ በኢየሱሳም ከሚገኙ የቤተ ክርስቲያን መሪዎች ጋር ስለ ወንጌል ለመነጋገር ከአንጾኪያ ወደ ኢየሱሳም በሄደ ጊዜ (2ጢሞ22፥8) ቲቶን ይዞ ሄደ ነበር (ገላ2፥1-3):: ቲቶ ከአሕዛብ ወገን ሆኖ ሳለ ሳይገረዝ ክርስቲያን ነው ብሎ እርሱን መቀበሉ የጳውሎስን አቋም የሚያመለክት ነው (ገላ2፥3-5):: በሐዋርያት ሥራ ውስጥ አንድ ጊዜም እንኳ ስሙ ያልተነሣውና በሌሎች የአዲስ ኪዳን መጻሕፍት ግን ዐሥራ ሦስት ጊዜ ስሙ የተጠቀሰው ቲቶ፤ በሦስተኛው የጳውሎስ የወንጌል ጉዞ ወቅት፤ በኤፌሶን የወንጌል ሥራ ውስጥ ተካፋይ ነበር:: በመቀጠል ልም፤ ጳውሎስ በቆሮንቶስ ቤተ ክርስቲያን የነበረውን አገልግሎት ያጠናክሮ ዘንድ ቲቶን ልኮታል (የ2ቆሮ2፥12-13፤ 7፥5-6፤8፥6 ማብ ይመ)::

ጳውሎስ ከመጀመሪያ የሮም እስራቴ (ሐሥ28) ከተፈታ በኋላ፤ ከቲቶ ጋር ለአጭር ጊዜ በቀርጤስ አገልግሎት (1፥5)፤ ቀጥሎም አንዳንድ የተጀመሩ ሥራዎችን ቲቶ እንዲያጠናቅቅ በቀርጤስ እንዲቋይ አደረገው (1፥5፤2፥15፤3፥12-13):: ቲቶን የሚተካው ሰው በስፍራው ከደረሰ በኋላ (3፥12)፤ በምዕራባዊ የግሪክ ጠረፍ ኒቆጵሎን ወደምትባል ወደብ እንዲመጣና እንዲያገኘው ጳውሎስ ቲቶን ይጠይቃል:: ቲቶ ግን ወደ ድልማጥያ (የኢህጉዋ ዩጉዝላቪያ፤ የ2ጢሞ 4፥10 ማብ ይመ) ለአገልግሎት ሄደ፤ ይህም በአዲስ ኪዳን ስለ ቲቶ የተነገረ የመጨረሻ ቃል ነው፤ በአጠቃላይ ቲቶ የተሰጠውን ኅላፊነት ስንመለከት ኅላፊነቱን መወጣት የሚችል ብቁ መሪ ነበር::

ቀርጤስ

በሜድትራኒያን ባሕር ላይ ከሚገኙት ታላላቅ ደሴቶች መካከል አራተኛ የሆነችው ቀርጤስ፤ በኢጂያን ባሕር ላይ በስተ ደቡብ በኩል ትገኛለች (የ1ሳሙ30፥14 ማብ ይመ፤ በሐሥ27፥7-13 ላይ ካለው የጳውሎስ ገጠመኛ ጋር ያንጸጽሩ):: በአዲስ ኪዳን ዘመን በቀርጤስ ከፍተኛ የሥነ ምግባር ብልሹነት ይታይ ነበር፤ አጭርባሪነት፤ ሆላምነትና ስንፍና በሕዝቡ ዘንድ የተለመደ ነበር (1፥12)::

ዐላማው

የክርስትናን ሃይማኖት ወደ ቀርጤስ ሰዎች ያመጣው ጳውሎስ እንደሆነ ግልጽ ነው፤ ይህም ጳውሎስና ቲቶ ቀርጤስን በጉብኝብት ጊዜ ሳይሆን አይቀርም፤ ከዚያም ቲቶ በቀርጤስ የነበረውን የቤተ ክርስቲያንን ሥራ እንዲያደራጅ ጳውሎስ ትቶት ሄደ:: ጳውሎስ ይህን መልእክት የላከው በቀርጤስ በኩል በሚወሰደው መንገድ በጉዞ ላይ በነበረበት (3፥13) በደማስና በአጽሎስ እጅ ነበር፤ መልእክቱም ቲቶ በወቅቱ የተነሳበትን ተቃውሞ መቋቋም የሚችልበትን ሥልጣንና መመሪያ (1፥5፤2፥1፥7-8፤ 15፥3፥9)፤ ስለ እምነትና ስለ ክርስቲያን ምግባር እንዲሁም ስለ ሐሰት ትምህርት ማስጠንቀቂያ ነበር፤ በተጨማሪም ጳውሎስ ለቲቶ ስላለው የወደ ፊት ዕቅድ ጽፎለታል (3፥12)::

መልእክቱ የተጻፈበት ጊዜና ቦታ

በዚህ ጊዜ ጳውሎስ ገና ወደ ኒቆጵሎን ስላልደረሰ (3፥12) ይህን መልእክት የጻፈው ከቆሮንቶስ ሳይሆን አይቀርም:: ይህን መልእክት የጻፈው ከመጀመሪያው የሮም እስራቴ በኋላ (ሐሥ28) ማለትም ከ63 እስከ 65ዓም ባለው ጊዜ ወይም ወደ እስክንያ ሊያደርገው ካለበው ጉዞ በኋላ ጽፎ ከሆነ ደግሞ ከ65 ዓ.ም. በኋላ ሊሆን ይችላል::

የመልእክቱ ልዩ ባሕርይ

ይህ መልእክት በቀርጤስ በነበረው የሐሰት ትምህርት አንጻር የተጻፈ ሲሆን ይኸውም፤ “መልካም የሆነውን ማድረግ” (1፥16፤2፥7፤14፤3፥1፥8፤14) በሚለው የክርስትና መሠረታዊ አስተምህሮ (2፥11-14፤ 3፥4-7) ላይ የተመሠረተ ነው::

አስተዋፅኦ

1. ሰላምታ (1፥1-4)
2. ስለ ቤተ ክርስቲያን ሽማግሌዎች (1፥5-9)
3. ጳውሎስ ቲቶን በቀርጤስ የተወበት ምክንያት (1፥5)

- ለ. የቤተ ክርስቲያን ሽማግሌዎች መመዘኛ(1+6-9)
3. ስለ ሐሰት መምህራን (1+10-16)
4. በማኅበረ ምእምናን መካከል የተለያዩ ቡድኖች (ም2)
  - ሀ. ለተለያዩ ቡድኖች የተሰጠ መመሪያ (2+1-10)
  - ለ. የክርስትና ኑሮ መሠረት (2+11-14)
  - ሐ. የቲቶ ንግግር (2+15)
5. በአጠቃላይ ስለ አማኞች (3+1-8)
  - ሀ የዜግነት ግዴታ (3+1-2)
  - ለ ለእውነተኛ መንፈሳዊ ሕይወት አነሳሽ ምክንያት (3+3-8)
6. ለመንፈሳዊ ስሕተት የተሰጠ ምላሽ (3+9-11)
7. ማጠቃለያ (3+12-15)

1 የሕዝብዘብዘብ ምርጦች እምነትና ወደ እውነተኛ መንፈሳዊነት የሚመራውን የእውነት ፅውቀት ለማሳደግ የሕዝብዘብዘብ ባሪያና የኢየሱስ ክርስቲስ ሐዋርያ የሆነውን ጳውሎስ፡፡ እምነቱና ፅውቀቱ የተመሠረቱትም የማይዋሸው አምላክ ከዘመናት በፊት በገባው የዘላለም ሕይወት ተስፋ ላይ ነው፡፡ እርሱ በወሰነውም ጊዜ በአዳኞችን በሕዝብዘብዘብ ትእዛዝ ለእኔ ዐደራ ተሰጠኝ ስብ ከት በኩል ቃሉን ይፋ አደረገ፡፡

የጋራችን በሆነው እውነተኛ እምነት ልጄ ለሆነው ለቴቶ፡፡

ከሕዝብዘብዘብ አብ፣ ከአዳኞችም ከክርስቶስ ኢየሱስ ጸጋና ሰላም ይሁን፡፡

ቴቶ በቀርጤስ የነበረው ኅላፊነት

እንተን በቀርጤስ የተውሀህ ገና ያልተ ስተካከለውን ነገር እንድታስተካክልና ባዘዝ ሀህ መሠረት በየከተማው ሽማግሌዎችን ግን ድትሾም ነው፡፡ ሽማግሌ ነቀፋ የሌለበትና የአንዲት ሚስት ባል፣ ልጆቿም አማኞችና በመጻፍት ወይም ባለመታዘዝ ስማቸው የማ

1:1 ሮሜ11:14ቀር
1:11 ሲጠ
ጥ2:24:1:501:1
1:2 ዙጉ23:19:1
2ጦጥ11:291 ቴቶ
3:7ጠፋ06:18
1:13ሌቃ144:72ቀር
1:11ጥ11112:261
6:1512ጠጥ1:10
1:14 ሮሜ147:12ቀር
2:1311ጠጥ1:2
1:15 ሐሙ11:301
27:7

1:6 1ተሰ3:131
1ጠጥ3:2
1:7 1ቀር4:11ጠ
ጥ3:13:8
1:8 ሮሜ12:131
2ጠጥ13:131ቴቶ2:2
5:61:2
1:9 1ቀር16:131
1ጠጥ110:191
2ጠጥ113:3314
1:10 ሐሙ10:451
11:21 1ጠጥ146
1:11 1ጠጥ5:13
1:12 ሐሙ28:11 17:28

ይነሣ ይሁን፡፡ ኢሊስ ቆዳስ የእግዚአብሔር ሥራ ባለ ዐደራ እንደ መሆኑ የማይቀና ሊሆን ይገባል፡፡ ይኸው ትምክሕተኛ፣ ግልፍተኛ፣ ስኬታዊ፣ ጨቅጫቃ፣ ተገቢ ባልሆነ መንገድ ለጥቅም የሚሮጥ ሊሆን አይገባም፡፡ ከዚህ ይልቅ እንግዳ ተቀባይ፣ በጎ የሆነውን ነገር የማይወድ፣ ራሱን የሚገዛ፣ ትን፣ ትጽሱና ጠን ቃቃ ሊሆን ይገባል፡፡ ሌሎችን ትክክል በሆነው ትምህርት እንዲያበረታታ ይህንኑ ትምህርት የሚቃወሙትን ይወቅስ ዘንድ እንደ ተማረው በታመነ ቃል የሚጸና መሆን አለበት፡፡

10መወኞች፣ ለፍላፊዎችና አታላቀቶ የሆኑ ብዙ ሰዎች አሉና፡፡ በተለይም እነዚህ ከተገረዙት ወገን ናቸው፡፡ "እነዚህን ዝም ማሰናት ተገቢ ነው፡፡ ምክንያቱም ትክክል ባልሆነ መንገድ ጥቅም ለማግኘት ሲሉ በሰተማር የማይገባቸውን ነገር በማስተማር ሲተ ሰጥን ሁሉ በመበከል ላይ ናቸውና፡፡ 12ከራላቸው ጂዶች አንዱ ስለ እነርሱ ሲና ገር፣ "የቀርጤስ ሰዎች ዘወትር ወሽታዎች፣

1:1 እምነትና ... ፅውቀት፣ ጳውሎስ የእግዚአብሔር ባሪያና የክርስቲስ ሐዋርያ የሆነውን ጳውሎስ፡፡ እምነቱና ፅውቀቱ የተመሠረቱትም የማይዋሸው አምላክ ከዘመናት በፊት በገባው የዘላለም ሕይወት ተስፋ ላይ ነው፡፡ እርሱ በወሰነውም ጊዜ በአዳኞችን በሕዝብዘብዘብ ትእዛዝ ለእኔ ዐደራ ተሰጠኝ ስብ ከት በኩል ቃሉን ይፋ አደረገ፡፡

1:2 ተሳታፊ የቀላ 1:5 ማብ ይመጣ፡፡ የማይዋሸውን ከቀርጤስ ሰዎች ጋር (፡፡ 12) እና ከዲያብሊስ ጋር (፡፡ 18) እንደሚታወቅ፡፡

1:3 በወሰነውም ጊዜ፣ በእግዚአብሔር ዕቅድ ውስጥ የሆኑ ነገሮች፣ እርሱ እንዳቀደው ጊዜያቸውን ጠቀሰው በታሪክ ውስጥ ይፈጽማሉ (1ጠጥ2:61 6:15)፡፡ በአዳኞችን በእግዚአብሔር በዚህ መልእክት ውስጥ እግዚአብሔር አብ ሦስት ጊዜ፣ "አዳኝ" ተብሎ አለ (1ጠጥ ስፍራ፣ እንዲሁም 2:10 እና 3:4 ላይ ነው፡፡ እንዲሁም በጠጥ11:123:14:10 ይመጣ፡፡ ኢየሱስም ሦስት ጊዜ፣ "አዳኝ" ተብሎ አለ (፡፡ 4:21:13:33:61 እንዲሁም 2ጠጥ1:10 ይመጣ፡፡ ቃሉን ከርስተኛ ማህበረ ያደረገውን ሥልጣናዊ ቃል ማለት ነው፡፡

1:4 የጋራችን በሆነው... እምነትና እውነተኛ እምነት ሁሉ የሚጋራትን ትክክለኛ እምነት ማለት ነው፡፡ እውነተኛ... ልጄ፣ እንደ ጢጥቴስ ሁሉ (1ጠጥ 1:2)፣ ቴቶም በጳውሎስ አገልግሎት በክርስቶስ ያመነ መንፈሳዊ ልጁ ነው፡፡ ጳውሎስ እናሰጥሽ ንም ልጄ ብሎ ጠርቶታል (፡፡ 4ጥ 10)፡፡ እውነተኛነት ሐሰት ያልሆነ ማለት ነው፡፡ ከአዳኞችንም፣ በሌሎች የጳውሎስ ሰላምታዎች ኢየሱስ፣ "ጌታ" ተብሎ ተጠርቶታል፡፡ ጳውሎስ በመልእክታቱ ሁሉ፣ "አዳኝ" የሚለውን ቃል 12 ጊዜ የተጠቀመበት ሲሆን ከእነዚህ ውስጥ 7፣ በቀርጤስ የተወሰደውንም እንኳ ይህ ነገር በሐዋርያት ሥራ ላይ ያልተጠቀሰ ሲሆንም፣ ጳውሎስና ቴቶ በቀርጤስ እንደ ነበሩ፣ የመልእክታል፡፡ ጳውሎስ ወደ ሮም ተሰጥቶበት ወቅት ለጥቂት ጊዜ ቀርጤስን ጉብኝቶታል (ሐሙ 27:7-8)፡፡ አሁን ግን በመጀመሪያው የሮም እስራቴ ተፈትቶ ወደ ፈቀደበት ስፍራ ለመሄድ ነጻነት እግኝቶታል (3:12 ይመጣ፡፡ ሽማግሌዎችን እንድ ትሾም፣ ምናልባት ጳውሎስና ቴቶ በቀርጤስ ወንጌልን ሰብከው እንኳ ይሆናን ቤተ ክርስቲያናትን ለማድራጀት በቂ ጊዜ ስላላገኙ ሊሆን ይችላል፡፡ ሽማግሌዎችን መሾም የጳውሎስ የተለመደ ተግባር ነበር (ሐሙ14:23)፡፡

1:6-9፣ 1ጠጥ 3:1-7 ከዚህ ክፍል ጋር ተመሳሳይ የሆነ የሽማግሌዎችን መጠየቅ ይሰጣል፡፡ ሆኖ ግን መሳሰሉት ጢጥቴስ ስና ቴቶ በሚያለገላቸው የተለያዩ ሁኔታዎች ውስጥ የተሰጡ ናቸው፡፡ "የሽማግሌዎችና የዲያቆናት መመዘኛ" የሚለውን ከጢጥቴስ አንደኛ ይመጣ፡፡

1:6 የአንዳት ሚስት ባል፣ በመመራቱ ሽማግሌዎች በማገራ ምእመናን መካከል ካሉት አረጋውያን የሚመረጡ ሲሆኑም እንኳ፣ ሰዎች ያገኙና ልጅ ያላቸው ሊሆኑ እንደሚገባቸው ጳውሎስ ተገንዝቦአል፡፡ ብቁ ሆኖ ኩፋገት ያላገባ ሰው ሽማግሌ አይሁን ማለት ነ፡፡ አይደለም፣ ምናልባት መመዘኛው ማለቱ የጥቅሱ ሽማግሌ እንዲያውም ይፈቅድለት ይሆናል (1ጠጥ7:12-31)፡፡ 7:39፣ 1ጠጥ 5:14 2ጥ 5:28 ያጸጸፋ፡፡ መመራታቸው ሐሰት ለትጻፋታማኝ የሆነ ሰው የአንዳት ሚስት ባል ነው (የ1ጢጥ 3:2 ማብ)፡፡

1:7 ሊዲስ ቆዳስ "ሽማግሌ" (፡፡ 5)፣ "ኢሊስ ቆዳስ" (ወይም "ጳዳስ") (፡፡ 7) የሚለት ቃላት በተለዋዋጭነት ጥቅም ላይ ወለዋል (ከሐሙ20:17:28፣ 1ጴጥ5:1-2 ያጸጸፋ፡፡ "ሽማግሌ" የሚለው ቃል ብቃትን፣ ብላስትንና ልምድን ሲያሳይ፣ "ኢሊስቆዳስ" ወይም፣ "ጳዳስ" የሚለት ቃላት ደግሞ የእግዚአብሔርን ሕዝብ የመምራትን ኅላፊነት የሚያሳይ ናቸው፡፡

1:8 ራሱን የሚገዛ በቀርጤስ ከተማ እጅግ በጣም የሚያስፈልግ ነገር ነው (፡፡ 10-14 ይመጣ፡፡ ጳውሎስ ይህን ቃል በመጀመሪያ በሁለተኛው ምዕራፍ ሽማግሌ ውስጥ ብቻ አያስጠት ጊዜ ተጠ ቅጥቦታል (2:12-5-6:12)፡፡ ጠንቃቃነት ፍላጎትንና ምግባርን የመቋቋም ሐሳብ ወስኖ ጥንካሬ ነው፡፡

1:9 ትክክል በሆነው ትምህርት፣ ከሐዋርያት ትምህርት ጋር የሚጣጣመውን ትክክለኛ ትምህርት ማለት ነው (1ጠጥ 1:10:1 6:31 2ጠጥ 1:131 4:3 ይመጣ፡፡ ትምህርቱ፣ "ትክክል" የተባለበት ምክንያት በእምነት የሚያሳድግ በመሆኑ ብቻ ሳይሆን ከመናፍቅን ሐሰተኛ ትምህርትም ስለሚጠብቅ ነው፡፡ መልእክታዊ ምጋቤ (1ኛና 2ኛ ጢጥቴስ)ና መሆን ስለስተምህርት በእምነትና በንግግር ጠናማ (ትክክለኛ) መሆን የትምህርታቸው ማክላል ነው፡፡ ስምንት ጊዜ የተጠቀሰው "ትክክለኛ" የሚለውን ቃል የምናገኘው በሌሎች የጳውሎስ መልእክታት ውስጥ ሳይሆን በእነዚህ መልእክታት ውስጥ ነው፡፡

1:10 በመፀዎች፣ የመጠየቅ በእግዚአብሔር ቃል ላይና እግዚአብሔር በሸማቸው አገልጋዮች በጳውሎስና በቴቶ ላይ ነው፡፡ ለሚፈጸሙት ጳውሎስ እንዲህ ዐይነት ሰዎች ለመናፈቸው ለጢጥቴስም ጽፎለታል (1ጠጥ 1:6)፡፡ ብዙ ሰዎች እነዚህ ችግር ፈጣሪዎች ሦስት ልዩ ባሕርያት አሏቸው፡፡ (1) እነዚህም በገላ 2:12 ላይ እንዳሉት፣ "ከተገረዙት ወገን" እንደሚባሉት ናቸው፡፡ እነርሱም ለድንገት ሆነ ለቅድሳና ወይም ለሁለቱም የሚገርዝና የአይሁድነት ወገ መጠየቅ አስፈላጊ ነው ብለው የሚያምኑ ናቸው (የገላትያን መግቢያ ይመጣ፡፡) (2) ከመጽሐፍ ቅዱስ ትምህርት ውጭ የሆኑ የአይሁድነት ተረታ ተረታች እና የዘር ሐረግን መቀጠር ቀደም ገደብ አድርገው ይዘውታል (3:9)፣ 1ጠጥ 1:4 እና በዚያ ያለውን ማብ ይመጣ፡፡) (3) እግዚአብሔር መልካም ናቸው ካላቸው ነገሮች ራሳቸውን በማግለል የብሕትውን ሕይወት ይኖራሉ (፡፡ 14-15)፡፡

1:12 ይህ ጥቅስ በቀርጤስ ሰዎች ዘንድ ከፍተኛ ክብር

ያስተምረናል፡፡ ¹³ይህም የተባረከ ተስፋችን የሆነውን የታላቁን የአምላካችንንና የአዳኛችንን የኢየሱስ ክርስቶስን ክብር መገለጥ በመጠበቅ ነው፡፡ ¹⁴እርሱም ከከፋት ሊሰገን መልኩም የህገውን ለማድረግ የሚተጋውን የእርሱ የሆነውን ሕዝብ ለራሱ ያነጻ ዘንድ ራሱን ስለ እኛ ሰጥቶታል፡፡

¹⁵እንዲህ ልታስተምር የሚገባህ እነዚህን ነው፡፡ በሙሉ ሥልጣን ምክር፡፡ ገሥጽም፡፡ ማንም አይናቅህ፡፡

በነ የሆነውን ማድረግ

3 ሰዎች ለገዢችና ለባለ ሥልጣናት እንዲገዙ፤ እንዲታዘዙና መልካም የሆነውን ሁሉ ለማድረግ ገዢዎች እንዲሆኑ አሳስባቸው፡፡ እንዲሁም በማንም ላይ ክፉ እንዳይናገሩ፤ ሰላማውያን እንዲሆኑ፤ ለሰዎችም ሁሉ ከልብ የመነጨ ትሕትና እንዲያሳዩ አስገንዝባቸው፡፡

³ቀደም ሲል እኛ ራሳችን ማስተዋል የጌ ደለን፤ የማንታዘዝ፤ የተታለልን፤ ለተለያየ ምኞትና ምቹት ባሪያ ሆነን የተገነን ነበርን፤ እየተጣላንና እርስ በርስ እየተጣላን በከፋትና በምቀኝነት እንኖር ነበር፡፡ ነገር ግን የአዳኛችን የእግዚአብሔር ቸርነትና ፍቅር በተገለጠ ጊዜ፤ ፤ስላደረግንው የጽድቅ ሥራ ሳይሆን፤ ከምሕረቱ የተነሣ አዳኝነት፤ ያዳኝነም ዳግም ልደት በሆነው መታጠብና በመንፈስ ቅዱስ መታደስ ነው፡፡ ⁶ይህንም

2+13 1ቀጥ1+71
1ጠጥፍ+1412ቀጥ1+1
2+14 ቀጥ110
19+51044+2011+42
1መዝ135+439ጥ16
71ጠጥፍ3+171ጥፋ
1+2115+16120+281
2ቀርጽ211 አፈ
2+101ቲቀን3+118+141
4ብ1431
1ቤተ249+12+153+1
311ቲቀጥ17
3+1 ሮሜ13+112ጠ
ጥ2+211ቲቀን2+141
1ቤተ2+13+14
3+2 አፈ4+31
3+3 አፈ2+2
3+4 ሉቃ1471
ኢፈ271ቲቀን2+11
3+5 ሐሥ22+161
ሮሜ11+14112+21
ኢፈ249+1ቤተ143
3+6 ሮሜ5+5

3+7 ጥፋ25+461
ሮሜ3+24+8+17፡
241ቲቀን1+2
3+8 1ጠጥ1+151
ቲቀን2+14
3+9 2ጠጥ2+14
161ቲቀን1+10-16
3+10 ሮሜ16+17
3+12 ሐሥ20+41
2ጠጥ49+21
3+13 ሐሥ18+24

መንፈስ እግዚአብሔር በአዳኛችን በኢየሱስ ክርስቶስ በኩል በእኛ ላይ አትረፍርፍ አፈ ሰሰው፡፡ ⁷ይኸውም በእጋው ጸድቀን የዘላለምን ሕይወት ተስፋ ይዘን ወራሾች እንድንሆን ነው፡፡ ⁸ይህም የታመነ ቃል ነው፡፡ በእግዚአብሔር የመነቱ መልካሙን ነገር ለማድረግ ራሳቸውን አሳልፈው ይሰጡ ዘንድ እነዚህን ነገሮች አስረግጠህ እንድትናገር እፈልጋለሁ፡፡ ይህ መልካምና ለማንኛውም ሰው የሚጠቅም ነው፡፡

⁹ነገር ግን ከንቱ ከሆነ ክርክርና ከትውልድ ሐረግ ቁጠራ፤ ከጭቅጭቅና ስለ ሕግ ከሚነሣ ጠብ ራቅ፤ ይህ ዋጋ ቢሰና ከንቱ ነው፡፡ ¹⁰መከፋፈል የሚያመጣን ሰው እንድንዚ ምክረው፤ ለሁለተኛ ጊዜ አስጠንቅቀው፤ ከዚያ ካለፈ ከእርሱ ጋር አንዳች ነገር አይነርህ፡፡ ¹¹እንዲህ ዐይነቱ ሰው የሳተና ንጢአተኛ ነው፡፡ ራሱንም እንደሚኩንን ሰወቅ፡፡

የመጨረሻ ምክር

¹²አርጢዎንን ወይም ቴኪቆስን ወደ አንተ እንደ ላከህ እኔ ወዳለህበት ወደ ኒቆጵጶን ለመምጣት የተቻለህን ሁሉ አድርግ፤ ከረምቱን በዚያ ላሳልፍ ወስኛለሁ፡፡ ¹³ሕግ ዐዋቂውን ዜማስንና አጽሎስን በጉዟቸው ለመርዳት የተቻለህን ሁሉ አድርግ፤ የሚያስፈልጋቸውንም ሁሉ አሟላላ

የበለጠ ትርጉም ያለው ነው፡፡ አንድን ሕግን ልጅ ለማሠልጠን የሚደረገውን ግለት መመሪያ መስጠትን ድጋፍ ማድረግን፤ ማረምና ሥነ ሥርዐት ማስያዝን ያጠቃልላል፡፡

²⁺¹³ የተባረከ ተስፋችን ... ክብር መገለጥ፤ የክርስቶስን ዳግም ምጽእት የሚያመለክት ነው (1ጠጥ 6+141 2ጠጥ 4+1 ይመጣ፤ እንዲሁም የ2ጠጥ 4+8 ማብ ይመጣ)፡፡ የታላቁን የአምላካችንንና የአዳኛችንን የኢየሱስ ክርስቶስን በግሪክ ሰባቸው፡፡ “ታላቁ አምላካችንና አዳኛችን” የሚለት ቃላት እንዲስ ክርስቶስን ማመልከታቸው የክርስቶስን ፍጹም እምላክነት በግልጽ የሚያሳዩ ናቸው (ሮሜ 9+5 ይመጣ)፡፡

²⁺¹⁴¹ ድነት ከፍርድና ከዘደል መቢዝትና ሥነ ምግባራዊ ገጽሕናን የሚያመጣ ነው፤ እንዲሁም ለሌሎች ጠቃሚ የሆነን ሥራ እንድንገሠራ የሚያግዝ ነው፡፡

²⁺¹⁵¹ ይህ ለቴቶ የተሠጠውን ኅላፊነትና ሥልጣን በአጭሩ አጠቃሎ ያስቀምጣል፡፡ እነዚህን ይህም በምዕራቡ ውስጥ ያለውን ትምህርት በሙሉ ማለት ነው፡፡

³⁺¹⁻²¹ የአዲስ ዜጃን ትምህርት በግልጽነት ላይ የሚያተኩር ብቻ ያይዛችን በተግባር ስለሚገለጥ ሕይወት አያለ መመሪያዎችን ያይዛታል፡፡ እማኞች ሁሉ የመንግሥት ሰማይ ዜጃችን ቢሆኑ (ፊል 3+20)፤ ለምድራዊ መንግሥት በመገዛት (ሮሜ 13+1-71)፤ እግዚአብሔር 2+13-17) የማንበረሰቡ መልካም አፈኗር እንዲጉለብት እገዛ ማድረግ አለባቸው፡፡

³⁺¹ ለገዢችና ለባለ ሥልጣናት ቃሉ በተለያየ የሥልጣን እርከን ላይ ያሉትን የመንግሥት ባለ ሥልጣናትን የሚያመለክት ነው (ከኢፈ 3+10፡ 6+12 ጋር ያነጻጽሩ)፡፡ መልካም የ2+7 ማብ ይመጣ፡፡

³⁺⁴ የእግዚአብሔር ቸርነትና ፍቅር እግዚአብሔር በካጢ አት የወደቀችን ሰው ሊያጠፋው ባለመፈለጉ፤ የማንን ሥራ የሠራበትን ምክንያት የሚገልጽ ነው (ከ2+11 ጋር ያነጻጽሩ)፡፡

³⁺⁵ ከምሕረቱ የተነሣ አዳኝነት ድነት በሰው ጥረትና በነ ሥራ የሚፈጸሙ ሳይሆኑ በእግዚአብሔር ምሕረት ብቻ የሚመጣ ነው፡፡ ዳግም ልደት በሆነው መታጠብና ከሌሎች ነገሮች ጋር ጥምቀት የመዳኝ ምልክት ነው፡፡ ጥምቀት ለዳግም ልደት እስፊላ ላገ ነገር ነው ማለት አይደለም፤ ሁሉም የአዲስ ዜጃን መጽሐፍት ዳግም ልደት የመንፈስ ቅዱስ ሥራ ብቻ እንደሆነ ያስተምሩ፡፡

ራሱ (የሐ 3+5 ይመጣ) ይህም ሥርዐትን በማካሄድ የሚመጣ ወይም የሚሰናከል ጉዳይ አይደለም፡፡ በመንፈስ ቅዱስ መታደስ ይህም ዳግም ልደትን የሚያመለክት ነው፡፡

³⁺⁸ የታመነ ቃል ነው፤ ከጥፋ 4-7 ላይ የተጠቀሰውን መሠረታዊ ትምህርት በጭራ የሚገልጽ ነው፡፡ ይህ ቃል በዚህ መጽሐፍ ውስጥ የሚገኘው በዚህ ቦታ ላይ ብቻ ሲሆን፤ በመልእክታቸው ምጋቤ ውስጥ አራት ጊዜ ተጠቅሞአል (1ጠጥ 1+151 3+11 4+9 2ጠጥ 2+11)፤ በሌሎች የአዲስ ዜጃን መጽሐፍት ላይ ግን አይገኝም፡፡ መልካሙን የ2+7 ማብ ይመጣ፡፡

³⁺⁹ ስለ ሕግ በ1+10-16 ላይ የተገለጠውን ሁኔታ ያመለክታል፤ በኢፈላንንም ከዚህ ጋር ተመሳሳይ የሆነ ችግር ነበር (1ጠጥ 1+3-7 ይመጣ)፡፡

³⁺¹⁰ መከፋፈልን የሚያመጣ ሰውን፤ ለዚህ ሐረግ የተሰጠው የግሪክ ቃል፤ የጥንቷ ቤተ ክርስቲያን መሠረታዊውን የክርስትና አስተምህሮዎችን እያጣመሙ ለሚያስተምሩ ሰዎች ትጠቀምበት የነበረ ቃል ነው፡፡

³⁺¹¹ ከትዕቢት የተነሣ እርማት ያለመቀበል የውስጥ ጠማምነትን የሚፈጽሞ ነገር ነው፡፡

³⁺¹² ቴኪቆስን ከጸውሎስ ጋር እንዲሁም ጸውሎስ ልከት ብዙ ቦታ የሄደ የጸውሎስ ታማኝ የሥራ ባልደረባው ነው (ሐሥ 20+41 አፈ 6+21-221 ጭላ 4+7-81 2ጠጥ 4+12)፡፡ ጌቆ ቃልዳን፤ “የድል ከተማ” ማለት ነው፤ በዚህ ስም ብዙ ከተሞች ተጠርተዋል፤ እዚህ ላይ የተገለጸው ግን፤ በምዕራቡ የግሪክ ጸርቻ ላይ ያለችውን የኤፒረስ ከተማን ነው፡፡ ከረምቱን በዚያ ላሳልፍ መስክላህ ይህ የሚያመለክተው ጸውሎስ ይህን ሲጽፍ ገና ወደዚያ እንዳልደረሰና በሮም ለሁለተኛ ጊዜ ከመታሰብ በፊት ወደ ፊልገበት ቦታ እንደ ልቡ ይንቀሳቀሰ እንደ ነበረ ነው፡፡

³⁺¹³ ሕግ ዐዋቂውን ዜማስንና በአዲስ ዜጃን ውስጥ ለሙ የተወሃወደ እዚህ ላይ ብቻ ነው፡፡ ይህ ሰው ከይሁዲኒት ወደ ክርስትና የተመለሰ ከሆነ፤ “ሕግ ዐዋቂ” ሲል፤ ለሰው ዳግም የአራት ሊቅ ነበር ማለት ሲሆን፤ አሕዛብ ከሆነ ግን ሮማዊ ጽኑ ነበር ማለት ነው፡፡ አጽሎስን የአስገንደርያ ተወላጅ እንዲሁም እጅግ የታወቀ የጸውሎስ የሥራ ባልደረባ ነው (ሐሥ 18+24-281 19+11 1ቀር 1+121 3+4-6+221 16+12)፡፡ ይህን መልእክት ከጸውሎስ ተቀብለው ያመጡት እነዚህ ሰዎች ሳይሆኑ አይቀርም፡፡

<p>ቸው። ¹⁴ከእኛ ወገን ለሆኑት ለዕለት የሚያሰፈሩትን እንዲያገኙና ኦርአቸውም ፍሬ የለለው እንዳይሆን ለመልካም ሥራ መትጋትን ይማሩ ዘንድ ይገባቸዋል።</p>	<p>3+14 ቲቶ2+14 3+15 ቁጥ4+18፤ 1ጢሞ1+2</p>	<p>¹⁵ከእኔ ጋር ያሉት ሁሉ ሰላምታ ያቀርቡ ላችኋል። ከእምነት የተነሣ ለሚወዱን ሰላምታ አቅርቡልን። እኛ ከሁላችሁ ጋር ይሁን።</p>
---	---	---

3+14 ለመልካም መግቢያውን ይመ።